

310661 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 10.

నంపుటము ౧౦

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ ఆగష్టు నెల 11-వ తేది శనివారము
రథి రోడ్లారి నామ సంవత్సరము, అమావసాన బహుళ చతుర్థి ౧౪.

No. 113

నంచిక ౧౧౩

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వులకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము వుండకు ఘనమయినమందు

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోకవసిద్ధినిజదిసియున్నది. అమృతాంజనము అన్నినొవ్వులకు సిద్ధామృతము అమృతాంజనము అమృతకట్ట హాదినిగల మాయమందుగాదు. సకలుమందులవలన మోఘముగలుగను. వంచభాషచిటిని చూచికొనిన మోఘముగలుగను అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతివలన జేశమునందంతటను వెలసినది.

అమృతాంజనము డిబో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు కెట్టివీధి, మదరాసు.

శృంగార శ్రీ నాథము

కర్త - వేటూరి - వృథాకరకాస్త్రి

ఇది శ్రీనాథ చరిత్రమెల్ల గరతలామలకముగా జూపును. రెడ్డిగాజుల పత్రికల్లో గీర్తించుచు అపూర్వగాథలు, అన్వేషకరములు, ఇందుగలవు. 360 పుటలు, 28 పానుల గ్లేజు పేపరు, చక్కని యచ్చు మందియట్టబైందు * * * నెల 2-0-0.

చాలు పక్కము చుట్టించి ద్వితీయ భాగం 1-8-0
మూన్నాళ్ల ముచ్చట 0-4-0
ప్రబంధ రత్నావళి 1-8-0

మణిమంజరి మేనేజరు,
తిరువల్లిక్కేణి మదరాసు.

LAWRENCE & MAYO Ltd.

(Incorporated in England)

PREMIER OPTICIANS IN THE EAST.

MOUNT ROAD - MADRAS,

389

మీ కండ్లను గురించి మీరు కష్టపడ నవసరము లేదు!

మీ కండ్లను పరీక్షించుకొని పురాతనమై నట్టిదియు, చాల అనుభవము గడించినట్టిదియు, అన్నిరకములు కంటి అద్దముల సామానులు క్రయమునకు దొరకునట్టిదియు నైన

వారివద్దనుండి సులోచనములను కొనుడు.

ఆంధ్రపత్రికలో మా ప్రకటనను చూచినట్లు తెలుపునట్టివారికి
నేత్రపరీక్ష ఉచితముగా చేయబడును.

లారెన్సు ఆండ్ మేయో (లిమిటెడ్)

ప్రీమియర్ ఆప్టిషియన్సు ఇన్ ది ఈస్టు.

మాంటురోడ్డు - మదరాసు.

శ్రీ వెంకటేశ్వరకంపెనీ,

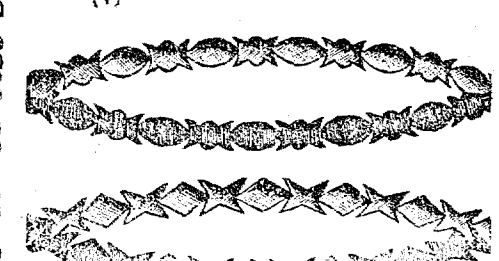
గుంటూరు

శ్రీభువిశేషల్లి లక్ష్మీకాంత కవిరచిత

సత్యవార్యశ్లోకము (పరిధృతాటకము)	1-2-0
సాత్రాజితియము (శృంగారరసము)	1-0-0
బుద్ధిచుట్టిలాసము (కవిజానపము)	1-0-0
శివానందలహరి (అర్థము, పద్యములు)	1-0-0
సంపూర్ణ గామయోగము	1-4-0
సంపూర్ణోత్తర రామా యానము	1-4-0
సతీకులసి (పత్రికానాటకము)	1-4-0
సువర్ణపాత్ర (Spoiled by drink)	1-0-0
కుమరీ జేని (పత్రికానాటకము)	0-12-0
అనసూయ (పత్రికానాటకము)	0-12-0
కలకృతకదనము (చరిత్రాత్మకము)	1-0-0

ఇకర గ్రంథము లన్ని దొరకను ఆర్జయనుబట్టి కమిషను కర్తవ్యము మంచి కమిషను.

కేట్లాకు ఉచితము

మూల్య అన్నిరకముల బంగారు, వెండి, నాణ్యమైన యల్లకము నీడముగా యింగున. ఉత్కృష్ట యిచ్చిన వెంటనే పంపించబడును. కమిషను బంగారు కట్టెలు వెండికాట్టెలు.

కరంచెందు చవిత్ దాసు

జ్యోతిషులర్లు

457/3 నుంట్ల స్త్రీట, మదరాసు

The Provincial Insurance Co. Ltd. An Application.

మహారాజాశ్రీ ప్రావిన్సియల్ ఇన్సూరెన్స్ కంపెనీ మదరాసు ప్రాంచిమేనేజరుగారిని ముఖము
అయ్యూ, పాలసీసంబరు 1391 గల బొంతుల రంగపు అను గతించిన నా కొమారుడు సంవత్సరం
వరకుమాత్రమే మీ కంపెనీకి చెల్లించి యుండగా ఆపాలసీకిగాను నాకు మీ కంపెనీ నుండి చెంద
వలసిన 2000 రూపాయలుకుగాను మీరు దయతో పంపిన ఇండియా ఇంపీరియల్ బ్యాంకు చెక్కు
నాకిందినందులకు మీ కనేకవందనములు. వై మొత్తమునకు నేను హక్కుదారుడ నని క్రమమైన
రుజువు దాఖలాలు నేను మీకు పంపినవెంటనే ఏలాటిచెక్కులును లేక సదరు చెక్కును నాకు
పంపుటలో మీ కంపెనీయొక్క స్థితియు, నమ్మకమును వెల్లడిచేయుచున్నవి. మీ కంపెనీతోటి
వ్యవహారములు ఎక్కువ ఖాతామైనవియు పాలసీలకుగల హక్కులయం దేలాటి కష్టములుండవనియు
అందరికిని స్పష్టముగ తెలుపుచున్నవి. నాకున్న వృద్ధాప్య దశనల్లను మనోవ్యాకులములనల్లను నా
హక్కును గురించిన దస్తావేజులు వగైరా నేను మీకు పంపుటలో ఆలస్యమైనదానినల్ల నాకు
పైక మండుకగూడ ఆలస్యమైనదేగాని వేరుగాదు. 619
బొంతుల తిప్పయ్య

Wanted agents on liberal terms. For further particulars please apply to.
The Manager, Embass Street, Madras.

రెండుమాసముల కొక చక్కనివల

నవలలు!

నవలలు!

నరస్వతీ గ్రంథమండలి రాజమహేంద్రవరము

ప్రకాశకుడు:—అద్దేవల్లి లక్ష్మణస్వామి, సంపాదకుడు:—తల్లావజ్ఞుల శివశంకరశాస్త్రి.
తెలుగుగ్రంథముల కంగభావనండి యనువాదితములు మూలమే కావు. అట్టివానిని నిరుపమానముగ
నవియు, స్వరూపాలన్నియు లగు వితరణాధిక—సాంసారిక—చార్జీకి—అపరాధపరిశోధనలము, క్రమముగ
కొకచానికొక చోటి రెండుమాసముల కొకవల క్యాలికోబయిండుతో తెలుగుమండలి. ఇంతటిండి ను ఎక్కు
లగు వలువులకును ప్రాథమిక రచయితల జేముటకు శక్తియు బలమును దొరికినది ప్రకాశకుడు రు. ౧-౦-౦
మాత్రమే. పోస్టాఫీసుగూ, ప్రతిగ్రంథము చందాదారులకు రు. ౧-౦-౦, ఇతరులకు రు. ౧-౦-౦.
ఇదివలకు వెలువడినది:—‘ప్రేమనుందరి’
మూండు రాజభావనది:—‘నోరశిఖామణి’ అద్భుతముగు డిశ్చక్రివనవల.
మర:—శ్రీ వేంకటాచార్యశిష్యుల కవులమాసమునకు మాటకూపాయలు పుష్పకొనయ, ముఖ్యముగ
యోగిమెంటుప్రకారము రెండుమాసములకొకవల గ్రంథముగ ప్రాసియాయనందుక కావులను వారిగ్రంథనిలయము
నిలవనుండి లోలించడమైనది. ఇది చాలి మాత్ర తెల్లగంబంధములను లేవు.

5000

న మో నాలు
ఉ చి త ము గా
పంచి వెట్టబడును

సాటిలేనటువంటి, పూర్వకాలపు శాస్త్రయుక్తమగు బేషధములు. నూ బేషధశాలయందు వ్యవృ
ముగా తయారుజేయబడును. మేము తయారుచేసినది మిక్కిలి చురుకు గలదని, వ్యవృత్తైనదని నమ్మి
చుటకు, ఉచితముగా నమోనాలు కంపుటకు స్థిరపడుచుకొంటిమి.

అతిశ్రేష్ఠ తరమైన
చ్యవన ప్రాస

శ్రుతకరుణ, దోషరహితము సాటిలేనది. ప్రతివారికి మంచి బలవర్ధకావధము, పుష్టికరమైనది. శరీరప్రకృతిని బలబరుచును. ఆక
లిని వృద్ధిచేసి జేహమును పెంచును
దుర్బలము గల ప్రతినరమును, దగ్గు, చలి, ఉబ్బసపు దగ్గు, క్షయ, కఫసంకల్పము, మూలశంక, వృద్ధాప్యము మొదలగు రోగముల
కు అమోఘమైన గుణము నిచ్చును. నీరసము, రుతువులేని స్త్రీలకు, గొడ్డుతనము లోలగించును.

కాడలివర్ ఆయిల్ కన్న శ్రేష్ఠమైనది.

ధర:—10 తులాలు (20 దినములకు ఖరీదొనది) రూ. 1/- 40 తులాలు రూ. 3/-

ఆంధ్ర ఆయుర్రేద ఫర్మాసి లిమిటెడ్ 185, మాంటు రోడ్డు, మదరాసు.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీనతి బి. ఏ. ఎమ్. బి. అండు సి. ఎమ్. గారిచే స్థాపితబడినది.

అనుమతించెందిన మూలధనము రూ. 3,00,000. వసూలైన మూలధనము రూ. 1,30,054.

క్యాలలాగులు కావలసినవారు వ్రాసిన ఉచితముగా పంపబడును.

ఏజెంటు:—

బొంబాయి
ఎమ్. ఎస్. భాష్యం ఎస్టేబ్లీషు,
తపాలపెట్ట నెం. 689.

మదరాసు
మెసర్యు దాథా అండు కో,
160, చైనాబజారు రోడ్డు.

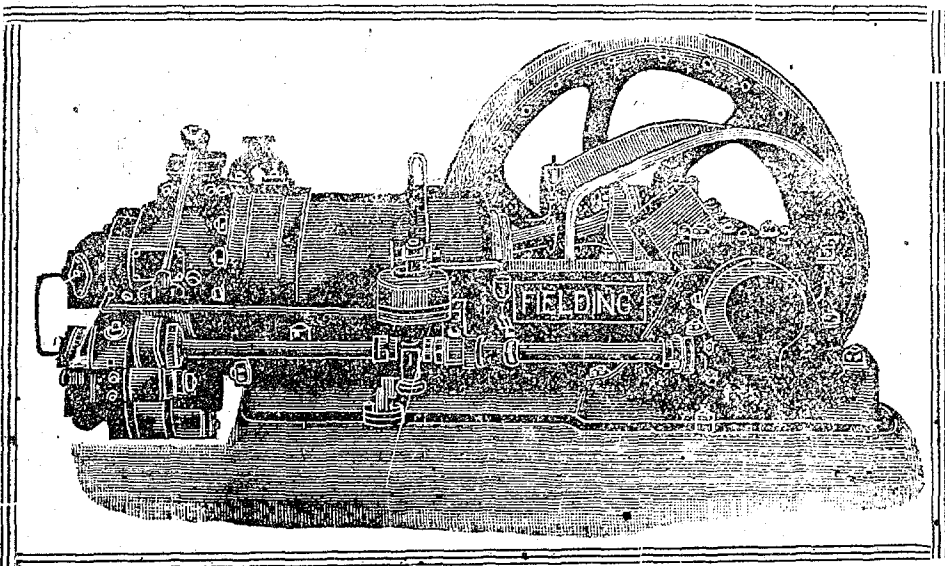
మాతృప్రసరము! 480 పుటలు గలది!!
ది లేట్ వేయూరు-వేంకటకృష్ణమస్టి అన్ డ్ నెన్సు
వారిచే బ్రకటింపబడుచుండిన
నామలింగానుకాననము అను నామాంతరము గల

అమరకోశము

ప్రి కాండము - సటికము - ఆంగ్లేయభాషాంతర
పదములతో గూడినది.
20 రతుల డిమ్మిశ్చేజాకాగితములు
క్యాలికోబైండు 1-12-0
16 రతుల సాదాకాగితములు అట్టబైండు 1-0-0
ఈ క్రొత్తహక్కు అసందమురాక్షస లయందు ముద్రితమై
ఎ. కణ్ణన్ నెట్టి అన్ కంపెనీవారిచే
50 బ్రమరీంపబడి విక్రయింపబడును.
ఇతిగ్రంథముల కేటలాగు ఉచితము.
286, చైనాబజారు రోడ్డు (ఆస్టాబ్లింగ్స్), మదరాసు.

సాం! యిం!!
60 సం॥ రముల అనుభవముగల వర్తాను
వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు బానుగారి
నుఖజీవితి వ్యాఖ్యనకము
ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము
కు వ్రాయవలెను. (3395)
శ్రీరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.
The swasthya Sabaya Pharmacy,
30-2 Harrison Road, Calcutta

ప్రసిద్ధికెక్కిన పీల్లింగు శిమిడిశల్ క్రూడాయిలు యింజనులు

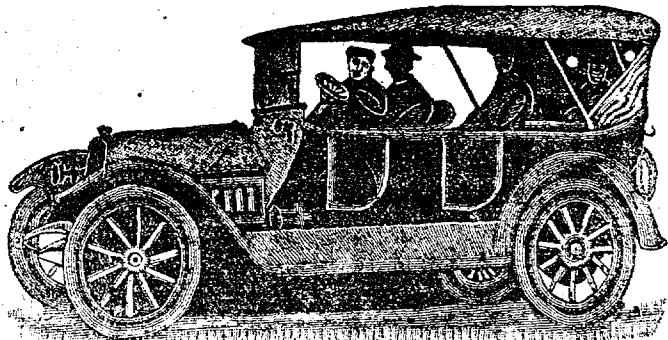

యీ యింజనులు రమారమి యుద్ధమునకు పూర్వము పున్నస్వల్పధరలకే అమాబడు చున్నవి. అన్ని పయిజులు స్టాకులో సిద్ధముగానున్నవి. యివి కొనుటవల్ల అన్నివిధములచేతను లాభమును పొందవచ్చును. మిల్లులకు కావలసిన యావత్తు సామానులుకూడా అతి సరస మయిన ధరలకు దొరకును ఆలశ్యముచేయక వెంటనే వ్రాయుడు.

586 సోల్ యేజింటు:—డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో,
12, తంబు శెట్టిపేడి, మదరాసు.

మోటారును నడుపుటకు నేర్పబడును

అన్ని భాషలలోను ఉపన్యాసము లివ్వబడును
కూరదేశమునుండి వచ్చు విద్యార్థులకు ప్రత్యేక సదుపాయములు గలవు.

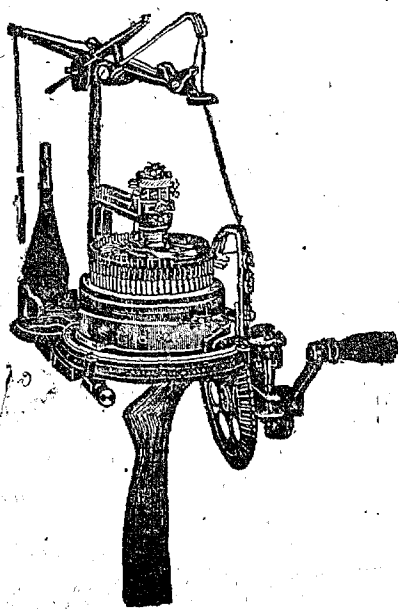
సవరణచేసి క్రొత్తగా ముద్రింపబడిన మా ప్రాప్తిక్తును ఆంధ్ర, ఆరవ, ఆంగ్ల భాషలలో గలవు.
ఏది కావలయునో తెలుపుచూ ఒక శ్రీ రాం మోటారు స్కూలు,
అణాస్థాంపును పంపిన పంపబడును.
1/28, మూకర్ నల్లముత్తుపేడి, జార్జి టౌన్, మదరాసు.

క్రొత్త హారిసన్ "సన్"

గుండ్రమైన నిట్టింగు మెషిను

522

గృహము, న్యచేతి, కర్మాకారము మొదలగు పనుల కుపయోగించవచ్చును.

శ్రేష్ఠమైన రకము, ధరసరసము, చాలకాలము వరకు
బాగుగా పనిచేయును

మేజిల్లు చిన్నవి, పెద్దవి, బనీయనులు, మొదలగు
వాటిని అల్లును, ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమందు
అంతటను వాడబడుచున్నవి

ఇంగ్లాండులో నున్న డి హారిసన్ పేటెంటు నిట్టింగు
మెషిను కంపెనీ, (లిమిటెడ్) వారిచే
తయారు చేయబడినవి.

వివరములకు ఈ దిగువ చిరునామమునకు వ్రాయవలెను:—

For Particulars apply to:
W. H. Brady & Co., Ltd.
MADRAS

Telegram: "BRAD."

నిజాం రాష్ట్రాంధ్రజన కేంద్రసంఘము

ప్రథమసమావేశము

(22-2-23) తేదీన ఈనెలమున ప్రథమసమావేశము

హయద్రాబాదు. ట్రాన్సుముండు మాడపాటి హనుమంతరావుగారి గృహమున పాలు గల 10-11-12 గంటల వయ్యెను. నేటి సమావేశమునై ఈ క్రింది ప్రతినిధు లాయా జిల్లాల. తుమన ప్రతినిధులుగా కేంద్రముండిరి. రాష్ట్రమునలి (10) ఆంధ్ర జిల్లాలలో, ఆదిలాబాదు, అత్రాపుల్ల జిల్లాలందు ఇంకను సంఘములు స్థాపితము కానందున ఈరెండు జిల్లాలనుండి ప్రతినిధు లను పేర్కొను సవికాళమే కలుగలేదు.

ప్రారాభము:— 1 శ్రీ గా. నాయని నేతవరంగా రావుబాద్దరు మునగాల జమీందారుగారు 2 మ. రా. కంఠా వేంకటరంగారెడ్డిగారు హయద్రాబాదు 3 మ. రా. మాడపాటి హనుమంతరావుగారు హయద్రాబాదు.

2. సికింద్రాబాదు:— 4 రావుబాద్దరు ఎస్. వెంటు రెడ్డిగారు అసీన్దేటు ఓడిర్ (రైల్వే) గి శ్రీయుతభాగి మ బ్రహ్మణ్యముగారు ఉపాధ్యాయుడు.

3. కరంగల్లు:— 5 శ్రీ రాజగోపాలేశ్వరరావుగారు హయద్రాబాదు 6 శ్రీ. మాదిరాజు వెంకటేశ్వరరావుగారు చిల.

4. కరీంనగరు:— 7 బసవేశ్వరరావుగారు ఉద్యోగ న్దుడు. గ మునీషు కట్టాభిరామచంద్రరావుగారు దేశముఖ.

5. బల్లగొండ:— 8 శ్రీ. శేషాధిరావుగారు చిల

6. నిజామాబాదు:— 9 శ్రీ. టి. కే. రాగయ్యగారు ఉద్యోగ న్దుడు.

7. మెదక్:— 10 శ్రీ. గోపాలరావుగారు బల్లగొండ.

8. మహబూబనగరు:— 11 శ్రీ. నారాయణరావుగారు చిల.

వీరిలో నీకింద వివరింపబడిన (2) రు ప్రతినిధులు సభ సలంకరించిరి.

1. శ్రీ. గో. రా. వేంకట రంగారెడ్డిగారు 2. శ్రీ. మాడపాటి హనుమంతరావుగారు 3. శ్రీ. రావుబాద్దరు వేంకటరెడ్డిగారు 4. శ్రీ. బాగి బ్రహ్మణ్యముగారు 5. శ్రీ. బసవేశ్వరరావుగారు 6. శ్రీ. శేషాధిరావుగారు 7. శ్రీ. టి. కే. రాగయ్యగారు.

తయ ప్రతినిధులుగా ఈ క్రింద వివరింపబడిన మహా కయులు కేంద్రసంఘముయొడ కానికి గల యాదరణలన సభ సలంకరించి తమ చుంచి. యాలోచనలచే వెంటో సహాయ మొనర్పి.

1. శ్రీ నడింపల్లి జాగీరామయ్యగారు (హయద్రాబాదు)

2. ,, పాలకర్తి సత్యనారాయణగారు ,,

3. ,, కొమ్మమరపు నుబ్బారావుగారు ,,

4. ,, వర్సా రంగారావుగారు (కరంగల్లు)

5. ,, కోటకవిరావుగారు (బల్లగొండ)

6. ,, పువ్వాడ వేంకటప్పయ్యగారు (మార్కాపేట)

ఆరంభమున మ. రా. కొండా వేంకట రంగారెడ్డిగారు రావుబాద్దరు వేంకటరెడ్డిగారి నాటిసభ క్రాసనాధికర్తము నహింప ప్రార్థించిరి. అందునకు మ. రా. హనుమంతరావుగారు రామొందించిరి. అంతట రావుబాద్దరుగారు రక్షణసము సభలో హింది కార్యక్రమ మారంభించిరి.

(1) హనుమంతరావుగారు చెత్ర టి 11 సోమవారము నాటి సభవారితే నంగీకరింపబడిన కేంద్రసంఘము ముల చదివి నిరసకపబడినవి.

(2) కేంద్రసంఘమునుబట్టి (2) వ నియమముల కారము కేంద్రసంఘమునకు వర్తమానసంవత్సరముకొరకు రావు బాద్దరు వేంకటరెడ్డిగారు అధ్యక్షులుగను, మ. రా. మాడపాటి హనుమంతరావుగారు కార్యదర్శిగను ఎన్నుకొనబడిరి అంతవరకు తాత్రా. లింగకార్యదర్శిగను పనిచేయుచుండిన మ. రా. వడ్డకొండ నరసింహారావుగారు కార్యదర్శిత్వము కలుకొనగా హనుమంత రావుగారు కార్యదర్శియైరి.

(3) తరువాత నీక్రిందితీర్మానము హనుమంతరావుగారి వలన ప్రతిపాదించబడి మ. రా. శేషాధిరావుగారివలన నామొందింపబడిన పిమ్మట అధ్యక్షుని యాజ్ఞాసారము సభాసదు లందరు తేలినిలబడి అంగీకరించిరి.

అ. న. నా. రు. ల. క. వి. హ. వి. మ. (నా. త్పా. భ. మ. వే. రు. భ. మ.)

(४३५५)

చేయు డు కు
అమోఘమైన మందు
కుదరని చోమిసాముతిరు
గయిచ్చెదమనిష్ఠాంపుపైలిరా
దనామాత్రానేపంపబడును
బుడ్డికి రు 4-0-0 ని పిలిచుట నెరు
డాక్టర్ రత్నం బ్రదర్శు
● ● వై.డి.కె.హెచ్. ● ●
నూరు తెరు కృష్ణా జిల్లా

కామర, పీఠ, గజ్జకీ మంచిది దర్శి : శి 0-6-0 మూలము
అమృతాంజనము దీనిలో, మద్యాను

ఆయుర్వేదరత్న పండిత బి. యస్. రావు బ్రదర్స్, ఆయుర్వేదకాషాయము, బరంపురం (గం.కాం).

The Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd.

Authorised Capital—Rs. 2,00,000.

Subscribed Capital—Rs. 1,50,000.

NO PARTY

WHETHER one is a co-operator or a non-co-operator, a liberal or a conservative, a swarajist or a congress man, a brahmin or a non-brahmin, an official or a politician, a moderate or an extremist they have but one opinion, and perfectly agree on one subject.

NO SPLIT

They may have a hundred differences, a hundred opinions, a hundred programmes,—they may speak from a hundred platforms, they may be inside the council, or they may be out; it makes no difference on this matter. They are all one, and have but one voice,—they are all unanimous in their verdict on the value of

No Division

"SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA"

as a great remedy for all diseases—small and great.

SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA is a great pacifist. It brings new life to the people, and gives them new hope, and broadens their outlook on life. In that healthy frame of mind there is no room for worry, distrust, ill-feeling, anger and other qualities. Here is Siddha Kalpa Makaradhwaja's value as a healer of differences in and out. It equally benefits all classes of people—party or no party, suffering or healthy.

The Veteran Politician
AND
Staunch Congressman,
Sri Jut C. VIJAYARAGHAV/ CHARIAR,
President of the Indian National
Congress, Nagapur, 1920 says:—

"I was intending for over a year to visit the Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd., and have had the pleasure of doing so to-day. Everything is neat and inviting. But what struck me most is the testimony of the high value of the Medicines, especially "SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA" from persons who used them, and that in language and spirit perfectly genuine. I congratulate the Managing Director and Senior Physician, Ayurveda Ratna Pandit, Dr. N. V. Sriramacharlu Ph. D. Sc.,"

MADRAS. } (Sd) C. Vijayaraghavachariar
18th April, 23.

Rao Bahadur
Sjt. R. VIRARAGHA AIYANGAR.
Chief Justice,
High Court of Travancore, says:—

"I have been desiring for sometime to pay a visit to the Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd., conducted by Dr. N. V. Sri Ramacharlu Ph. D. Sc., whose medicine "SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA" pills have been highly praised for their efficacy and have obtained vast circulation in the country. I visited the Pharmacy to-day and have great pleasure in saying that what I observed simply justifies the high praise bestowed upon them and the vast circulation they have obtained. The promptitude with which orders are attended to and advice given to the patients who came to the Doctor especially noteworthy, I wish Dr. N. V. Sri Ramacharlu all success."

MADRAS. } (Sd) R. Viraraghava Aiyangar
14th May, 23.

The Great Desabandhu and
Staunch Swarajist,
Sri Jut C. R. DAS,
President of the Indian National
Congress, Gaya, 1922, says:—

"It has given me great pleasure to accept the invitation of Ayurveda Ratna Pandit, Dr. N. V. Sriramacharlu, Ph. D. Sc., to visit the Madras Ayurvedic Pharmacy, Limited, of which he is the Managing Director. I have had the pleasure of noting from the very large number of testimonials and communications received by him of the excellent results achieved by the use of the medicines of this Pharmacy, particularly the "Siddha Kalpa Makaradhwaja," on the part of many people in several provinces of India, European and Indian, Parsi and Christian, professional Medical men and laymen alike. It is unnecessary for me to reiterate my faith in the value and efficacy of the ancient and valuable Ayurvedic system of medicine of this land whose resuscitation through the efforts of gentlemen like Dr. N. V. Ramacharlu is but one sign of the great National regeneration and revival that we are now passing through. I trust that this institution will flourish and be a means of great help to suffering humanity in the land."

31st May, 1923. } (Sd) C. R. DAS.
MADRAS. }

**Siddha
KALPA
Makaradh-
waja**

**Great Healer
of Physical,
Mental and
other Ills**

Price:—Rs. 10 per
Phial of 60 Pills.

Siddha Kalpa Makaradhwaja is the greatest all-round remedy of the times. By its universal application and its unfailing cure it has obtained the foremost place in the ranks of effective medicines. It is prepared from ancient Ayurvedic formulæ in accordance with modern principles of Western Medical Science, under the direct personal supervision and guidance of

Our Senior Physician and Managing Director, Ayurveda Ratna Pandit
Dr. N. V. SRIRAMACHARLU, Ph. D. Sc.

Some of the most valuable ingredients, such as Gold, Milk, Praval, Lacuba, etc., and indigenous herbs enter into the composition of S. K. M. Their preventive and curative principles are conserved and presented in this remedy. They act on the human system thoroughly, efficiently and perfectly and drive away all impurities from the blood which is the basis for perfect health. Thousands from all parts of India, Burma and Ceylon have experienced the energising, revivifying effects of this medicine, and thousands have expressed their gratefulness to it.

"SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA" CURES

Acidity	Diarrhoea	Hysteria	Neuralgia
Amenorrhoea	Dysmenorrhoea	Impotency	Paralysis
Anæmia	Dyspepsia	Leprosy	Rheumatism
Asthma	Eczema	Leucorrhoea	Spermatorrhoea
Bronchitis	Epilepsy	Melancholia	Syphilis
Consumption	Gleet	Menorrhoea	Venereals
Diabetes	Gonorrhoea	Neurasthenia	etc.

Begin to Get Well To-day by using SIDDHA KALPA MAKARADHWAJA.

The Madras Ayurvedic Pharmacy, Ltd.,
44, Govindappa Naick Street, George Town, MADRAS.

Telephone: 1034

Post Box No. 151.

Telegrams "KALPAM"

అవసర దేశీయ మహాజనసభ

ఫిల్లీలో సెప్టెంబరు నెల 15 వ తేదీని జరుగును

ప్రధాన కార్యదర్శి ప్రకటనము

దేశబంధు చిత్తరంజనదాసు, పండితమోతీలాలు నెహ్రూగారు ఆహ్వానములు

ఫిల్లీ సన్మాన సంఘ కార్యదర్శి ప్రకటనము

6000 మంది ప్రతినిధులకు మాత్రమే సభా కాలలో తావు గలదు. 1000, 500, 150, 100, 50 రూపాయలు, యీ 5 రేట్లను ప్రేక్షకుల కేర్పరుపబడెను. ప్రేక్షక స్థానములు బహు కొద్దిగా నుండును. 1000, 500 యీ రెండు తరగతులవారికిని వేదికపైననే స్థానములు అమర్పబడును. 6000 మంది ప్రతినిధులును రానిచో స్థానములు ఖాళీపడిన యెడల అపుడు సన్మాన సంఘమువారు నిర్ణయించిన రేటు నిచ్చినవారు ప్రేక్షకులుగా ప్రవేశపెట్టబడుదురు. ఎట్లులైనను ప్రేక్షక స్థానములకు కడపటి రేటు 30 రూపాయలకు తగ్గదని కార్యదర్శి ప్రకటించెను. (ఆంధ్ర).

దేశబంధు దాసుగారి ప్రకటనము

ఫిల్లీలో జరుగు అవసర దేశీయ మహాజనసభ దేశీయులందరూ ముఖ్యముగా రావలెని నేను కోరెదను. విశ్వమధ్యము ఖ్యముగా కలుగదలెని నా భూమిలో నేను చేసిన ప్రబోధమునే మరలచేసెదను. నేడు నిరంక కాధికారుల ఖండప్రతాపము ను చూపుచున్నాడు. స్వదేశమునను వికేతముల నుగూడ భారతీయులకు ఎట్టి హక్కులను కలదుటలేదు. అన్ని విధములగు యథార్థ జాతీయ ప్రయత్నములను నశింపజేయుటకు సమర్థములగు నూత్రములు స్వరూపంలో నున్నవి. సంస్కరణముల చట్టములను మునుపటి దానిని కలిగినదను దుగ్ధిమనాకాక్షుడును కలుగలేదు. గాని ఆ చట్టమునంగిరించినవారి నమ్మకముగూడ యీ రెండు మాదు వత్సరములలో ను దాని ప్రయోగమును గమనించుట కల న పూర్తిగా తొలగిపోయినది. స్వరాజ్యము జొరంగుటకుగాక దానిని నిరోధించుటకే ఆ చట్టమును నిరంకజోద్యోగులు యడ్రోవించిరి. దాని నిజమునుపుడు, సహాయ (మిత్ర)వాడు బాగుగా గ్రహించిరి. ఇట్టి నియమావళులను పరిస్థితులలో స్వరాజ్యసందర్భము చాలమందికి నిష్ఫల స్వప్నములకే నున్నది. నిరంకజోద్యోగుల అధికారము సంతరింపజేసి, భారతీయుల హక్కులను గడించి, భారతదేశగౌరవమును మరల నిలుపజేసి, స్వరాజ్యోద్ధి బడయునలెను. ఇది ఎటుల సాధ్యమగు ననునదియే యిప్పుడు కలిగిన ప్రశ్న. ఎన్నిటిలోనూ చాల కఠినమైనదిగా నున్నది. ప్రతిజాతీయుడును జాతీయదేశమున ప్రేమముగా విశ్వసించుచున్నపుడు ఆపుడపుడు ఆకాయములలోను పద్ధతులలోన భిన్నాభిప్రాయములు కలుగుట సహజమేయైనను సయోగము చేపూరుచు నేయుండవలెను. కాంగ్రెసు సభ్యులలో నిపుడు సంపూర్ణముగా సయోగము కలుగవలసిన సమయము చేపూరినది. ఇది అసంభవముగాదు. కన్యకరముగాదు. స్త్రీ సంకల్పమును సదా దృఢజేతమును కలిగి నుండవలెను. మనదృఢ స్త్రీకరణముగా నుండవలెను గాని విమర్శకణముగా నుండవలెను. దౌర్జన్యకరీతిమకు ననవాయోద్యమ సిద్ధాంతములందు స్థిర విశ్వాసముల వారందరూను, ప్రతికరణ శక్తియు, జాతీయ దార్శన్యమును, అసహాయ సిద్ధాంతమునూ కాకలమును చేపూరుటకు, స్వల్పవియములను దడలుకొనుటలో త్యాగమును జూపవలెను. అసహాయవాది భారతము నిరోధకముగా విశ్వాసముగా పరిణమించునాడదు. ఇట్టి విశాలభావముతో ప్రతిపక్షమును తిలకించినయెడల సంకీర్ణము, కను నిరాశను ఆవికళముండదు. కార్యక్రమము నుదిరి ధ్యో కోన్ని విషయములకు మాత్రమే ప్రాధాన్యమును

గూడదు. స్వల్పమును సహనభావమును మాత్రమే నేను కోరెదను. కాంగ్రెసు కార్యకర్తలందరూ పరస్పరాభిప్రాయములను గౌరవింపవలెను. చెండుమాడు పద్ధతులను నమ్మినవారున్నచో అన్ని పద్ధతులనుగూడ పరిక్షించి చూడవలెను. ఉద్యోగములలోని వివేకములతోగల జేవులవారును నిరంకజోద్యోగుల చర్యలు క్షామనీయులూ నిరంతరము ప్రకరింపవలెను. వారును కాంగ్రెసును వశపరచుచు కొనకుండు నట్లు మాత్రము మనము హెచ్చరికను కలిగియుండవలెను. జాతీయ కార్యకర్తలమునకు నిజముగా సభికారము ప్రజాశక్తియే. అట్టి ప్రజాశక్తి అధికారమును ఎంతటి రంకజోద్యోగులు నుగూడ తిరస్కరింపవలెను. గాన అట్టి ప్రజాశక్తిని కలిగించుటకే 2, 3 సంవత్సరములరకును జేయవలసిన పనిగాదు. ఎట్టి కృషి సజావలెను. దేశీయులందరూ నెపుడు కాన నోల్లం భూములకు సంసిద్ధులగుదురో అపుడే ఆ ప్రజాశక్తి అధికారము సిద్ధించును. మనమందరూ! జాతీయమే ఆధారపడియున్నాము. కాన నట్టికే కలుగునట్లును యీ ప్రజాధికారము సిద్ధపడుటకును కాంగ్రెసుసభ్యులందరూ అన్ని కాలములను దీక్షతో పనిచేయి గోరెదను. తమతో కేకధరించినవారి అభిప్రాయములకు కాంగ్రెసువారు స్వల్పముగా సహనమును చూపవలరా?

స్వరాజ్యమును బడయుటకు దేశీయులందరూ నిశ్చలగా ధీమాతో నున్నారని నిరంకజోద్యోగులు గ్రహింప గలుగునట్లు మన మేకభావముతో మెలగవలెను. ఫిల్లీలో నందరూ కేకధరించి తీర్మానము నామోదించి దేశీయగౌరవమును నిలుపగోరెదను. కాంగ్రెసుసభ్యులందరూ కేకధరింపవలెని దాను గాక ప్రకటించిరి

పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు

“మూడు నెలల నుండి విడువకుండ వ్యాధి నన్ను ఓడించుచుండుటచే ఆతిథిభుగమనమున చరించుచున్న దేశీయవిషయములను నిరంకజోద్యోగుల నున్న నేను ఓషికయ్యుండవలెను గను నిండుటతోనే తనిది జెందవలసినవాడనైతిని. దైవాగ్రహమున నిపు దాయకస్థితిలోనినది. సంపూర్ణాభ్యుదయ కలుగకపోయినను జాతు విధింపబడిన కార్యములను నెరవేర్చుటకే నా కిప్పుడు కలిగినదాగు చేతనైనంతరకు దేశీయము చేయబూనినదిని మరల విన్నవించుచున్నాను. అవసరదేశీయ మహాసభను సెప్టెంబరు నెల 15 వ తేదీని ఫిల్లీనగరమున జరుపుట యిప్పుడు స్థిరమైనది. అట్లు స్థిరపడుట అధికారము కలవాదానికిగాని స్థిరపరచిన విమృట అవసరపడ కయోజనకర మగువా! కాదా అని మరలచర్చించుట కేవలము వాదమార్తప్రయోజకమేయగును. కొందరికిగిరింపకపోయినను యిది సభను జరుపకతప్పదు. దానిని జరిపిచో యిదివరకు జరిగిన, ఇరవయ్య జరుగవల కథల కన్నటికిని ఏర్పడిన ప్రామాఖ్యక యంతయును యీసభకుగూడ నేర్పడుననుట నిర్వివాదాంశము. కాన అవసర సభను జరుపుచున్న యమున అనుకూలమును ప్రతికూలమును గూడ ప్రతినిధులు గలవన్న కొనబడినచో తప్పక అవసరసభకు రావలెని దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారు చేసిన ప్రకటనమును నేను మనఃపూర్వముగా నామోదించుచున్నాను. దేశీయుల నిశ్చితాభిప్రాయమును గ్రహించుటకు యిదియే శ్రేయసాధకము. జాతీయమునను యితరసాధకము మరేదియును లేకపోవుటచే నేను మనఃపూర్వముగా అవసరసభ నామోదించుచున్నాను. గతంలో జరిగిన మహాసభలో కేర్పడిన భిన్నాభిప్రాయములను గూర్చి యిప్పుడు దేశీయమందు చాల చర్చజరిగియున్నది. కొన్ని రాష్ట్రములలో హెచ్చుగను కొన్నిటిలో తక్కువగను చర్చజరిగినను మొత్తముమీద నిన్ని రాష్ట్రములలోనూ గూడ బాగుగా చర్చ జరిగినదాయే చెప్పకతప్పదు. కాని జానువ్యంను గూర్చి తన అభిప్రాయమును తెలుపుటకు దేశీయు లిప్పుడు బానిగా నర్హులై యున్నారు

అందరికిని సమానావకాశము

అవసరమహాసభలో నేరీతిగా తీర్మానింపబడును? ఆ తీర్మానము నన్ని కక్షములవారు నామోదించురాకే ఆను విషయము నిపుడు చర్చించుట కనవలదు. దేశీయ ప్రతినిధులభావము ప్రబలముగా నున్నది. కాంగ్రెసు సంవిధానములోపల నన్ని కక్షముల వారును వారివారి కక్ష ననుసరించి దేశీయదేశీయ టికవకళ మొనంగిననే గాని ఆ ప్రతినిధులందరూ కానతర్జా కలిగియున్న ఫిల్లీసభలో తమ బాధ్యతను బాగుగా గుర్తించి జాతీయము లేకుండ నాదార్యమును చూపవలరని నేను నమ్మెదను. నిరోధకములకు ననేక కారణములు కలుగుటచే (వానినిపుడు పేర్కొనుట కనవలదు) సంయుక్త రాష్ట్రములలో కార్యక్రమమును కలిగి నిర్ణయించి దాని ననుసరించుటకు నీలులేక పోయినది. కాని రాష్ట్రవాదులు వివేకవంతులను నమ్మకము జాతు పూర్తిగా నున్నది. వారు జాతాభ్యంగమును కలిగింపరనియే నేను నమ్మెదను. ఈలోగా కేరళ రాష్ట్రమునుబట్టియు కాలవ్యవధిని బట్టియు వీలైనంతవరకు చేయదగిన సేవనుచేయవలకట్టితిని ఆకేకకారణములకలన నా సంఘాన నిర్ణయము చాల కష్టించబడెను. కాని నేను నిష్కరణముగా నుఖిలాలకు దేన్న అటుచేయలేదుగాన నేను రాజాలకపోయినందుల కాయా రాష్ట్రములవారును పట్టణములవారును నను మన్నింతురని నమ్మెదను. ప్రస్తుతము దేశీయుల నాందోళనవరకును మన్ని విషయములను గూర్చి నా అభిప్రాయములను ప్రస్తుతస్థితిలో మన మనుసరించువలసినదని దేశీయులకు నన్ను వినియుట నాముఖ్య కర్తవ్యమని నేను కలంచుచుండుటచే అట్లు చేయబాలక పోయినందులను నాకు గలిగిన ఆకాభంగము నేను రాజాలక పోవుటచే వారికి కలిగిన ఆకాభంగము కంటె సభికమని నేను విన్నవించుచున్నాను. కాని, నా అభిప్రాయములను నా ఉపవాసములలో వెల్లడించెదనుగాన ప్రతికాశకులు దయతో దానిని ప్రకటించెదరని నమ్మచు ఆవిధమున దేశాభ్యంగములను దేశీయులు గ్రహింపవలసిన విన్నవించెదను. వనతేజమున ప్రజా ప్రతినిధి సభలలో దేశీయమహాసభను మించినది మరేదీయును లేదుగాన దాని గౌరవమును కాపాడుటకు ప్రతినిధు లందరూ ముఖ్యముగా ఫిల్లీ సంగరమునకు వచ్చెదరని నేను నమ్మెదను. నయినటాలు ఆ పు 18 - మోతీలాలు నెహ్రూ”

విశాఖపట్టణమండల కాంగ్రెసు సంఘము

మామూలుసభ విజయనగరమున 20 వ తేదీని జరుగును

ఈనెల 20 వ తేదీని విశాఖపట్టణము మండలకాంగ్రెసు సామాన్యసభ విజయనగరమున జరుగును. ఆసీటరీ పోర్టు, 15 వ తేదీని పాలకొండలో ప్రత్యేక సభను జరుగవలెనని కొందరు కోరగా కార్యదర్శి నిరాకరించుట, ప్రాశస్త్యం బాకీ తీర్మానము, మున్నగు విషయము లావధిలో చర్చింపబడును. అవసరదేశీయ మహాసభ ప్రతినిధుల పేరులను! వ్యాఖ్యసంఘమునకు తెలుపవలసిన గడువు 20 వ తేదీతో తీరిపోవును. ప్రతిసంఘమునకును దరఖాస్తు ఫారములు పూర్తిగాకలవలెను. నిర్దేశసంఖ్య 45 మంది. దరఖాస్తులూ మొత్తమునకు మించినచో ఎన్నికలు జరుగునని కార్యదర్శి తెలిపెను. (తంతివార్త)

కర్నూలుమండలమున ప్రతినిధుల ఎన్నికలు

ఫిల్లీలో, సెప్టెంబరు నెల 15 వ తేదీని జరుగు అవసర దేశీయ మహాజనసభకు కర్నూలుమండలమునండి ప్రతినిధులుగా వెల్లెగారువారు యీనెల 16 వ తేదీలోగా సంధ్యాలలో నున్న మండలకాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శిపేర దరఖాస్తులను మూడరూపాయల రకుముతో గూడ పంపవలెను. ఈమండలమునండి 19 మంది ప్రతినిధులు కేళ్లవచ్చును. దరఖాస్తులంతకంటె హెచ్చుగా వచ్చినచో ఎన్నికలను జరుపుటకు మండలకార్యసంఘసభ యీనెల 19-న తేదీని కర్నూలులో జరుగునని శ్రీముత గాడిచర్ల హరిశాస్త్రియ రావుగారు నేడు సంద్యాలనుండి మాకు తెలిపిరి. (తంతివార్త)

గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము

ఫిల్లీలో జరిగిన అవసరదేశీయ మహాజనసభకు ప్రతినిధులుగా వెల్లెగారు, కర్నూరు దరఖాస్తులను మూడరూపాయల

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రచారిణీ గంధనిలయం, కాకినాడ.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1923 సం ఆగస్టు నెల 11 వ తేది

శనివారము

జీవనోపాధి

భారతదేశమునందు రానరాన ప్రజలకు జీవితము గడుచుట కష్టమగుచున్నది. ఆహార పదార్థముల ధరలు పెచ్చుచున్నవి. ఒకమారు పెచ్చిపోయినట్లు, అవి తగ్గుటలేదు. పాశ్చాత్య వాగ్ధిక ప్రభావమువలన, జీవితావధిములు బెరుగుచున్నవి. ప్రాచీన నిరాడంబరజీవితము పల్లెలలో నైతియు అడుగంటుచున్నది. రాబడికి మించిన ఖర్చు, పెక్కు కంటుబడులు లగునవచ్చును. పెక్కు పాక ర్యము కీపుడు ప్రజలను, ప్రజల ఆరోగ్యము ధ్వంసము చేయుచున్నది. పాశ్చాత్య ఆర్థిక శాస్త్ర వేత్తలు, జీవితవ్యయ కరమైన ఆహారము పెచ్చి కొలదియు, వాగ్ధికము వృద్ధియగుననియు, మానవుని భౌతికవాఛలు విస్తరించుచున్న నాగరిక జీవితమునందు, మోటు మానసిక నిరాశ వంతనని భేద మిందెగలదనియు, దెలుపుచున్నారు. కీరి సిద్ధాంత ములనే మనలోని విద్యార్థికులు కరమైన ఆహారమును గైకొని, ఆర్థిక సంకటమున పడి పోయియున్నారని కొంతమంది మనస్సులను పెంచుచు, పాశ్చాత్యులు తుదికొక రిత్తు నొకరు తలపడవలసివచ్చెను. వారు కనిపెట్టిన ప్రకృతిశాస్త్ర నిరూపణలు తుట్టుతుడకు మానవాభ్యుదయమునకు మారుగ మానసిక రూపమునకు కుదయోగకడను. ఇట్టి దుర్గతినండి బయల్పడు మార్గమేది యని వారు విల్కించుచున్నారు. హిందూదేశము పాశ్చాత్యుల మార్గముల ననుసరించునెడల, ఎక్కుడు దుర్గతిగాంచక మానదు. యూరపునందువలె, యంత్రములన, ఫ్యాక్టరీలను స్థాపించి, హిందూదేశమున పారిశ్రామికాభివృద్ధి గావించుటకు బ్రయత్నించుకొలదియు, అక్కడ ఉదయించిన కార్మిక సమస్య లీదేశమున జరిగి ఇంకను ఎక్కుడు తీవ్రరూపము దాల్చక మానవు. పాశ్చాత్య దేశములలో యజమానులెంత ధనవంతులయినను కార్మికులధోగతీయందున్నారు ఇటీవల పార్లమెంటు సభలో జరిగిన చర్చయందు, ఖయిదీలకు లభించెడి ఆహారమయినను కార్మికులకు దొరకుటలేదని, క్లిన్ నగారు వివరించిరి. హిందూదేశమందయినను, పాశ్చాత్య పద్ధతులవలన, ఇట్టి విషమస్థితీయే బెరిగి తీరిని సంఘర్షణమున కవకాశమిచ్చును.

నాగరికమునకు సత్ప్రవర్తనమును, నిరాడంబర జీవితమును, శాంతి కమహాది వద్దనుంపత్రియు, చిహ్నములగును గాని, భౌతిక సుఖానుభవము గానెరదు. ప్రాచ్యదేశములందు, విషయాసక్తి నెన్నడును శ్రేష్టముగ కరిగెనంటలేదు. హిందూదేశ ధనము కలువిధముల వెలువలకు బోవుచున్నది. ఇందుకు బడులుగ విషయాసక్తి పెంపొందించెడి వస్తు సామగ్రి, ఈ దేశమునకు జేరుచున్నది. సమృద్ధి పాలబుద్ధి గల వారెవరును, దేశము భాగ్యవంతులగుచున్నదని జెప్పజాలరు. కొన్ని స్మృతులలో రాబడి యొకచేళ బెరిగినను, జీవిత వ్యయముతో సమానముగ నది బెరుగక బోవుటచే, దారిద్ర్యము పాదుకొనుచున్నది. ప్రాచీన స్మృతుల మగంటుచున్నది. వాని స్థానమును నూతన

స్మృతు లాక్రమించుట లేదు. ఏ వృత్తియు లేక జీవనము గడువనివారు పెక్కుమంది యగుచున్నారు. కట్టణము లోనేమి, కల్లెలోనేమి, ఒక్క పూటకంటును చాలినంత తిండిదొరకనివారు కలుపురు గలరు. వీరి దుస్థితిగూర్చి శాసనసభ లలో చింతన. ప్రభుత్వ ద్రవ్యము మిలిటరీ, రైల్వే మొదలగు ఖర్చులక్రింద విశేషముగ వినియోగ కడుటచే, ప్రజల బాధలను నివారించుట కది యక్కరికు రాకున్నది. ఈ సందర్భము, ఆ సందర్భమును భేదములేక ప్రతిసందర్భమును కలపులు వ్యాపించుచునే యున్నది. కాటక నివారణమునకు, ప్రభుత్వమువారు జేసెడి సహాయ మత్యెవము. ఇందుకొరకు తోడ్పడు వారెవరలో నెరుదు. ఆ కారణముచేతనే వ్యవసాయమోబాటు, అన్ని ఋతువులలోను నిర్వహించదగిన రాటపు పరిశ్రమను చేపట్టవలయునని గాంధీయజ్ఞానము బోధించి యుండెను. ఈ పరిశ్రమను పురుషులేగాక, స్త్రీలు బాలురు గూడకొనసాగి కగలుదురు. ప్రజలకు సులభ జీవనోపాయము లభించును. వ్యవసాయమును రాటమును, హిందూదేశమునందు చిరకాలము నుండియు యభ్యసించబడుచున్న వేగాని వేగగావు. ప్రజలను ప్రభుత్వమువారును ఈ విషయమును గుర్తించుచో కొరమాలిన వ్యయము న కవకాశముండదు. ప్రాచీన సాంప్రదాయముల కీది యనుగణముగ నుండుటయే గాక, ప్రజలను బాధించెడి ఆర్థిక సంకటము లిందువలన దొలగిపోగలవు.

రాటమువలన స్వల్ప లాభము గలుగుననియు ఇక్కామునకది బసకరాదనియు ఆక్షేపించెడివారు గలరు. వ్యవసాయమే ప్రధానవృత్తి గల యీ దేశమునందు, రాటమునకన్నను ఎక్కుడు పయోగకరమగు రెండవవృత్తి గనుపించదు. ఈ రెండువృత్తులను జతజేర్చుచో, దేశము నావరించిన ఆర్థిక సంకటము దొలగిపోక మానదు. ఆప్టనిస్థాన అమీరు గా రిటీవల ప్రజల కీర్చిన సలహాయందు, విదేశ వస్తువులను కొని దేశద్రవ్యమును వెలువలకు లంపుటకు మారుగ, దేశములో తయారయిన వస్తువులను, అందు ముఖ్యముగ దేశీయవస్తువులను కయోగించి దేశభక్తిని గనుకరువలె నని సూచించి యుండిరి. వీరి హెచ్చరికను అప్రమత్తముల పాటించుచో, హిందూదేశమును బాధించెడి ఆర్థిక దుస్థితి అప్రనిస్థానమునందు ప్రబల జాలదు. హిందూదేశమున ప్రజాసామాన్యపు దుర్గతియుటుండ, విద్యార్థికుల స్థితి ఏమయినను చక్కబడుచున్నదా? అది మరెంత యభ్యాన్న మయినది. ప్రజాసామాన్యమునకు కొన్ని స్వతంత్రవృత్తులయినను గలవు. ఆధునికవిద్యయందు దారి తేరినవారికి స్వతంత్రవృత్తులు గూడ లేవు. విజాతీయవిద్యా మహిమచే, కాయకృష్టపు కలువ విద్యార్థికులకు దెలియదు. ఎంతవరకును, వీరు ప్రభుత్వోద్యోగములపై నాధారపడుచుండురు. ఉద్యోగముల సంఖ్యకన్నను, విద్యనేర్చినవారి సంఖ్య పెచ్చుగలచే, వీరి యందరికు జీవనోపాధి గల్పించుట ప్రభుత్వమునకు దుస్సరము. విద్యార్థికులలో బ్రాహ్మణులధిక సంఖ్యకులగుటచే సాంఘిక ప్రాతినిధ్య సమస్యవలన, వారి కెచ్చటను ప్రవేశము దొంకుట లేదు. కృషి, వాణిజ్యముల కీవిద్య యక్కరికు రాదు. ఉద్యోగుల సంఖ్యను దగ్గించి, తన్మూలమున వ్యయమును తగ్గించుటకు ప్రభుత్వము వారు పూనుకొనుటచే, విద్యార్థికుల కెక్కుడు సంకటము గలుగుచున్నది. ఉన్నతోద్యోగములందు భారతీయుల కింకను తగిన ప్రవేశము లేకబోవుటచే, ఆదిక్కున విద్యార్థికునికి అక గనుపింపదు.

ప్రభుత్వోద్యోగములు గాక, ఉపాధ్యాయ వృత్తియు, న్యాయవాదవృత్తియు మిగిలియున్నవి. ఉపాధ్యాయ వృత్తియందు, వేతనాభివృద్ధి కవకాశముండదు. దానియందు ప్రవేశము దొరకుటయు దుర్లభమగుచున్నది. న్యాయవాదవృత్తియందు దేవువైద్యవృత్తియందు దేవు, పోటీ యిదివరకే యధికమయినది. అర్జన చాలవరకు దగ్గినది. సంఖ్య లింకను బలమగు కొలదియు, ప్రస్తుతార్జన సయితము తరిగిపోవును. పాశ్చాత్యదేశములలో నొక కూలీ వానికి చేకూరెడి రాబడియయినను హిందూదేశమునవిద్యార్థికునికి లభించకున్నది. ఏవంకకుదిగినను, అతనిని నిరాశ యను పెనుభూతము ఆవరించుచున్నది. ఇంటిని పోలమును నమ్ముకొని చదువుకొని నందులకు, ఖర్చు పెట్టిన దయినను గిట్టుట లేదు. విద్య యొక్క పరమార్థము ద్రవ్యార్జనగాక, జ్ఞానార్జనమని చెప్పవచ్చును. కాని, ఆధునికవిద్య, జ్ఞానార్జనమునకయినను తోడ్పడుట లేదు. దానియందు ఆసక్తి గలిగించుట లేదు. స్వతంత్రతక్కిని పెంపొందించుటలేదు. ధైర్య సాహసములను పుణి కొల్పుటలేదు. దేశభక్తిని వృద్ధిజేయుటలేదు. భావదాన్యమును వృద్ధిజేయుటకు మాత్రమక్కరికు వచ్చుచున్నది. ఇట్టి స్థితినుండి భావి సంతతినయినను దప్పింపజేయవలయు ననన, భుక్తి కిని ముక్తి కిని బసకవచ్చెడి జాతీయవిద్యను విద్యార్థికులకు గలపుట ముఖ్యము. కాని, ప్రస్తుత విద్యార్థికులను దారిద్ర్యపాశములనుండి విడిపించుటలు? కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమువారి విషయమై విచారణ సలిపిరి. విద్యార్థికులగు యవకులకు కొన్ని పరిశ్రమలను ఒప్పగించెట్టి, కొంతభూమిని సాగుజేయుట కవకాశమొసగి, విద్యార్థికుల గ్రామములను కొన్నిటి నేర్పరచి, అనుభవజ్ఞులు వారికి తోడ్పడు చుండవలయు నని, సూచించిరి. ఇందు కొకవిధాన మేర్పలుకబడెను. విద్యార్థికులకు స్వతంత్ర సంపాదనశక్తి అలవడిన కొలదియు, దారిద్ర్యము తొలగిపోవునని యూహించబడుచున్నది. 1907 అనుతోషముఖిగా రీ విధానమునకు ప్రోద్బల మొసగుచున్నారు. వీరి ప్రయత్నము లెంతవరకు ఫలించునో చూడవలయును. ఈ విషయమును గూర్చి అనుభవజ్ఞు లెల్లరును యోచింపవలయును. దేశమందంతటను, జీవనోపాధి జరుగుటెటులని, విద్యార్థికులు ఘోషించుచున్నారు. ఈ ఘోష ఆధునిక విద్యావిధానమునకు చరమ ఫలితము. దీనిని నివారించుట ఎంత యవసరమో, దేశస్థి నొక్కమారు కరికించిన, గోచరింపగలదు.

అధికారుల పర్యటనములు

ప్రజేచ్ఛు అధికారు లొకవంకను నిరసించుచుండ, వారిని ప్రజలు సన్మానింపజాలరు. వెనుకటివలె, వివిధ రాష్ట్రములలో గవర్నరుల పర్యటనములు ప్రజలలో నిపుడు చలనము గలిగించుట లేదు. మున్యసిపలు సంఘములు నైతియు విన్నపముల గావించుటకు వెరదీయుచున్నవి. దేశనాయకులు పర్యటనము కలుపుచు మాత్రము, ప్రజలు వెనుకటికన్నను నుత్సాహముతో వారిని సన్మానించుచున్నారు. స్థానిక సంఘములు వారికి మనస్ఫూర్తిగ స్వాగత పత్రములను సమర్పించుచున్నవి. దేశములో గలిగిన మార్పు, చూడగన్నులుగలవారికి గనుపించును. రీడింగు ప్రభువుగారు దేశమునం దీమారు పర్యటనము పలిపెదరు. రీడింగు ప్రభువుగారు ప్రజేచ్ఛును తృణీకరించుటలో పేర్కొనెదరు. లా, అర్జరుల పేరుతో వీరు తీవ్రనిర్బంధవిధానమును సమర్థించుచుండురు. ఘండిత మధనమోహనమాలవ్యాగారు సయితము,

రుధిరోద్ధారి సంరం ఆపాధమాన బ|| ౧౪, శనివారము

గ్రంథ పరిచయము

ఈ గ్రంథ సహచరింగ గ్రంథములను మూలకార్యములను పరిచయము చేయుటకు ప్రకాశకలకు కృతజ్ఞతఁ జూపుచు మాపాఠశాలను తీర్చిదిద్దమున గ్రంథములను గూర్చి చూపాము - స. పాఠశాల

నారాయణాచలమాహాత్మ్యము:— ఇదియొక పద్యరచన. అల్లవరాజు రంగభామకవి గారు రచించిన ప్రాథమికము. నారాయణాచల మననది పూర్వము గోదావరి జిల్లాలో రామరాజుసీమకు చేరిన యొక తీరస్థలము. ఈ ప్రాథమిక మాహాత్మ్యమునే ప్రస్తుత ప్రబంధకర్త నారాయణాచల మాహాత్మ్యమును పేరున రచించి ఎన్నల చినవాళ్లు యను జమిందారున కంకితము గావించెను. వియన్నాన గృతిధర్మమును ఇప్పటికి 1౯0 సంవత్సరములకుండకు నున్న వాని గ్రంథసంపాదకులగు శ్రీ. బె. చాపరావుగారు వ్రాసిన పీఠికలను తెలియచున్నది. ఈ గ్రంథమును అచ్చారావుగారు తమ యముద్రితాంధ్రగ్రంథ గ్రంథమునందు తొమ్మిదవ సంపుటముగా ప్రకటించి యున్నారు. గ్రంథము కొంచెము ప్రాథమికము. అయ్యును చాల సాక్షర్తముగ నున్నది. ౩౬ 0-12-0. గ్రంథములు చిత్రాడ తా. ఆముద్రితాంధ్రగ్రంథగ్రంథములకు వారికి వ్రాసిన లభించును.

* * * *

ఉత్పన్నచంద్రిక ప్రథమభాగము:— ఇ యొక సన్నిధి కం సూర్యవారాణశాస్త్రిగారు (తెలుగుపండితులు, మహా బూబుకారేశ, సికిందరాబాదు. నైజాం) రచించినది.

ఈ గ్రంథమునందు తత్వవేదములను (అనగా సుస్మృత గమనలగు బ్రహ్మలత) సంబంధించిన, సుధులు- సమాసములు ప్రత్యయములు మొదలగు వానినిగురించిన రూపనిర్ణయము, సిద్ధాంత కామధ్యమసారముగా లేటెలుగున ప్రదర్శించబడినవి. సుస్మృత్యైక్యవృత్తి కొంచెమైనను లేకయే, సంస్కృతరూపములను గ్రంథములలోను వ్యాసములలోను, యథానుకూలముగా ప్రయోగించబడిన యాంధ్రసాదరల కియ్యది చాల సాక్షర్తకు మగు గ్రంథము. ప్రస్తుతకాలమునందు ప్రకటనలో వ్యాసము పరిచయ గురించు సాక్షరలలో చాలమందికి ఇట్టి గ్రంథములు అత్యంత మాత్ర్యములు. అందునను సాధారణముల పదియొక రుతియు పొందాట్లులకు లభియ్యుచు సమాసాశ్రయ సుధుల కిటుంగుట కది యుత్తముగ గ్రంథము. వెల రు. 1-0-0 గ్రంథములు గ్రంథకర్తయొద్ద లభించును.

* * * *

సావిత్రినాటకము:— గ్రంథకర్తలు శ్రీరాములు సన్నిధిదాంధికాస్త్రిలుగ రు. ఇయ్యది ఏదంకములు కలిగి-ప్రదర్శనమునకు నకులమై- మాదిరియొకాకముందే వేలకొలది ప్రేక్షకులను - మైలవలను బాలభరతి గమ జమువారిద్వారాను విలారు సీతారామాంజనేయ శాటకసమాజము వారిద్వారాను, రియింపచేసిన- సంశ్లేషన తెలుగుపాఠకము. మహాభారతములో నుద్యమైన కథాంతమే ఇందును కలుకాని గ్రంథకర్తగారు ఇప్పుటి రంగస్థలముల వారి యాదరాభిమానములకు తగియుండఁజేయు - చిన్న చిన్న మార్పులను ప్రవేశపెట్టి దీనిని వ్రాసినయ్యారు. ఈ కవిగిల పాఠికచవాసపరిధానము ఇతివృత్తమునందు గల యాదరాభివేకములు-సంకలనలభియసంజడ- మున్నగు గుణరాజములే ప్రియకావమును అద్వితీయముగా కేసిత్రయచున్నవి. శ్రేలి చాల సరసమై- మృదులై- పండితపామోజనబోధకమై- యున్నది. సావిత్రియనుభవ్యరాజుల సంభాషణ రూపమునందు వెదకలగు బడినసతిధర్మములు ఒక్కొక్కపట్టున నార్యతృప్త్యను పొందిన భావతీర్థమును కలుపించు ఘంటా గలిగియుండును.

గ్రంథము చాల మనోహరముగ నున్నది. శ్రేలి కొకపద్యము:—

నీ. బలికంపు గాలంబు + పడ లాగునట్లు ల
త్రరభాషీచూపు చిత్తము గలంచు
మోహనాస్త్రిపు మంజుల + తక్కినిం బలె
న వెలందుక పల్క + లోకుం జేయు
సరసనల్కవికాశ్య + సారస్య పట్టు ల
త్రరజిమా పితరలు + మఱవ జేయు
కల్లెలు బిగఁజట్టి + కడఁ నీట్లు ల
కొమ్మ లాకణ్యంబు + మడియబట్టు
గీ. ఆదనుఁ గని చొచ్చి ధైర్యము + బిదిమిచైచి
మృదయునుఁ బెట్టి పాజాక + వడఁజేయు
పదనదీన యంబుల + పొదలు గావె
మదనవిధియలు ల + మృదనునకును.

* * * *

శ్రీమ ద్వాల్మీకి రామాయణము - సుందర కాండము:— ఇ యొక బాగ్గర ఆదినారాయణాశ్రయ గారు ప్రతిపదాంధ్ర టీకా తాత్పర్య విశేషార్థ సమన్వితముగా ఆర్యోల్లాసిన సమాఖ్యతో వెలువరించుచున్న వాల్మీకిరామాయణాంధ్రవాక్యభ్యు. ఆదినారాయణాశ్రయగారు వాల్మీకి రామాయణమున క. తక్షణము ఈ తీరున ప్రతిపదాంధ్ర టీకా తాత్పర్య విశేషార్థములతో వ్యాఖ్యానమును ప్రకటించదలచినట్లు ఇటీవల ప్రకటించిన పీఠికలములను తెలియచున్నది. ఈ ప్రకర్తము క్లాస్సు మేనేజర్. కాని ప్రస్తుతము ఆంధ్రదేశమున ఇట్టి ప్రకర్తములను ఇద్దరు మాత్రమే చేయుచున్నారు. ఆదినారాయణాచార్యులు ను కలసిక నల్లు రయ్యెదరు. ఈసాల్పవిధములైన ప్రతిపదాంధ్రాంధ్రరణములను విశిష్ట రుచులతో నాంధ్రుల కభివేక్షణ జేయగలవు. మఱియును మనవారికి వాల్మీకి రచనలయందును. సజాతనదంజకు లగు సీతారాముల కవిత్రిశేష బంధమునందునుగల ప్రీతిని సగృహీతాభిమాన కల్పదేయంబు లొలియున్నవి. ప్రస్తుతము మాయెద్ద నున్న పీఠి సుందర కాండసంధిక చక్కని యాంధ్రీకరణములతో మనోహరముగ చుదిరియె యున్నది. పాఠశాలకు రచనావిద్యార్థికి బోధకముకై కొంత గ్రంథభాగ మిచ్చుట నీయబడుచున్నది.

శ్రీ. త్వన్నిమిత్ర మనేనానాం బహుమానా త్వనివోదేశ: త్వన్నిం పేకార్థాల విశేష్య వయి గమ్యతామ్.

యోజనానాం కేతం చాపి కపిలేన సమాప్తకః, తక్షణాను విశ్రాంత శేషం ప్రకమతామితి.

టీ. కపికార్థం-వానరశ్రేష్ఠుడా! అహం-నేను, అనే - ఈసమస్యనిచేత, త్వన్నిత్తం-నీకొంత, బహుమానాత్- గౌరవము వలన, ఏమః కపి-ఈయంజనేయండు, యోజనానా. కేతం చాపి- యోజనములయొక్క ముఠిని, (మఠుయోజనముల నున్న) సమాప్తకః- దాటుచున్న నాంబు, తక్షణాను-నీయుక్క వికారప్రదేశములందు, విశ్రాంతకః-పోయిచెందిననాంబు గురు, శేషంప్రకమతాం- మిగిలినవారము దాటుచుగాక, ఇతి-అని, ప్రవోది-ః- ప్రేరేపించబడిన వాడను, త్వన్ని-నీవు, మయి-నాయందు, త్వన్ని-నీవు, విశేష్య-అలసటపీర్చుకొని, గమ్యతాం-పోయిదాంకాక.

తా. ఓ వానరకార్థాల! కృతజ్ఞుడయిన ఈనాగరుండు, నీ నిమిత్తమై నాతోడ సన్మానపూర్వకంబుగా, “నీవు నూలు యోజనముల విస్తీర్ణమునకు లంఘించువానినట్లును, నాయందు నీకుఁ గొంత విశ్రాంతి గలిగియున్నట్లును, అట్లు చేసినయెడల మిగిలిన వారము నునాయాసంబుగ దాటుకుట నీకు ననుకూల మగునట్లును” జెప్పి నున్నప్రేరేపించెన; కావున నీవు నాయందు గొంతనీవు నిలిచి విశ్రాంతి జపించి యింక మిగిలినవారమును కుఱుముతోఁ గొనసాగించుకొందువుగా!

గ్రంథములు కలయువారు బాగ్గర ఆదినారాయణాశ్రయ, 70, హైద్రాబాద్ నామక మేల మద్రాసు నివాసములయను.

కృషి వలుడు

ఉ. చాలికుఁ దావ్యదీయవృక్ష + యంబు విచారఁచితమై సచా కాలమై యాతే మొగిడి + చాలవరాధవమొందినట్లు; నీ కేల గృహీతముండ ఇటు + లింతవిచారముఁ బొందుమంట; నీ వేలకనంబు మానుమా, భూమిం గృహీతవృక్షి కాదెయోడుటలో.

ఉ. వెల్లగునల్ల మేఘములు + వెంపుగ తొల్కరి కచ్చినంతనే యెల్లెడ నల్లసిల్ల పాల + మెల్లడబల్లితి వీవు బీజములో కొల్లఁ నీవ పండునని + కుల్లుచు, నంబు గల్గుకొనితో పల్లతుతోన నూ ప్పితివి + కల్పనవైదియయ్యెఁ గోకటన్.

ఉ. చేయగలటికేము యది + చేసితి నిండుక నీరుబోసితో తోయిపాలిమారుకః + సూతమునైతుడ కింకర్ష మే యాయదటంచు నివ్వడవు + దొచి నదృష్టముచేత కేరిశో హయగ బండె నాకటలనరయ్య నటించు దలంపకప్పుడున్.

ఉ. పండితంబు చాలనను + భావము నూని మనంబులొన నీ వుండును; నేడు బీజకంఠోద్యమ మయ్యెను నిష్ఫలంబు నె న్నండిక పండునాయను పంకంబునగుంబు యుండబోతుమొ క్కండును సాగదాపురుసఁ కారము దైవసహాయ మొప్పుకన్.

ఉ. వేదివాగకోయ్యమొ: + వీసము సుక్క, క, దీక్షితాపకా; యాసముచేత వర్షములు + లంఘనవినయోధరంబునై భాసిలి తొల్కరించుకటి + బాయకబల్లిఁ జల్లు మీ గదా యాసము జేందంద తుడికపప్పు పంటఫలించితే తెలిన్.

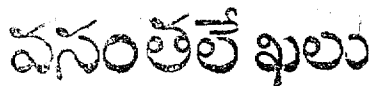
పెమ్మరాజు- రాజగోపాలము

గీతమాలిక-

నోరి సరసింహశాస్త్రిగారు బి.యే.

తెనాలి సాహితీసమితివారిచే బ్రకటితము వెల రు. 1

శ్రీగ్రంథమునందు వివిధవిషయములగుర్ప కలిపబడిన ఖండకావ్యములు కలవు. ఫక్కి నూతనమైంది. విషయములు కూడ శ్రోత్ర. గీత, రోహన్ చరిత్రలకు సంబంధించిన విషయములగుర్ప కొన్ని గీతములు రచించబడినవి. మిగిలినవి కవియొక్క జీవితమునకు సంబంధించిన విషయములగుర్ప వ్రాయబడినవి. “మైసూరీ కల్పిరహాసం” “బి. స్నేహితునకు” మొదలైన స్త్రీ కవిప్రాచీన కథలు కలవాటుపడిన పండితులకు నవ్యుత్పత్తియన విగమన్నవి. విషయగోరముగొంతవరకు కావ్యములలో పాటింప దిగునటు సత్యమే. వి విషయమునై నయినను రసనత్రకావ్య ములవాడునిచ్చు నుబనిజమే. అయినను సరసనత్రకములగుమయములగుర్ప వ్రాయబడిన వృత్తులు పండితపాదుల కెల్లరకు రుచింపలవు. పాశ్చాత్య కావ్యజ్ఞాంజి: పీఠి శీర్షికలు: సేర్ప పెట్టబడినవి అందులనవి కొంత విచిత్రముగ నుండునటులలోతేమీయు లేదు. శ్రేలి కొన్ని కొన్ని చోట్ల ఇంకను మెత్తపడలసియున్న ను మొత్తముమీద పూర్వపు ప్రబంధశ్రేణితలె కాక రసనివృత్తియే ప్రయోజనముగా కలియున్నదని మాయభిప్రాయము. వృత్త రీతులలో ముత్యాలనుమా మొదలగు నవినవృత్తములకూడ కవిగా రుపయోగించిరి “సహాపి కావ్యం స. మిత్యవన్యం, సంకః పర్యవృత్తిరేతథవంతి, మాధోమరప్రత్యయ నేయ బుద్ధి” అను కాళిదాస మహాకవి వాక్యము ననుసరించి గ్రంథమునందలి గుణా లక్షణములను పాఠశాల కుమారుల రుచుల ప్రకారము గ్రహించి యుభవింపగలరు. కవిగారి సత్కావ్య రచనకు మరెంత ప్రోత్సహించుచున్నాము ప్రస్తుతము చక్కగా చూద్రింపబడి ముడిఅట్టయెడతో అందముగా యెండుచేయబడినది.

ప్రియమిత్రమా!

శరవేత్వరండు వా కొనగిన యద్వయసూక్తి నీకు
 వ్రాసెనటేని. ఆ యద్వయ మూచుటతోడనే పూర్వజన్మస్మృతి
 కలుగుననిచే వ్రాసెయింటిని. ఆ యద్వయ నోకమిత్రుడు—
 పూర్వ జన్మస్మృతియండినచో నీ స్మృతి యంతకంటె సాధా
 గ్యముగ నడుచునని వాచించు మిత్రుడు— కోరగా నాతనికి
 జూపితిని. అతడేదాద్వయ మూచుటతోడనే కండ్లమూసికొని
 యట్లుకన్మనెంత వారంభించెను. అతడు ద్విదస్యముతో, ము
 చ్చెడునుటచేటి, కంపించుచు నాశశకురం దెయింటిను.

“అయ్యయ్యా! ఎంతో స్థ మెంతో వ్యయము. నేను క్రిందటి జన్మ
మున చందాపాదెను, ఈ జన్మమునందలి నా ప్రేమపుత్రుడు-
విత్తుకుడు- సర్వపవనము నీటిదేయని పరమపవిత్రముగఁ
బ్రేమించుచున్న - పురోహితడని నేను కలంచుచున్న - నా
పుత్రుడు - క్రిందటి జన్మమున నాకుఁ బరమశ్రేతువు. నా క్రిందటి
జన్మమునందలి యానాస్థురైన సర్వస్వమును భవినీక్షమము నది
పొంది - నన్ను కలిగినఁ జేసెనై యని పరమశ్రేతువు. అయ్యో
ఈ జన్మమునందైన నాకు నుభయ చేతుర్బుటకఁగాక మరణ
కాలమవఱకు శ్రేతుత్వముచేతనే పగ సాధించు ఋణస్థుఁడు.
ఈతని భార్య శవముఁ దిన నశ్విజన్మమును విడిచి- యీ జన్మ
మెత్తినది. ఈతని కొడుకు గోదావరి నుండి నాభార్య లంక
వృతసాక్షిను నుండి తిరిగివచ్చుచుండ, ఆ అల్లుడొకని లాగచుడిన
మొనలి. ఎట్టి పూతుకణములు నా ప్రేమబంధువులై యుండిరి.
అయ్యయ్యా! నేను బ్రాహ్మణుడను, నా జన్మ పవిత్రమైనదిను
కొనుచున్నాను. క్రిందటి జన్మములోఁ జెప్పలు కట్టి చచ్చి
జతువుఁ గడుపారఁదీసి, అల్లుకుండల నాప్రాయనముగఁ ద్రా
విన వాడను. ఆ క్రిందటి జన్మమున గిరాకుడను. అంతికిరిము
వ్యాఖ్యముగ నుట్టి. ఆయాజీవికముల చర్యలు- అందలి యా
హరివిహరములు- నాకుఁ గలుగుననున్విత్తమునగఁ గనబడు
చున్నది. అయ్యో! నా యీ జన్మమునందలి భార్య- క్రిందటి
జన్మమున నే నపహరించి తెచ్చిన కలిగోవు! అయ్యయ్యా! లోక
మునందలి బంధువులు మిత్రులు కలిదండ్రులు సోదరులు వీరి
పాండిత్యము సోమత్వము స్నేహమును దారుమా రణమున్నవి.
నాతోడికి నేను ఋణస్థుడను. నా యన్న త్రాచుపామయి
నన్ను కలువినాడో. నా శ్రేతువని గోపాలరావు పంతులు
క్రిందటి జన్మమున నీర్లాడి మరణించిన నా పితృభార్య! ఆహా!
లోకముం బయ్య మా రి పోవుచున్నది. వృద్ధ
యము సంతతించుచున్నది. బుద్ధినిలిచిపోవు
చున్నది. ఘోరము! ఇది సరళలోకము కంటె మహా భూర
కర్మము! లెండ్రీ! చూడలేను. తమింపుము. అజ్ఞానముచే-
నిగ్రహింపచే-నన్ను రక్షించితివి. మరణ మింతకంటె మహా
సాక్ష్యముగఁ గనబడుచున్నది. రక్షింపుము! రక్షింపుము” అని
యాశండు మూర్ఖులఁ బడెను.

నే నా శిష్యుడవలెదు. నా కింకరలై గొప్పయనుభవ
మొంది. జటియొకమిత్రుని చిలిచి యాతనికి యద్దము చూపితిని.
అతడు ముగ్ధుడగుచు నా పాదముల కన్నులు మూసికొని యట్లు పువ్వు
ంచెను.

“నేను క్షంద్రిజన్మమున నొక బుద్ధిబోలు దొంగను, అ
క్షంద్రిజన్మమున మహావీర్యుడను, మహావీర్యుడనైన నన్ను
గోపించు క్షణక్షణము నన్నాశ్రయించు శిష్యునివాడువును
బుద్ధుడగు యాదునిద్దగువాడ ననువృత్తితో స్వభావపరిశీలన మొన
రించి సిందించి కావ్యముల వ్రాసి కర్వపడితిని. అ నంద అను
కావ్యములచే నెల్లప్పుడు తిట్టుబడుచు గాని, నన్ను కరుణ తిట్టుట
నితహాశ్రయము నహించువాడను కాను. మన లెవ్వరు వ్రాసిన
కావ్యములైన నన్ను తిట్టుట కేముని తలంచి దుఃఖితుడవాడను.
కాశీత్రపు బ్రహ్మరంధ్రమును బులుగొట్టెగల శక్తి నాకలమున
నన్ను దని బడాయుట కొట్టుచుండువాడను. నా పరికితము
నాకైర్వపుమాటలు, నాకాశిష్టము, నా తెలివి కేటలు, నా శ్రే
య తని నిందాకర్మ కావ్యరచనము, పినినిఁ బాచి పరమేశ్వ

నిజాము రాష్ట్ర కవులు

కామి పాపి పుష్ప రాజ్

(శ్రీ శేషాద్రిరమణకవులు)

అంధ్రపులహా విభక్తుడగు మల్లార్జునచరితము కవు
ల చరితముకల లోకమునకు సంపూర్ణముగఁ దెలియదయ్యెను.
శ్రీ వీరేశలింగము శతులువానికి కృత్వాదిలేని మట్టుకవరి
చరితిమి అభించిన. స్థూలద్వైతేంద్రమును రికిలింది గద్య
సహాయము నెమ్మలో వికాలము నివాసము కాబ నిరూపించి
నాడు. ఈమల్లార్జునరచించిన శిష్యార్థరఖండము సంపూర్ణ
ప్రతిష్ఠ సరించి నిజామా రామములాని బిచ్చవోలు కవినివా
సమనియుఁ బాక్షనాటిరెడ్డియనియు మేము నిరూపించితిము.
మాయూసులలో శ్రీమంతులువా లేకభవించిరి గాని కవుల చరి
తములో దాని జేప్పుట పూర్తి కాదున్న వారు పరలోకగురు
లైరి.

ఇప్రదు వల్లార్డే కృతమును వద్యుర్రాణ మను నొక
య్యత్తనుగఁదము రాజా, రాజేశ్వరరావు బహద్దరు వారిచే
మృదితమై లభించెడిది. దానివలన కొన్ని క్రొత్తచరిత్రాంశము
లతో వల్లార్డే జీవితము పూరించేయ నవకాశము చిహ్నినదిగాన
బడినప్పుడు మందలి శివయములను నివేదించెదము.

పద్మపురాణము వివాదాస్పదముల పద్మకావ్యము. రమ్య
రమి పదునాల్గుండుల పద్మములు గల గ్రంథము. మల్లార్చి
సంస్కృతిభాగముల మిగుల వనివారముగఁ దెలిసింపియున్నా
డు. శ్రీనాథమహాశివ పితామహుఁడు కమలాభామాత్యుడు
పద్మపురాణము తెలిసింపఁడఁ! గని మనఁది యింకను లభింప
లేదు. మఱియొక పద్మపురాణము మఱికిఁ గలగనది. ఇది చీర
కాలముకింద ముద్రితమైనది మల్లార్చి కవి అతనికి నిండుక
పూర్వము. ఉభయలొకరి గ్రంథములొకరు మాచియుండగని
స్పష్టముగాఁ దెలుపవచ్చును. సింగన పద్మపురాణము చాల
కలహ భాగకతము ననుకరించును. అత్యంత నిశ్శుభములు వెల్గులు
కాననగును. మల్లార్చి కేవల ధారాశుద్ధిలభవి, శబ్దాదంబరముల
కెక్కడు పాటుపడువాఁడుకాదు. గాన ధారాశుద్ధి ప్రశం
సార్థముగ నిచ్చుచిది.

యెడు నాకు బందిపోటు దొంగ జన్మమిచ్చెను. విచిత్రమున నగలమున కంకణచండి పిల్లలను గన్పెట్టె శత్రువులను గూడ నీ దొంగ జన్మమున గలిగె గతగత ప్రాణుల నొనర్చివేయుచుంటిని నరమాంశ దుర్బలముల "కైమా" చేసి యార్చుచుంటిని. (తప్ప తియ్యే భయపడుచుండెను. నా దౌష్ట్యము చాలకలకుఁ దీరి యుండునని భగవంతుఁడు నమ్మి నాకు జలంక గవిజన్మ మిచ్చు డొంగగను. కండ్రి! ఈ జన్మముగఁదుగూడఁ గలికివానివలెఁ బ్రవర్తించుచున్నాను. ఋషిశ్రేష్ఠుఁడగు వాల్మీకియారంభించిన కథణ శీతయపుట్టిన జేతమునందలి కావ్యభాగవతము లో నానంటి కుచ్చుఁడు శ్రేష్ఠుడై- ఆవాల్మీకిరచనములఁ గలుపిత మొర్చి పాపాత్ముఁడ నైపోయితిని. కరుణరసములేని నాహృదయము నుండి. కలపితమున నాబుద్ధినుండి. కావ్యశీత తొలగి తావ్యమైపోవుచున్నది. ఈపాపాత్మునిక కిక ప్రాయశ్చిత్తము న్నుదాఁకకండ్రి! వెదలిపోయితివా? మాట లాడవా? నీకు నాగంధము కృశింపఁకలంచితిని. కుమింతువా? నావ్యభావము మార్చలేవా?" అని యాశ్చర్యించుచు నీరంధ్రుడవడిపోయెను.

మిక్కిమా ! ఈ భూమి న నేపథ్యము దుఃఖములైరి. అందఱును మఱిపదిమిమములలో నీయద్వయ చూచినసంఖ్య నేపథ్యముచే పోవుచుండిరి. పూర్వజన్మకృత యంతకాధాకరమైనది, సృష్టికాశనకర మయినదనియే కాబోలు. పరమేశ్వరుడు వానిని మనకు బ్రసాదించలేదని కంఠంబాపుకుండ నంగీకరించుచున్నాడు. ఈ సృష్ట్యుతులందు విని మారిపోయినాడు. తనవాదము తప్పు అంగీకరించుచున్నాడు. కలలేనొందిన మనస్సుతో మఱి తన దేవునిచారణమో విచారణమో దామోదరకాస్త్రీకారిక గలిగినది. ఇందున్నాడు. తనకుదెలిసిన విషయములు తన్నుగాఁ దెలిసి పోయినాడా? అనియైన దెలిశకుండఁ దెలియనివిషయములు తెలియకుంట్లు సృష్టి లేదమనియెందులకీ కాధారక, సిద్ధాంతములు? సముద్రీర్ణము, భూగర్భము, వీనివలకల ? గడ్డిపంక మొట్టిదో పూర్తిగాఁ దెలియదు! అంగారకగర్భములలో మనుషులొట్టివారిని కల్పింతులా? మనస్సుల దేతలకనాంభ మయిన దున్నాడు?

అనుగ్రహ ముందుము.   నీ యనుంగుమిత్రుఁడవు, నీ

—వసంతకుడు.

పల్లార్జునుడు పద్మపురాణమును శ్రీ సిద్ధ రామేశ్వరన
కంకిలము గావించెను. ఈ సిద్ధరామేశ్వరదైవము ఉపాస్యము
గాక ఆరాధనదైవమని తెలిసికొనుటకు పద్మపురాణ వస్తువంత
ముఖలో సాధారణము గాననున్నది.

కం. చిక్కినవోల్ ఘనదక్షిణ

దిక్క నదులు సిద్ధతీర్ తీరోన్నత న

వ్యక్త కృత (పాపాదము)

బిక్కర నెలకొన్న భక్త జనపాలనయనో॥ (పద్య)

దీనికు మల్లాడడి యారాధితదైతము విశ్వానాథులొని
 తిటాకమగు సిద్ధరహస్య చెందిగల సిద్ధరామేశ్వరుఁ డని నప్ప
 మగుచున్నది. ఈ యంతము నివర్ధనశ్రీర భండమునందు పైత
 ము గలదు. ఈ సిద్ధరామేశ్వరుఁ డీంద్రియలకుఁ గులదైతతము.
 మల్లాడడి కవి రితియునుమాత్రమే స్తుతిగావించెను. ఇప్పుడేవరా
 ప్రార్థనాదిక మొనరించి యొకగ్రంథము రచింప నేశ్వరించెను.
 విశ్వానాథుఁ డట్టివాననఁ గొలుపుచిర్పియున్న కవియగ్రజుఁడగు
 కామిరెడ్డి తన యాస్థానకథ్యమున నున్న విద్యజ్ఞులతో విద్యా
 ప్రసంగముల జేయుదు.

ఉ. ధీధిసాహితీయుడుఁ బ్రతీతయగుం గుఱు పాపనీక్ష్వరా
స్థామహావీరుడ్రు నెఱవగృహవైభవకాతుకాగతున్
శ్రీనరసింహా బుడతెలివరేణ్య బుమారుఁ జేతధీరు స
న్మానముతో నెదుర్కొన్నసిమ్మొత్తెనేనసింజజేయుచున్

ఉ. నీవు జగత్ప్రసిద్ధుఁడవు నిండుచుతిం బడవాక్యమానని
ద్యావిరుఁ డీరజ్జమణురాఁసిమెచ్చగఁంపుతాంధ్రా;
పావర కాశ్యపవచతుఁడెన్ గణనాథుఁడెక్కినీ
తెదగవీపయో యురిగద్ద్యగ్వదనా పయశోపారఁచునీ.

అని ప్రకరించినాడు. ఈపవ్యమువలన మనకు గొన్ని క్రొత్త
యశములు తెలియచున్నవి. మరుపుకావా, అస్థానములలో నొ
కయాంధ్రమహావియాస్థానవిగా నుండెనియును, నతడు బగ
త్పిండియును, సంస్కృతాంధ్ర కవితా ధునియును, నృసిం
హాశంధత కవిమారుడునునై యుండెనియు నాతనిని గణనా
ధకవి యని వ్యవహరింతురనియుఁ దెలిసినది. ఈగణనాధకవి నామ
మన మిందెవల కలుంగుమా. ఈయన గ్రంథముల నామములు
మలకీలాడకముఖ తెలిసికొనఁగల భాగ్యము భావికరింధనము
నగాని మనకుఁగలగ నేరదు. నమకాలిమడగు గణనాధకవితో
బాటు మల్లా రెడ్డి కిమిసాద మరువ కావా కాలములో అనగాఁ
కీ. కీ! ప్రాంతములలో నుండెనును నిజము. శివధర్మ
తిరఖండములో నమదేవమును బ్రకరించుచు-

౧॥ శ్రీరాజకులతానందేనమమృతం భరిత్రీభృన్నిశాం
 దరా, స్థారాదేవభా నరాడబాబుత్మృతాల నింవాననో,
 రాకా. తనతాంత సన్మతచరిత్ర ప్రాభవోదామ

సిద్ధ రామేశ్వరము మనామృదు, ఏమలభాను, అచ్చ
లచే సత్కారములను గొనెనని చెప్పినాడు. శివధర్మితర
ందములాఁ దనయున్న యెల్లారెడ్డి మనామృదు కాసినద
గామంతుడని చెప్పియున్నాడు.

శ్రీ. గో. జ్వర విజ్ఞానమోలి ప్రాధికానం

కాచవిభునెల చడి భూకాంతుఁ డెలమి

భర్తనులలాన్ మనామ్మదు పాదుకాహి

కలమలూపలఁ గననింఁ కాపుగలదె

ఈ పద్యమువలన కవి యగ్రజుడగు పెల్లాజిడ్డ మనా
 క్కురుకాపికావములో (క. శ ౧౯౧౦-౧౦౧౧) నుండెనని
 మనగాఁ దెలియుచున్నది.

మల్లారెడ్డి చెప్పిన ఏమిటాను కృష్ణరాయలచే వధింపఁ
జినవాడో వలిమి, డో తెలియదు, అగ్గరుచక్రవర్తి శ్రీ. శ.
1661-1662 : 1663 నందుగాన మన మల్లారెడ్డి: నీ యగ్గరుచ
యమిందు: ననుకొలిపిండు యే లిలంకవలయును. ఇంతయ
క మల్లపెట్ట సుస్వతిసోమయాజి తన బ్రహ్మత్రై భండ
లో మల్లారెడ్డి యన్నయగు కామిరెడ్డి కాల మిటుల చమ
గ్రంథముగఁ దెలిపియున్నాఁడు. "కలివి విక్రమోలి శ్రీకా
రెడ్డి, భూమి విభువాశ్రయించి బుధుని నిజము, కాలివాన
కర్న సంఖ్యపడియు, నెదునూరైనవ ర్తమానాబ్జములుగ" దీనివలన
మల్లారెడ్డి మన్న కామిరెడ్డి శ్రీ. శ. 1678లో నుండెనుట నిమ్మ
మ. పూర్వ కృష్ణులు నాధురము ల్గయు సమన్వయించితి
ని మల్లారెడ్డి: విరాజు శ్రీ. శ. 1650 మొదలు 1600 16 వందె
కంతో కిగాఁ జెప్పవచ్చును. ఏమిటాను కృష్ణరాయలచే
ంపఁబడినటుల నామకై మాల్వరలోఁ జెప్పఁబడినవాడై, ను
కృష్ణకాల నిరూపణయనట భిన్నము రాజులను, మల్లారెడ్డి
లఁ గొంచెము పూర్వఁడగును.

పల్లారెడ్డి గ్రంథములలో శదృశపురాణము శివభక్త్యర్థర
దేవత ముక్కుపై భక్తి చరిత్రము అనునవి ముద్రితములైనవి. ఇతర

(గత సారస్వతానుబంధము తరువాయి)

పటియ సెట్టు లక్షణాః—

వాక్యకర్త మేధునసారమునకు, నైకకారణంబుగొండ
దర్శన జగద్రథాన్ని తేజఃవర్ణితచారవర వీర వలేనమోయెను.
మహాప్రసాదముగటచేత భుజంబునకుంబంధ మగుదానిని
గూడ దివ్యచని యానెదరు. అయ్యది ప్రకన్నములను మధుర
ములను ఉదాత్తములను నగు సమావేశములు కలదియై
ఓజోభిన్నములను కదములు కలదియైన యందైన నట్టి
వాక్యము భోగ్యలవాక్యము అనబడును. ఉదా - నున్న
తాగిలో(రికాభాం)- అను శ్లోకము.

“ఇట్లుండవో వటి, అనుభవశక్తియు అయిన బ్రహ్మ
పాలమేకవ్యావృత్తముల నపదేయింప ఎందుకు?”
అని అచార్యులు జెప్పిరి. ఆ బ్రహ్మపాలమేకవ్యావృత్త
మునూడ కవులు ఒకవిధమగు ఉపదేశమే అని యాచరియి
తు అనెను. ఏల యాచార్యులు నాటికలు మున్నగు క్రబంధము
లలో దేవతల ప్రదేశించుట మొదలగు ఘట్టములందు కచ్చాయ
గలవానినిగా వాక్యములను నిర్మింపవలయును ఇట్లే దా దివ్యము.
ఇచ్చట వటియొక విశేషము కలదు. మత్స్యకాలం వ్యవహరి
యింపగ భగవానుడగు వానదేవుని కిగు వైష్ణవవాక్య మెక్క
దికలలో అది మానవము అనుట ప్రాయోవాదము. అమనుషు
వాక్యము రీతుల నిన్ను తెలుసుకొంటున్న మూడు తెలుగులుగా
తెలుపబడును. రీతులు మూడు అను విషయమున ప్రస్తావన:

వైదికగోడీయ పాంచాలి చేతి రీతియ స్త్రీః
అనునాట్యనకల సంస్కృతి లేని లక్ష్యంతే
రీతిరూపవాక్యతర్యం క కవులనే నేయతి.

“కాటమి క్రొక్కే యను మేగల కల్పలంకారమే”
యని రుద్రుడు అనెను. “ఎవరి ఒకవిధమున కల్పియము
గల పాతకర్తమే (చదివెదరిత) కాటమి. ఇట్టి పాతకర్తమును
కాటమి అలంకారమే రీతిగానెను.” అని యాచరియిండు.

అక్షరాల అలంకారము మూడు సాకాంతమునందును
నిరకాంతమునందును చెందుటయు అగు నున్నది. వాక్యాలం
కమును అకాంతమనెట్టి సాకాంత గలదియనియెను, వాక్య
త్వభావముగలది నిరకాంతగలదియనియెను నెలుగులయి
ను. మఱల సాకాంతమక్రొక్క అక్షరగర్భము ప్రశ్నగర్భము
వికర్తగర్భము నని మూడు తెలుగులు. విధిరూపముల తర
రూపము నిర్విరూపము అని నిరకాంతమును మూడు తెలు
గులు గలదు. వీలలో అక్షరగర్భము విధిరూపము:-

శ్లో. యది మే కల్ప భూత తదావాచపి కల్పభా
యది తస్మాత్ ప్రయావాచి తస్మాత్పాపి ప్రయాప్రియః.

[వాయుగ్ధాన లల్లభినిగలదియైచో, అప్పుడు నేను కల్ప
భునిగలదానను. దానియొక్క వాక్యములు (వీయములైనవో
వాటను అవాక్యములు (వీయములే. (వీయములే)]

ఇట్లే సర్వము ఒకరూపము అని యెలుగుదు.

[ప్రశ్నగర్భ:- “గతిస్సుకాలాంత్రాసీ నుత్తరాసం జ్యో
వలిన్లు. వర్తంతే సాంప్రదితాసాం హేతి త్వుక్తిసంపుటాః.
[మొత్తములను కల్లులయిండు జన్మగతిగెడ కాలము దాటి
పోయినది. ఇప్పుడు వానికి ముత్తైత్యుడవులే జన్మహేతువు లగు
మున్నుమి.] ఇట్లే ఉపదేవుడు ఉత్తరరూపము.

వికర్తగర్భ:- “సంసర్గరస్మిన్ దోషం సంప్రప్త నికా
వరః సురభనుదేవం దూరాత్పప్తం నవామ కరాననమ్, అయవపి
ఘృధారాసారోన బాణపంపరా, కనకనికమ్నీగా విద్యు
త్ప్రియా న మమోర్వతీ.”

(నూతనమగు మేధునసన్నుతి మనదియే కాని నిశాచరుడు
కాదు. ఈకన్నులుగది ఇంద్రధనుస్సు కాని దూరాత్పప్తమగు
కరాననముకాదు. ఇదియును వెల్లుగ గురియుచున్న
ధారావర్ష మేయగునని బాణపంపర కలదు. ఇది
కనకపురాలపై మెలుగు నున్న యెలుగే కాని నాప్రియారలగు
నూర్వకకాదు.)

ఇదియే ఉపదేవుడుగ నర్థయూప మగు కాటమి.
అట్లు మేని ప్రదర్శించు ముత్తైత్యు లగుననియును నియతి నిబం
ధములై యున్నవి. వీనికంటెను భిన్నములగునవి యున్నవో
తెక్కలేనన్ని కలవు. వానిలో సభ్యులగుమానవజాతువులు
ఉదాహరింపబడుచున్నవి.

శ్లో. యవ్యచ్చాసలభుశాంధినియమగ్నేనశామస్థిం
ప్రాప్తావామ విగర్హణా స్థితియతాం మధ్యేనుశావా మపి
క్రొధోల్లాసితశోణిరాదుణాదస్యాత్పదలికారవా
నద్యై కలదనం మమాసిలరు ర్మూలం విభేష ప్రవ||

అభ్యుదయశోచనకాటమిల కుదావారము:-

శ్లో. మధ్యామి కాలంతే సమలేన కోపాత్
నుశ్వాసవస్థ రిధిరం నపి బాహ్యురసః
సమూర్ధియను సగతం నమయోగనారూ
కంధం కోపం భవతాం స్వతః పడేన
ఇట్లు మూడైన సార్లెన కాటమిలు ఏకత్ర సంభవించిన

స్థలములను ద తెలుగునది. ఇందు మూడుకాటమిలు
దాని కుదావారము.

శ్లో. నేతంజ్యోతి శోభరంగకథాత్మనైర ముద్వీకుతే
కీర్త్యాపాణి రయం సమాకలకలత్సతాంగలికల్లము
తారంకోడితి నైరనైకమతా వేసు న్నమాభూర్యతే
నేయం మా మభి భావతే పియతమానో కోకిలకూజాతి
చతురోగ్యమునకు ఉదాహరణము:-

శ్లో. ఉచ్యతాం సునచియ మశేషమ్
నేత్యేరే పరవతా గభి సాధ్య
అప్రయో మననీయ కథం వా
విప్రియాణి జనయన్తు నేయ||

చెలితై మూటలలో గాని, నాయకమూటలలో గాని, చె
లితైయను నాయకమును ఈయ భయం వాక్యములలో గాని,
వెక్కుమంది చెలితైల వాక్యములలో గాని ఈ కాటమి
యందును.

పదవాక్యప్రమాణము లగు విద్యాగమలయొక్క యేమా
ర్గము (లోక) విత్తుల మై యున్నవో అంగాభిసంకాతేత
ద్యోత్యము కాదనిన అమార్గమునే కాటమి నూచించుచున్నదే
కన్నట్లుగాని వేటుగాదు.

కాటమియతో వ్యవహరింపు ఈ వాడుక కేలము
ను ఒక్క కాలాంతమునందు (జనలలోనే) మూలమేకాదు. మ
తేయదురా? ఈకాట సామాజ్యము అన్ని కాట్రములలోను
నిండి యున్నది. కాటమునకు గూడ నిది జీవితము.

కాటమి అత్యంతియై అధారతమును చక్కగా విశరిం
చుచుంటున్నాడు. కత్తుల మూట భావాభిసంకాతమును
నైయు కలదిని యుచున్నది. (ప్రబంధోక్తి ఒకవిధమగు
యనగా (చల్లగా) వ్యాపింపజేయరీతి సనుసరించి మతిమం
తుల దైనవాడు, తనక వ్యయము కూర్చిగా (కాటముతో)
నిర్మించుచుండగల మను. వటియును ఈ రీతి సనుసరించియే
జరించుచును గూడ నుండవలయును.

సాధారణముగా సంస్కృతాత్మ్యదలవాడు ఏదోయొక
రీతిని శ్రమపడి కాటమును చేయించుచున్నాడు. కాని అట్టి
కాటమును, అచగా ఎవ్వరికి అందలి అర్థమును సరస్వతి సిద్ధించి
యున్నవో వాడు దోక్తగడుచు మాత్రమే సాంగముగా
నెలుగుచున్నాడు.

జన్మజన్మాంతరములయందలి యభ్యాసవశమున ఎవనికో
ఒక్కొక్కనికే కలతనియమున రక్తక్రియ (రంజకత్వము) గలు
గుచుండును. అట్లే చదువుటలో గూడ నొకవిధ మగు సాంపు
గలుగుట అనేకజన్మములచేత అర్జితమైనదే కాని వేటు కాదు.

సంస్కృతము కడుమ కడుమ చేరియుండెడి అసభ్యంక
భావను మిగుల లలితముగా చదువలయును. (ప్రాకృతమున-
విశాచభావ యగు ప్రాచీని సావరము వెల్లడి యగురీతిని
జరింపవలయును. చదువునప్పుడు సాధారణముగా శ్రమములు
అగు (సామ్యదేశము నూచించు కథాసందర్భములు గల) ఘట్ట
ములందు వాక్కును మెల్లగా ప్రసరింపజేయువలయును అప్రసన్న
ఘట్టములందు కొంచెము తారస్యమును (అచగా గంభీరముగ)
కడువలయును. యుగింపునందు పోషణను పండితాగమము
కలుగుట గడువలయును.

లలితముగను కాటాక్రము కలుగునట్లును కరిన్ముట్టమై
అర్థమగుట్లు కడదీసినట్లుగను చెవుల కింపు నింపుజ్జి కలువబడి
గలుగునట్లుగను ఉండెడి పాఠమును (చదువుట) కవులు మెచ్చు
కొందురు. అతితీర్థముగను అతివిలంబముగను, కలతను కొంచు
రగునట్లుగను, కేటముసీనస్వరముగను పదవిభాగము లేకుండ
గను అనావృత్తముగను అతిమృదువుగను అతిపరుమముగను ఉం
డెడిపాఠమును నిందించుచుండును.

గాభీర్యము- అత్యేర్థము-తారమందస్వరముల సామ్య
దేశ-సంయుక్తవర్ణాభాసంధర్మమునకలంకము ఒకవిధమగు
సాగము-అనునివి పాఠములము లని పెద్దలు పలికిరి. ఆకాటమి
యెట్లునోటితో తనపిల్లలను పట్టుకొనినను వానికి బాధలేనట్లు ప్రవ
ర్తించునో అట్లే తీర్థములనుగూడ ప్రయోగింపవలయును. విధిక్రము
స్పష్టమై, సమాసములు కలసిపోక, పదబంధములు మూసములు
గాక ఉండెడిపాఠమే పాఠము. బుద్ధిమంతుల డగువాడు చదు
వుచున్నప్పుడు ప్రపదములను కలిపిగాని సమ ప్రపదములను విడగొట్టి
గాని అభ్యాసములను దిగమిగిలిన చదువరాదు.

మూర్ఖులగు గొల్లవాండు మొదలగునవి అక్షరగర్భములగు
జడువాటికలగును. చదువునప్పుడు వీని రసాస్వాదనము చేయు
నట్లుండవలయును. ఈలాగున సర్వజననోపసరముగా జదివెడి
కవిసర్వకృతిక టాకువీక్షణములకు పాత్రుడగుగాగలుగును.

కల్పవృక్ష మన్న నేమో యెలుగనివానికి గూడను,
అర్థవైచిత్ర్యమున నేమో పోలుపాంతు నెలుగనివారికి గూడను
నక్కలు ల వ త న థో ర జి చె వులకు అమృతర
సాక్షము నో లి కిం చు చుం డు ను. (ప్రాకృతము
ను చదువుటలో కొంచెము కంటుకడియును, వారాణసి(కాళి)
‘మొదలుకొని తూర్పు దేశములందుండెడి మగధదేశములు యన్న
గువారు సంస్కృతమును చక్కగా చదువుట కలగడియుండును

ఈ విషయమై (ప్రాచీనాగ్రంథము ఇట్లు చెప్పుచు
వచ్చుచున్నాడు. “బ్రహ్మవి:- స్వాధికారజహానతో మిట
మనవిచేసికొనుచున్నవాడను. ఏమనగా గాడదేశముడు
గాథను కదిలినను కదలవలయును. లేనిచో సరస్వతి(అచగా
భావదేవి) అన్య యైవను (అచగా గాడులలో కచారమున
నున్నదానికంటె భిన్నముగా నైనను) కలవలయును. గాడదేశ
మునందలి బ్రహ్మణుడు కలియచున్నచో అతస్పత్నముగను
అర్జిష్టముగను ఆయాముగను అతికోమలముగను అమృద్రము
గను అతితారముగను జరించుచుండునని భావము.

ఇతను కర్ణాటకు డన్నవో రసమేదియైనను సుయోరీతి
యేదియైనను గరియే-గుణమెయ్యదియైనను సుయోగవ్యయతో
(అచగా అడంబరముతో కిన్టన్ మను నట్లు (విరామములు
కలుగునట్లు) చదువుచుండును.

(చదివెడివి ఎంతటికావ్యమునుగై దైనను-ఇది గద్యము
ఇది పద్యము ఇది గద్యపద్యముల విశేషము-అను భేదములకు
వదలి- సంగీతకథాన మైన పాఠమును స్వీకరించును. సంస్కృత
భావయనిన ప్రాణసంకట మనుకొను లాటదేశములు లలితో
చ్చారణాలభిసాందర్యము గల నాటకతో (ప్రాకృతమును లాడ
లాడమని చదివెదరు. సారాప్రము (క్రీడలము యున్నవారలు
సావ్యము తొలుకాడునట్లు సంస్కృతపదముల నైను అర
ధ్రంకాకదంకముల బోలి జరియురు.

కాశ్మీరదేశపు యుత్తమకవిజను సరస్వతీ ప్రసాదము
కల దగుటచేత చెవులకు అమృతము లాటవనట్లు జరించెదరు.
అహ ఏమి వారివారికి! ఆ కాశ్మీర దేశమునకు తూర్పున నున్న
[ఉత్తరదేశపు] కవులు గొప్పసంస్కారము (అచగా చాలింతటి
కాట్రుష్టాము) కలవారలైనను అనువాసిక సహితముగా-అచగా
ముక్తుతో) పఠించుచుండురు.

ఆయా రీతులకు తగినవ్యయతో విలసిల్లుచు గుణములకు
వెన్నెది యగు దగి, కర్ణరచనము పూర్తిగా గలిగి యుతులతో
(విశేషసామాన్యత) విలసిల్లుచు పాంచాలదేశపు కవిత్వముల
యొక్క కావ్యపతము చెవుల కమృతము లాటవచు నుండు
ను. లలలల మని ఒకేభోంజితో లకారముల యనుబంధము గలిగి-
రేఫసాంకర్యముగలిగి- ప్రకముగా నుండెడి పాఠరీతి గలవాక్య
ములను పాచురులు పూజించిన- బూజింపవచ్చును గాని
కావ్యముల జక్కగ కరికమును చేసిన కండితులు మాత్రము
ఆ విధ మగర్భించిని అదరింపజాలరు.

కలకమునందు గలమర్మ మేమనగా-(1) వర్ణోత్పత్తికి
నిలయును లగు కంఠస్థానములయందును (ఉచ్చారణకాలమున)
అయూ వర్ణముల స్వరూపము చెడకుండ నిన్నుత్తి కలుగుటయే
(2) ఆ అర్థము చెడకుండ నిలుపుటయే. అవి పెద్దలు అరి.
కాటకల్ప విచారణతో గూడిన పాఠప్రతిష్ఠ యను నీ యధ్యా
యము ఈ తీరున సాంగముగా నిరూపింపబడినది. ఇట్లు మేని
అర్థము ననుకొనించు విధానప్రకారము ఉపదర్శింపబడును.

హిందీ - తెలుగు
బాలశిక్ష 0-6-0
మొదటి వాచకం 0-8-0
హిందీ ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ ౧-౦-౦.

తెనుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్చుకొనుట
వీలయిన సులభతైలిని వ్రాయబడినది.

సత్య వత్స పాఖ్యానము

శక

భోగేశ్వర మాహాత్ర్యము

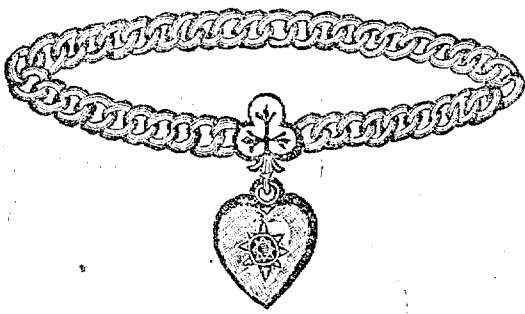
ప్రతి 1-8 ధర రు 1-0-0. పోస్టుఖర్చు ప్రత్యేకము.

తపాల ఖర్చు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకా ర్యాలయము,
నెం. 7 తంబు శేటిపిధి ముద్రాను.

శరీరార్థకారులు ప్రభుత్వమువారిచే నియమించబడిన
 వారు, తాలూకాబోర్డుల ప్రాథమిక విద్యాలయములు పోషించె
 దువారు. ఒక డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరు ఆఫీసుకు సంబంధమును
 సుమారు మూడువేలరూపాయలు ప్రభుత్వమువారు వ్యయపర్చు
 చున్నారు. డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరు ప్రాథమిక విద్యాలయములు
 పరీక్షించుచు ఉపాధ్యాయులకు హిర మొంగువారు, అట్టివారి
 సలహాను నైకొనుచుండ తాలూకాబోర్డుల అధ్యక్షులలో కొం
 దరు తమకు గలదనే ఎక్కిక్యూటివు అధికారమును బట్టి బదిలీలు
 నెలవులు ఆపాయంటుమెంట్లు విషయములలో వారిచేతనే సార
 ము చేయుచున్నారు. డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరు ద్వారా ఆదరభావ
 లు పోవును. అందువలన డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరుకు యాక్రమణ
 న గరియ్యే భో, ట్రా లేకపోవుచుండెను. కొత్త ఆపాయంటుమెం
 టులో దరభావముదారుని బోధనాశక్తి పరీక్షించు సమర్థులు
 డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరు, బదిలీలు నెలవులు చూడరుగా తెలియట
 డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరుకు చాలా అవసరము. తాలూకాబోర్డుల
 అధ్యక్షులు అట్టివారిసలహా నపరీక్షించకుండుట అచింత్యము
 డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరు ఉపాధ్యాయుల వలన పరిగర్వకాల
 ములలోను పుయ్యకొనునైనవారు. వారిమందు ఉపాధ్యాయు
 లకు భయ భక్తి గౌరవ విశ్వాసములు పెంపొందించుట తాలూ
 కాబోర్డుల అధ్యక్షుల ప్రభుత్వసాధకము. అందుకు మారుగా
 తాలూకాబోర్డుల అధ్యక్షుల అధికరణల ఆపన్నయ్య వీక్షించు
 చున్నవి. ఈవిషయమున ప్రియగారి ప్రాథమిక విద్యాశిల్పిని
 పొంద వీలులేదు. ఈవిషయము ఆనుకూలపడుట తాలూకా
 బోర్డులకు ను విద్యా శాఖకును, సహకార
 మత్స్యవనరక్ష. తాలూకాబోర్డుల అధ్యక్షులు
 ఆపాయంటుమెంట్లు ప్రాప్త్యుపర్చు నెలవులు మొదలగు దర
 భావలన్నియు డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరు ద్వారా రాకవలెనయ్య,
 డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరు అభిప్రాయములు ఆదరభావలవై నుండ
 వలెననియు ఏర్పాటుచేయించి మిమ్ముల తమకుగల పూర్ణాధికార
 మును వియోగింపనిచ్చించిన కొంతకంటైన మీలు గలుగను.
 ఆమాత్రమైన జరుగనియెడల డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరు సహకారము
 బోర్డులకు లే, పోవుటయేగాక ఆపావుల నొకము గూడ
 బోర్డువారు తగిలించినవారగుదురు. ఇంతయేగాక ప్రభుత్వము
 వారు డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరుకు వుండుట స్వార్థకుయినవ్యయమే
 తువని గుర్తించి తీసివేయుటకు ప్రయత్నించినచో వీరతాలూ
 కాబోర్డులు ఆక్రయముభరించి, ఆయనవ్యయములను సేర్పాటు
 చేసికొనవలసివచ్చును. ఈ విషయము తాలూకాబోర్డుల అధ్య
 క్షులును సభ్యులును చక్కగయోచించి ప్రభుత్వముచేసిన
 సాహాయ్యము క్రమముగా వియోగించి డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరు
 సహకారము పూర్వముగా పొందుటకు తగిన కట్టబట్టుముల
 సేర్పాటుచేసికొని కొంతకంటైన ఉపచరించి ప్రాథమిక విద్య
 శిల్పి కాగలవని నా ఆశయును. విశాఖపట్నం తాలూకా బోర్డు
 అధ్యక్షులు తమ సరిహద్దులోగల ఇద్దరు డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరును
 వద్ద వుంచుకొని వారి సహకారముతో ఉపాధ్యాయుల జీత
 ముల విషయము ఈ మధ్యనే సరిపెంచుటలన్ని విషయములన్ని
 ది. అందువలన యెవరికిగాని అనుభుక్తి కలిగినట్లు వినలేదు.
 వారి మార్గమే మిగిలినచోర్దులు ఆనలంబించి డిప్యూటీ ఇన్స్పె
 క్టరు సహకారముతో పరిచేసిన సర్వసాధకమైనా ప్రాథమిక
 ప్రాథమిక విద్య వినితాభివృద్ధి కాంచగలదని ఆశించినప్పును.
 వేసా భీమకంకరం

మీరు నిర్భయముగా ఏ వస్తువునైనను మావద్ద కొనవచ్చును.

ఏలననగా తృప్తికరముగా లేనిచో వాపసు
తీసుకొనుట లేక మరి యొకవస్తువును అందుకు
బదులిచ్చుట. యీ నిదర్శనములు చాలవా?

మాండేటి గడియారముతో భరించు పలువిధ బంగారు
గొలుసులు, లేక వినోదమునకై భరించు గొలుసులు పెం
డెంటులు మొదలగునవి మావద్ద సిద్ధముగానున్నవి. మా
రున లేనివి అర్జరిచ్చిన సకాలమున దియించుచేసి యిచ్చెదము.

2½—4½ సవరములలో కియారసును కే ఫు, చేరా
రము, సహా చార్జి మాత్రము రూ. 8—0—0. ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి, కంపెనీ

(4)

సకలవర్తకులు, 25, చెన్నాబాదురోడ్డు, మద్రాసు.

అందరికి ఉచితము

7 ఒక ఆవున్నుల మాలైడ్ మిల్కు

ఇందుకు మీరు చేయవలసిన జేమనగా

నెస్సెల్సుమాలైడ్ మిల్కునే కొని,

రెండు 15 అవన్నులబుడ్లకు చుట్టబడియుండు కాగిత

ములను బాగితపరచిన యెడల

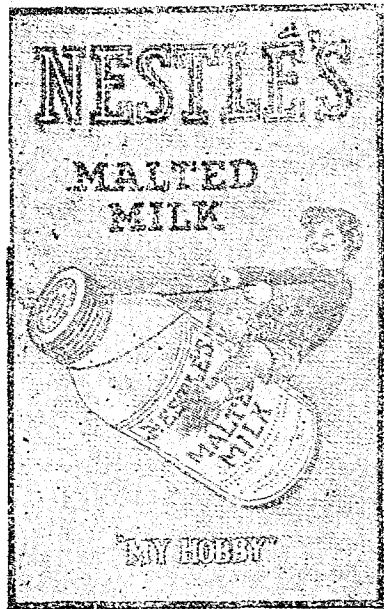
7 ఆవున్నులు

నెస్సెల్సుమాలైడ్ మిల్కు-బుడ్డి

ఒకటి బదిలీగా యివ్వబడును.

గమనించుడు:— నెస్సెల్సుమాలైడ్ మిల్కు యితర
మార్కు మాలైడ్ మిల్కు కన్న వెల చనకయేగాక ఫరుకు
యెక్కువగ యుండును.

బుడ్డిరూద పిల్లవాడినివేసిన బొమ్మయొన్న పాపులను
వెదకును. అక్కడ కాగితములకు బదిలీ యివ్వబడును.

దోమలు, ఈగలు, నల్లులు వేనులు మొదలగువాటినుండి

మీరు బాధపడుచున్నారా?

అట్లుండిన మా

చంద్రుడు

పులి

వర్తకగుర్తుగల

పురుగులను చంపుపొడిని, మరకపుల్లలను ఉపయోగించి, దాని
నినాశనము చేయుదు.

Manufactured By

NAIGAI JOCHUKIKU Co., Ltd.

Osaka (Japan)

SOLE-AGENT

Hasanali Kamroodin,

71, Chhipi Chawl BOMBAY 2.

ఏలూరు మునిసిపల్ పరిపాలన

ఏలూరు మునిసిపాలిటీనిగురించి అనేకభాగ్యములు
ప్రతికూల ప్రాయశ్చయములు. పురపాలకసభ్యులు 10 గా లేదని ము
నీటికై ప్లయి లెక్కలను పన్నులు పొందుగా వేరుచేసినందు
యొక్క అనేకభాగ్యములు ప్రాయశ్చయములను ఇంజనీరింగ్
నిజములును లేలపుడును కొన్ని ముఖ్యములను ప్రాయశ్చ
యములు.

పురపాలకసభ్యులు

రోడ్డులు, మరకీ కాలువలు మొదలగునవి నిమిత్తము కనాట
కంటే మునుపటిసాటిగా సామ్య వ్యయముపడుచున్నది. క్రి
గిటి గంటవరకుయందుకు రూ. 80,000 లు ఖర్చుయ్యెను. వెను
కటికంటే యిప్పుడు, పట్టణముయొక్క ఆరోగ్యము అభివృద్ధి
నున్నది.

1921 సం॥లో 1000 మరణము లిట్లొందగ నీసాటి
950 మాత్రమే గలవు. కలరా మొదలగు అంటు
వ్యాధులు అసలేలేవు. ప్రయినేటి సీక్రముకు
గవర్నమెంటువారి కాంక్షనును పొందడమైనది. సాహసము
గిట్టి, దూడెటలవాటిపి, ఏడుకాలవల మొదలగు ప్రయినేటును
బాగుచేయించి రాజ్యస్థానము కట్టించుచున్నాడు. అంతవల
ముగిసిన ధారాళముగా పూరితవలెకొని ప్రవేశించగలగు చాల
కాలమునుండి పీటివలన కలుగు దుర్భాసన క్లిగెను. చాలాకాల
మునుండి ప్రజల ఆరోగ్యమునకు భంగకరముగా నున్న కట్టారు
మహల్లా మైల చత్తడిపోష దూరముగా మార్పించిరి. దుర్భాసన
గొట్టుచున్న గోతులను కూడ పూర్తిచేశారు. ఈవిధిగ
15 సం॥ నుండి చాల కృషిలయినది. పన్నులు అభివృద్ధిచేయు
టకుగాను గ్రామపంచాయితీల ఒత్తిడిగా నున్న గూడె
ములును పేటలును తీసివేసి గ్రామ నెలలపల
నున్న వికాలమైన బయళ్లయందు కొత్తగా పేటలను కట్టించిరి.
యిచ్చట ప్రజలయొక్క ఆరోగ్యమునకు భంగము లేకుండగ రో
డ్లనువేయించిరి. నీటిసదుపాయములకు చంపులు వేయించిరి. ఈ
పేటలన్నియు కొత్తకట్టవలన యింకనగొడవగైరా అనేక
వర్షములు ఏర్పాటుచేయుటకు సుమారు 2 లక్షల రూపాయ
లైనను కాకలేదు. అందుకు మునిసిపాలిటీయరు కనుకృషిగలవు
చున్నాడు.

నీటి సదుపాయములు

ఏలూరు పట్టణముకు మొదట 50 నీటిపంపులు వేసిరి.
ప్రస్తుత కాన్సియను, చెరువనగారు 140 వరకు కృషిచేసిరి.
ఈ సదుపాయములు సకలముగా జరుగునో, లేదో
యని కొద్దిపంపులు వేయించెను. ఇప్పుడు యీపంపులు సరిగా
జనిలేయమన్నందున దేవాలయముల సకలము మనీషులు
మొదలగువాటికిని, యిండ్లకు సహితమును, నీటిని యిచ్చుటకు
తగు ప్రయత్నము చేయుచున్నారు. వేగి కామలూరి నెలలు
కాలవ లేకపోవుటవలన నీటిని పొందుచు గావించుట చెరువున
గారు కట్టుబాటు చేసిన నేగాని నీరుసరిగా చాలదు. సంకర్షణ
లకును, సమారాధనలకును కష్టము చేయుచున్నను నీటి
యిచ్చించిని గొట్టుచు కొందరు తమకు ప్రత్యేకించి పంపులు
యివ్వలేదనినీ నీటిని ఎక్కువగా కష్టము చేయలేదనే కారణ
ణ్యము వహించిన్ని అనేకభద్రములు చేయుచున్నారు.

మునిసిపలు పన్నులు వగైరా

మునిసిపల్ పన్నులు అన్యాయముగా పొచ్చించిరి
వదంతులుగలవు. నూతనఆర్థిక సంకఠించి వేసినపన్నులేగాని
తర మునిసిపాలిటీలలో లేనివి ఇచ్చట వేసేయందలేదు. మరియు
మాతన ఆర్థికసంకఠించి వేయవలసిన పన్నులన్నియు, ప్రజల కష్ట
ములను నాలోదించి వేయలేదు. ఇ రట్ట, ములూరి నిర్భయ
ప్రారంభిద్దరు కన్నువేయగా మునిసిపాలిటీవారు పన్ను
వేసి యుండలేదు. కొందరు తమ దుకాణములంద్ర మునిసిపల్
స్థలమును వాక్కుచేసి అడ్డెలకుచుచ్చి అకమలాభమును పొందు
చున్నారు. ముకొందరుగొడ్డకు రెండురక్కాను దుకాణములను
పెట్టిరి. ఈ సంకర్షణలను మా కాన్సియ అలోదించిరి క్లి
మునిసిపాలిటీలో వలె యిచ్చుటకు రోడ్డుమార్గములో పెట్టిన
దుకాణములకు మార్కెటు ఫీజు విధించిరి. రహదారి సౌకర్య
ములకు షిట్టుగా చున్నందున యీ దుకాణములను మాన్సి
వేయించి ప్రజల కష్టసుఖములను అలోదించిన్ని యీ
సంకర్షణము సదరు ఫీజు కనూలుచేయుటకు రద్దుచేయిండు.

ప్రాసిక్యూషనులు

మేనేజరు గుమస్తాలు పెట్టినపట్టికిని యిచ్చుని బండ్ల
లను అక్రమముగా వాసినను అన్యాయములనుండి యిచ్చు
వారి మాత్రము ప్రాసిక్యూషను చేరి. వారైనను పన్నుయిచ్చి

శ్రీమంతుని పేరుపై నామకరణము చేసి మరల గాని కొరికెంటు నేకము లను ఎత్తివేయబడెను. గత 2 సంవత్సరములలోను 480 ప్రాసీ క్యూమన్ కేసులను, 380 కేసులు వస్తులు యిచ్చినందున కొరిక వెంటనే ప్రాసీక్యూషనులను తీసివేయబడెను.

దేశబంధుదాను సన్మానపత్రము

మహిసిపల్ సభ్యులు 7 గురు దేశబంధువులకు సన్మాన పత్రమును సమర్పించిన నది తెలుపకగాని కొరిక. వారు ప్రత్యేక సభ చేసిరి. కాన్సిలు అధ్యక్షుడు మడిగిరి. ఒక కాన్సిలు తప్ప తక్కిన ఆరుగురు మాంతుండిరి. ఓట్లు పూర్తికొనుటకు ఓట్లు పెట్టెను. పుణ్యులు ఎరుటను పెట్టబడెను. ఈ తీర్మాన మాను ఏకాన్సిల్లరులు బలపర్చలేదు. అందువలన తీర్మానము వీగి పోయినది. సంవత్సరములు ఇట్లుండగా వైరుచన్ గారు సన్మాన పత్రము నియంత్రుండ చేసి రసి చెప్పటం భావ్యముగాదు.

హైస్కూలు

మూడు 80 పదిల నుండి మిగిలినవారు కడుపుయెత్తు హై స్కూలును గతసంవత్సరం ఎత్తివేసిరి. దాదాపు 50,000 వేల ఒక సంఖ్యగలిగిన యీ బస్టికి ఒక ఉన్నతవిద్యాలయము అవసరం. ఈ దినములలో బాటియో విద్యయొక్క ప్రాముఖ్యత కొందరు ఎరిగినను అనేకులు మామూలువిద్యయందు ఆభిమానము గలరు. అందువలన అందరకును ఉపయోగముగా నుండుట్లు ఒక హై స్కూలును నిర్వహించుట అవసరమని ఎంచి వైరుచన్ గారు ఎక్కువ ప్రయత్నం కృషిచేసి రు. 10,000 విరాళమును వేయించి కాన్సిలు వారి ఉన్నతవిద్యలో నిర్వహించుచున్నారు. వెనుక మా పుర ప్రభులు ఇంకొక హైస్కూలును కావలె నని పురసభయు తీరపు ప్రయత్నించినను కొనసాగలేదు. ఈ వైరుచన్ గారు తమ స్వంత ఖర్చుమీద మరలా ను కల్లి అధికారియను మిసిగ్ నాటి చూచి ఎక్కువ కిక్కురుక నూలు భరణములు, యితర నూలు సామానులును నంపాడించి మహిసిపాటికి ఎక్కువ ఖర్చు లేకుండగ విద్యాలయమును నిర్వహించుచున్నారు. టిలభేదములను పాటింకక బీదబాలకులకు తీర సౌకర్యములను కూడ 20 మందికి కలగజేసిరి.

వైద్యాలయములు

మహిసిపల్ ఆసుపత్రికి కంటికి 28,000 ఖర్చు అగు చున్నది. తాలూకా బోర్డువారు 20 వల వై నుండి సం॥ కు 2200 చంచా యిచ్చుచున్నారని యాసంవత్సరము వైరుచన్ గారు ప్రత్యేకముగా ప్యూజీకలి పాన్సిలికలి ఆగు ఖర్చులలో రి క ఐదు ఏలూ తాలూకాబోర్డువారు ఇచ్చుట్లు ఏర్పాటు చేసిరి. ఇంకొకల మహిసిపాటికి రు 8000 లు అకాయము హెచ్చినది. క్రైలందరకు అందుబాటుగా నుండుట్లు కట్టిన మధ్యను ఒక అయిర్వేదవైద్యాలయమును కూడ నెలకొల్పు చున్నారు. ఇందుకు కీ॥ శ్రీ॥ మాతేటి సుబ్బారావుగారి చేసిన ఉదారహృదయాలకు వారిభూమి 2000 శ్రీ మాతేటి వీరభద్ర రావుగారు వారి సొంతభూమి రు 10,000 లు నిరాళము, ఇంక సాహాయ్యమును చేయుటకు సంకల్పించిరి. ఈ వైద్యాలయము అతిథ్యరజానే తెవలకును. శ్రీలకు ప్రత్యేకవైద్య సాహాయ్యముగలిగిన చాలాకాలమునుండి రుగుచున్న కొంత మిక్కుటకు ఘోషా అనునతని నెలకొల్పబడు రక్షక వైద్యము జాతో ఏర్పాటుచేసి మావైరుచన్ గారు స్థానికవైద్యముగూడ చేసిరి. అనుభవతిగన నిర్మాణము క్షేత్రంలోని ప్రాంధమవును.

ఇతరవిషయములు

ప్రజలకు సౌకర్యములను కలగజేయుటకు మహిసిపాటికి వారు ఎన్నడును ఏమియుచున్న వేదవీయలేదు. గత 2 సం॥ లలో అగ్నిప్రమాదము కలిగినపుడు వీరలు కిర్చి యిండ్లుకట్టు కొనుటకు మహిసిపల్ కవులు వారిచేత, దొరతనమువారి చేతను రు 2000 లు సహాయము చేయించిరి. అవడలో నున్న ప్రజలకు అన్నదానము చేసిరి.

క్రొత్తమహిసిపల్ మార్కెటు చక్కగా తీర్చి కట్టిన ప్రస్తుత మార్కెటు ఆకాయమున కంటే కట్టిపు రాగలదని మదింపు వేయబడుచే సర్కారుసామ్యతో కొనబడి తిరి అయ్యబడిన స్థలముల తాలూకా ప్రభుత్వమును జంతుక మేలము కన్రే రాలవైరు చున్న అదాయమున్నా విలిపి నిజమేయేదని ఒక లక్షరూపాయలతో ఈ మార్కెటును కట్టుటకు ఏర్పాటుచేసిరి. విద్యాభివృద్ధివిషయమున మాపురపాలక సంఘము అత్యంత శ్రావణీయ ముగా పనిచేయుచున్నది. సంవత్సరము ప్రత్యేకముగా ఆరు పాఠశాలలును, కార్యకులకు యింటులకు 20 పాఠశాలలును నిర్వహించుచున్నారు. ఇంకొక ప్రత్యేకముగా ఒక హై స్కూలుగలదు. ఏలూరి జనసంఖ్యనుబట్టి నిత్య నిరవధతం నీం 600 మంది విద్యార్థులలో 5000 రూల బాటికలు విద్య చేర్చు కొన చున్నారు. వీనినిబట్టి పురసంఘము విద్యాభివృద్ధి పరింది

ఎంతకృషి గలుపుచున్నదో తెలియగలదు. మహిసిపాటివారు బస్టియ్య కూడలిక గ్యాసు లైటులను వేసి పురమానకు మారినకొరకు తెచ్చిరి. వికలవృద్ధులు లగు శ్రీయత వద్దను చినరాజు శ్రేష్ఠిగారు ఇ దుకుగాను లోగడ రు 100 లు విరాళ మాను ఇచ్చిరి. పురాభిమానము మరికొందరు వాగ్దానును చేసిరి.

కంట్రాక్టులు, టోలగేట్లు మొదలగు సమస్త కర్మసహారమును కాన్సిలులో తీర్మానము చేయబడి వైరుచన్ గారు ఎంత మాత్రము నిర్వహించుట. ప్రతిస్పృహించుచున్న కవులవల్ల అమోదముగా లేక వైరుచన్ గారు యందు ఆమలుబాధక తీసి కొనిరారు. వారు చేయు మహిసిపల్ కార్యములందు కాన్సిల్లరుల ఏకీభవించుట. కొందరుచూచినటులు ఫలితము, ఇంక చోట్లను అవసరముగా బంతులను వేయబడి కవులవల్ల తమచేరక మహిసిపల్ కర్మసహాయమును కవులచేర ఒక కర కర్మను ప్రయోగించిరి. వైరుచన్ గారి కవులను సుండు అనార్యభావనలకు యిదే నిదర్శనము.

కాన్సిలు, వైరుచన్

పురపాలక సంఘమును వైరుచన్ గారును, గ్రామములో రురు కేకహైలైక కార్యములకు ఎన్నడును వెనుదీయలేదు. ఏలూరుపొందూ యు వనసంఘముగకు కాన్సిలులోపుర క 2500 విరాళ మిచ్చించుటయేగాక వైరుచన్ గారు కర్మముగామారు 2000 రూ॥ కిక్కురుకల పుస్తకములను భాండాగరమునకు యిచ్చిరి. సాతీయకార్యాలకు వీరు ఇచ్చిన రు 8000 విరాళమునుబట్టి సాతీయవిద్యయందు వారికి గల అభిమానము తెల్లది కాగలదు. ఇది గాక ఏలూరు నిమ్మకాయకర్మసంఘముగకును సాహాయ్యమును చేయుచున్నారు.

ఏలూరు మహిసిపల్ వలపాలక సంఘముగాను కార్యము గాను జరుగుచుండినను కొందరు స్వార్థపరులూలు కలు అభిప్రాయములను మఝన్సు నుండకొని తమ పనులను నెల వేసిటకు మార్కెటుగాక వైరుచన్ గారిని గుఱించి అనేకవంతులను వ్యాపింపజేయుచున్నారు. బుధిమంతులు యందలి సత్యా సత్యములను నిర్ణయించుట గాక.

(ఒక కవులవలకు)

మాక్సిలన్ అందుకంవెనీ,లిమిటెడ్

(ఇంకొకరేటెడ్ ఇన్ ఇంగ్లండు)
నార్త్ బీచ్ రోడ్డు మదరాస్

గణితశాస్త్రము

పచ్చయప్ప పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయుడు కె. వెంకటసుబ్బయ్యగారు బి. ఏ, ఎల్. టి. రవిచంద్ర ప్రారంభగణితము రూ. అ. వై. కుండటి పుస్తకము 1, 2, 3 తరగతులకు 0.6-0 కాండర 4, 5 " 0.12-0 మూడవ 6 మొదటి భాగము 1 పాఠమునకు, 6 తరగతి 1.0-0 " 7 " 1.0-0 " 8 " 1.0-0 ఈ పుస్తకములు సవరణధర్మకు ననుసరించి వ్రాయబడి యున్నది. క్రైస్తవ్యయు దించరకు నుబంధించిన, క్రికెట్ గణితముకై అనేక ప్రశ్నలు చేర్చబడియున్నది. మూడవ పుస్తకములోని మూడు భాగములను దిపాల్మమెంటువారు ప్రయోచిం సిలబను ననుసరించి వ్రాయబడియున్నది. గణితమును బోధించునపుడు అవలంబించులసిన పద్ధతులు ప్రతి అధ్యాపకునకు ను వ్రాయబడియున్నది.

గణితశాస్త్రముల నేర్పుటకు సాధనములు

పాఠశాల సాధనములపై (The School Set) ఇది 6, 7, 8 తరగతులకును, 1, 2, 3 పాఠములకు ఉపయోగమైంది. రూ. 1-2-6

జే. ఆర్. జేకరచాయగారి గణితపుస్తకములు.

తెలుగు స్కూల్ అరిజ్యేటిక్.

Table with 3 columns: Book Title, Author, Price. 1. పుస్తకము - 2 తరగతికి, 2. " - 3 " , 3. " - 4 " , 4. " - 5 " .

ఈ పుస్తకములలో నూతనపద్ధతులు చేర్చబడియున్నవి గణితశాస్త్రముబంధమైన విషయములు ఆయాతరగతులకు కల యునంత వ్రాయబడియున్నవి.

లోయర్ సెకండరీ అరిజ్యేటిక్ మెన్సురేషన్, గ్రాఫ్, అప్రాక్సిమేషన్ మున్నగు విషయములు క్రొత్తగా చేర్చబడియున్నవి. రూ. 1 8 0

వివరితమగు ప్రాణనష్టమును నివారించుట

ఒక్కొక్క గంటకు వేలకొలది జీవితములు మృత్యుకొందు చున్నారు. ఈ ప్రాణనష్టమును మనము నివారించుటకు మనకు ఆరకాశము గలదు.

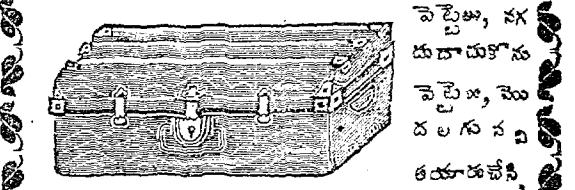
అపుపాణును, గవేపాణును, కత్తితెండ, భాగనిచ్చినను కూడ అపాలను జీర్ణముచేసికొను శక్తికూడ జీవితము కందదు గాన అందు విషయమై తమకాగ్రత ప్రయత్నకొనవలసియున్నది.

రాబిన్సన్ పేటెంటు బార్లీ అను బియ్యపుపిండిని కొని దానిని నీళ్లలోకిలిపి అనీళ్లలో (బార్లీ వాడు) అపుపాణు, గవేపాణు లేని దబ్బాపాణు వీటిలో చేసినెను చేర్చి కల్లికి వనపాణు లేనప్పుడు ఇయ్యదగును. అట్టిచ్చినచో శరీరమునకు బలములే తీగి అవయవములు బాగుగామెరుగును. త్వరగా తీర్ల మగును. ఈ బార్లీ వాడుకును కల్లులకు, పిల్లలకునుకూడ నిత్య కుచ్చును. ఇవ్వరము చున్నచు ఇబ్బందు కలవాడిని, జ్వర క్రి కరిగా చేసివాడిని, నలబడకము కలవాడిని, ఈబార్లీ వాడు చాల లాభకరము గొప్పగొప్ప వైద్యులు దీనినికలిపి శిశువు చేసియున్నారు. రాబిన్సన్ పేటెంటు బార్లీ పిండిని నీళ్లలో కలిపి మద్యగాచేసి, దానిని మరుగుచున్న నీటిలోచేసి, వది నిమిషములవరకు కలపుచు మరగ నిచ్చి తరువాత చల్లార్చు కలత. దానిని తరువాత తడవడి, పాణుకలిపిగాని, కలవకగాని యిచ్చునలెను

వేదవికలములలో నిమ్మకాయకర్మ, పువదార, మయ గడ్డ వీటిలో చేర్చి పుచ్చుకొనిన చుచికముగ నుండును, చలవ చేయును. (తరగత 1)

మేలైన లక్ష్మీ స్టీలు ట్రంకులు

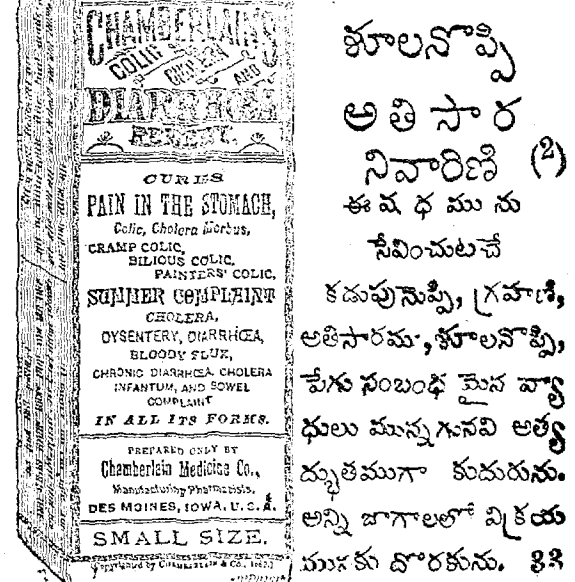
మేలు స్టీలుకేరములు చేయబడిన క్రేష్టెరి మైన ట్రంకు లు, బ్రీపుండులు అటాచ్ కేసులు, చేతివెల్డెలు, అగ్గిను

టోపు గా వర్తకులకు అతివ్యాపకమైనభార ప్రకారము విక్ర యించుచున్నాము. స్టీలుస్టీలు, బిగములు, చేతిపాకులు మొదలగునవి మేలు చేరుగా నీచునుండి తెప్పించుట చేతనే సరసముగా విక్రయించుటకు వీలుగలదు.

K. Ramaswamy Naidu
Lakshmi Steel Trunk Manufacturer
Wholesale Merchant
No 30 Iyyappa Chetty Street
Mannedi Madras.

చేంబర్లెన్ గారి కులనొప్పి అతి సార నివారిణి (2) ఈ వధమును సేవించుటచే

చాకులు - తాళములు

మంకలికత్తులు. అగ్రసాధకులచే చేయబడినవి. చేయబడినవి. వెంటనే ధర్మకాకులకుగకు వ్రాయుడు. బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్ కట్టపు అండ్ లాక్ మేకర్సు etc. 8031 పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా) తెలిగ్రాఫిక్ ఆరెడు: "ఇండస్ట్రి" పెద్దాపురం

తెరువతి
(ఒక విలేఖరినుండి)

మునిసికల్ ఎన్నికలు

ఆగస్టు 9: విన్నటికినము మూడవ వార్డులో జరిగిన ఎన్నికలో ప్రభుత్వం కేంద్రీయమైన శ్రీమంతుల శ్రీనివాసరావు టెక్నికల్ విభాగం పోటీకి, నాల్గవ వార్డు ఎన్నికలు 11 తేదీన జరుగును.

సంస్కృతి విలాససభ

డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారు తిరుపతికి పంపిన నాటి రాత్రి (4-8-28) యీ సభవారు శ్రీకృష్ణ జనము ప్రభుత్వం పరి ప్రభుత్వం తయారై, ముఖ్యంగా శ్రీకృష్ణ మార్గదర్శి, రచనాచార్యులు బి. ఎ. బి. యల్. ఎలమర్తి శ్రీనివాసరావులు వీర భరించిన శ్రీహరిమాలును వీరి సంగీతాత్మక వైపులను విక్రీతి యాభ్యుదయం సందేహం.

తెలుగులేవు అనాది

రాగల ఆనందీయకలలా తూతులలా - దత్తమండలము - ఈజ్జలల ప్రతిభగా శ్రీమంతుల టి. కె. సరసింహ చార్యుల గారు ప్రబంధము చేయించున్నారు. వీరు ఈ జ్ఞానంలో కాంగ్రెసు నాయకులు. కృత్రిమానిన ప్రాకార్యకేళి. తిరుపతి మునిసికల్ కౌన్సిల్ పరిషత్తునున్నారు.

డాక్టర్ బ్రహ్మజోశ్యుల సుబ్రహ్మణ్యంగారి రాక తే 4-8-28 ద్వి రాజమహేంద్రవరమునండి డాక్టరు బ్రహ్మజోశ్యుల సుబ్రహ్మణ్యంగారు సీతారామయ్యగారు వారి కలిమిగారు యాత్రాము తిరుపతికి పంపినారు. నాటికా యంత్రాలను శ్రీమంతుల సీతారామయ్యగారు కాంగ్రెసు దళిత న విప్లవముగా నిర్మించి యిప్పటి వ్యాపారోద్యమముయొక్క ప్రభావముగూర్చి చక్కగా సూచించారు. ఆయన నాటి సాయం వేళ రేపిగు రూమున డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారు వారి తల్లి గారు సుపర్యసించిరి.

డాక్టరుగారి యువనాగము ప్రజలయందు అత్యంత విశ్వాసము పుట్టి చినది. ఆతని యజ్ఞంలో ముఖ్యమైన భక్తి భావము తేపోవుచో తిరుపతి ప్రజల నాచి డాక్టరుగారు మిక్కిలి చింతించిరి.

వారిల్లి యు భక్త్యుగ గూర్చియు శ్రీలక్ష్మణుగూర్చి యాహుగా జేసిరి. మొదల 7-8-28 తేదీన డాక్టరుగారు పర్యసించిరి. నానాజనసంఖ్య మిక్కిలిమైయుండెను. నాటి యు పశ్చాత్తమన ప్రజాస్వామ్యోద్యమ, కనియూలాని మన సోదరుల దుస్థితి, నాగపురములో జరుగుచుండు కలకలసంభవము మున్నగు విషయముల బహిరించిరి. ముఖ్యముగా త్రాగుడుగు గుట్టించి నుడివినమాటలు చాల ఫలకంక మైనవనటలు సంతసిల్ల వని యున్నది. ఇట్టి నాయకుల లక్ష్యదత్తులు అంధకారోదయము గంచించి ప్రజోదయ గొల్పినయెడల తప్పక మన యుద్యమము నకు మజల ప్రాప్త్యము కలగకపోదు.

“ఇప్పుడే సీమ కమలములు
కొత్తగా దిగుమతియైనవి.”

సురజ్మల్ లల్లుభాయి అండు కో

113 ఆదియప్పనాయకవీధి, మద్రాసు.

ఒంటికాళ్ళముతోలా తుపాకి నుపసిద్ధుడు
కంపెనీవారిచే జేయబడ్డది. (8068)

నానావిధములగు రివోల్వర్లు ఆరులే
ఐదోలాలు టెక్నికల్: [స్టాంప్ మార్కెట్ ౧౮౬౩ నెం.]

ధరలు
నెలనము.
కేటలాగు
డబితము

కాగము 3౨ 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరకును. ఇప్పుడు జేబులో పెట్టుకోగలిగినవి కూడ దొరకును.
యక. వి. రామానుజం శెట్టి అండు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

బెట్టిను రైసుహల్లరు అండు పాలిషరు 698

నెం 1, 2, 7 దుల రైసుహల్లరులు స్టాంప్ మార్కెట్ తరుణమే యివ్వబడును. ఈ హల్లరులకు విడిభాగములు ఎప్పుడును సిద్ధముగావున్నవి. కేరనైక్ గ్రూపు ఆయులు ఎంజినలు పోటీ ధరల చొప్పున నష్టముచేయబడును. మరి యొకరికి మీరు ఆర్డరును పంపుటకు మానుపు మా ధరలను పోల్చి చూడగోరెదము.

Head office:—
CALCUTTA.

B. D. BERY & Co.
8 Sembu Dosa St., Madras.

అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.

చక్కవి డబ్బితో సహా సీసా ౧-కి అణాలు ౧౦ మాత్రమే.

అమృతాంజనము తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల బావును.

అమృతాంజనము డిపో { 109, ఫ్రేరి రోడ్డు, హౌస్ - బొంబాయి.
7, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

పండిత డి. గోపాలాచార్యుగారి కల్యాణము

ఆయుర్వేదాశ్రమము 1898

జార్జి టవున్ మదరాసు

మాచే నిర్దిష్టముగ కయారుచేయబడిన శాస్త్రీయ ఔషధములును అనుభూతియోగములను చేయు నమ్మకమైన గొప్ప ఆయుర్వేద ఔషధశాల.

అభోకవతి రుతుశాలలను (నూట్టుకుట్టుకోవలను) బోగొట్టును రుతుక్రమము ఆశ్వనివతి (తరిసింహ, దినమువిడిచిదిను నచ్చు జ్యోతులకు రామబాణము వెల రూ. 0-14-0

ఈ ఔషధ సేవనలన అనేకులు రుతుశాలలు బయ్యమై కర్మసంతులనం సంతరిం రక్తశోధక సహమేహములచేతన, రసోషధములచేతన, యింక అనేక కారణములచేతన (అనగా) పరువులు, చీడ, తామర మేహపాదలు మొదలగు దానిచే చెడిపోయిన క్షయము శుభ్రపరుచుటయందు ప్రసిద్ధిపొందినది. వెల రూ 3-0-0

మామలంగర సాయణము గట్టి శ్రీలక్ష్మ అనేక కారణములచే సంభవించు వాంటులు మొదలగు సుఖివి రేచనవతి మలబద్ధమును బోగొట్టి కీరమును ఆరోగ్యస్థితియందు పురుచును. వెల బుడ్డి 1-3 0-10-0

నవి పోవును. బుహిసమును బోగొట్టును. గర్భాశయమునకు బలము గలగ చేయును. ఆశ్మిక ప్రయాణచే ప్రయోజనము శ్రీమంతుల భాదతెలియక ముఖ్యముగ ప్రసవం వృశ్చికదంశనివారణి తేలుకొట్టినవోట దీనిని కద్దినయెడల 5 నిమిషములలోనే బాధయనునది తేకుండచేయును. వెల బుడ్డి 1-3 రూ. 0-10-0

వెల బుడ్డి 1-3 రూ. 1-12-0

ఇంకను అనేక యావధములు కలవు. బొమ్మల కేటలాగు జేటిదినముననే వ్రాయుదు

హెడ్ ఆఫీసు:— ఆయుర్వేదాశ్రమము 41 ఆచారప్పన్ వీధి, జి. టి. మదరాసు.

కల్లిన్సు మోసము కేసు

రాజధాని మేజిస్ట్రేటుయెదుట విచారణ

బొంబాయి ఆగష్టు 9:— బొంబాయి కలకత్తా యెదుటలి కొండకు వగలకు రైతులను రు.1,15,000 ల మోసముచేసిన కేసును బొంబాయి సయ్యద్ కరాద్దీయ్యులుండి కొవిరామిడి రెవెన్యూ సెంటు కలకత్తా కల్లిన్సు కేసు ఈ దినమున రాజధాని ప్రధాన మేజిస్ట్రేటుయెదుట విచారణకు వచ్చెను.

ప్రాసిక్యూటరు కర్రపున నిట్టు తెలుపబడెను. ముద్దాయి 1917 నెల మొదలు ఆగష్టు వరకు మోసమునందును తరువాత చలవూరు పోలీసులు 28 మే 1928 మాన్యుటనుగా బంగాళా యందును సరికి బెన్సానుగతి అను నిరువురు స్త్రీలతో నివసించుచుండెను. ముద్దాయి తన నాకొద్దోగినయ్య నెలవునై నుండినయ్య, బెన్సానునందు కివకు గొప్పనూ వెగలగులదనియు మెప్పుడు విల్లిక్కు కంపెనీ (ప్రాప్రె) యందు భాగస్వామి నయ్యుండెడిది, తాను కొనిన కలకత్తాను బెన్సానునందు ఫిర్యాదు లొకనగును. ఈ కలకత్తాను బెన్సానునందు ముద్దాయి ముద్దాయి తోనే దిగును తాను ముద్దాయికిగాబోవు భార్యనయ్య తన గల తనవివాహమునకే నయ్య నువుచుండెను. ముద్దాయిని పట్టి తెచ్చుకును బొంబాయి శాస్త్రాధికారులు వారు తెచ్చుకొనిగా కొకపోలీసు అధికారి ఆంగ్ల దేశమునకును అచ్చట నుండి ఆమెకాకును జని ముద్దాయిని పట్టి తెచ్చెను అతనిని అధికారులు పట్టికొనిరాచిని నయ్య కరాద్దీయ్యులందును, తరువాత బెన్సానునందును వాదించెనుగాని అతనివాదన ఆ కోర్టుల వారిచే నిరాకరింపబడెను.

జామీను

బుధవారమున ముద్దాయి కోర్టున అట్టాన్ని వాదించెను జామీనునకు నిర్ణయించిన మొత్తమున కింగింపవలసినదని కోరెను. ఇట్లు ప్రాసిక్యూటరు వాదించెను ఈ సందర్భమున బోలీసు కమిషనరుగా రెవెన్యూ భాగ్యతన బొంబాయియు, ప్రభుత్వము వారికిని ఇట్టిదెచ్చుటకు చాల భవమున కెన్నోచిరనియు వెలుపగా మేజిస్ట్రేటు జామీను కింగింపటకు నిరాకరించెను.

నేరారోగణలు

1917 నెల ముద్దాయి ఆగష్టునెలములను దెలిపి ఆర విల్లిక్కుయెదుట రైతులకు అతీస్యాలయ్యుండి 1700 సంవత్సరములను తీసికొనెను తాను నెన్నయనందు కలకత్తానయ్య మెప్పుడు కల్లిన్సు కంపెనీయెదుట యందు తనకుచాలభవముగలదనియు దెలిపి మొత్తమున ముద్దాయి గుడియ తీసికొనెను. ఆవత్సరము నెన్నెందు 22 వ తేదీన బొంబాయిలో బెన్సాను అనునగు కలకత్తానుండి 60000 ఫరీదుగల ముద్దాయివారమున దీని కొరెను. 1916 డిసెంబరు మాసమున నీరదు కలకత్తానందులి గణేకలాలు అందుకొన్న వారికధిరెందువేల సవరణల కరకు మోసమునచ్చెను.

బుధవారమున రెండవ రోజును క్రింద విచారించబడెను ఫిర్యాదయిన కలకత్తాను బెన్సాను వారిమానెరు సాత్త్య మొసగుచు ముద్దాయి కలకత్తానుండి రు. 75 000 ల ఫరీదుగల ముద్దాయివారమున దీని కొని ఆంగ్ల దేశము 15 వేల నొసగి మిగిలిన మొత్తమునకు మెప్పుడు విల్లిక్కు యెచ్చు అంతునన్నవారిచే చెక్కునిచ్చెను. ఏప్రిల్ 15 వ తేదీనకు ఈ చెక్కును కల్లిన్సుకంపెనీ కి కిద్దకు పంపవలసినదెప్పి ఫిర్యాదు 15 వ తేదీన ముద్దాయి ఇండియా దేశమునండి వెదకిపోయెను. బెన్సానుయెదుట కివకు 90 వేల సవరణల విలువగల నూనెగులకాటాలు కలవనియు వానికి చేయుచున్నట్లుచే మంగాయియందు చేయు వైఫల్య కేసుననుండినయ్య ముద్దాయి తెలిసిన వాక్యమును ముద్దాయిగతి బలపరచెను. విచారణ అదిగ మున గంజీతో ముగించబడెను.

గొ. సర్ నరిసింహేశ్వరశర్మగారు

ఏరు 17 వ తేదీన సిద్ధానుండి కలకత్తా కేగెదరు. 19 వ తేదీన మారాఠ్ కేరెదరు. 20 వ తేదీన తిరిగి బొంబాయి కేరెదరు.

అలహాబాదు ప్రాకోర్టు

మొట్టమొదటిసారి 28 గింజెడ్ మియ్యగారి కు ముక్త బోక మియ్య కేసు నిర్ణయించుటలో చనిపోయెను.

మారెల్ హత్య

మారెల్ గారిని చంపి పిదప అక్క హత్య గానించినవ కంకటి కుమారుడు ఆగష్టు గానింపబడెను.

కెన్యా నిర్ణయము

కలకత్తా పౌరుల యాత్రాపకనక

సామ్రాజ్యసమావేశ సామ్రాజ్యవిద్యనబహిష్కార మామోదింప బడెను

25. ను రెండవ భాగ బెన్సాను యధ్యక్షత క్రింద కెన్యా నిర్ణయమును విచారించుట కొక పౌరసభ జరిగెను. కెన్యా నిర్ణయము రాజీయనదనియు, అనవసరమగు చాక్కు విడుదల యేకాని చేక కాదనియు, బ్రిటిషు చుంగ్రి క గ్గు చావారి కెన్యా విమయమున కలకత్తాను చాక్కు కు భంగము కలిగించిన భారతదేశముల కలయచున్నదనియు భారతీయుల కవజయమే ప్రాప్తిచెనయ్యుండవచ్చును కనుచే ముల్తును డి కతాకము జారింపిపోయి ను ఇతరులు జాని చే బూని విమయము బడెనుచును తగినకోజాను విచ్చి కిరునని యు. 25 ను రెండవ భాగ బెన్సాను తెలిపి.

సీ. యచ్. ఆంధ్రమాన్ గారు

భక్తకర్మమునకు ద్రోహముజరిగినది అంబరలోను ఇండియా ఆఫీసు వారెక్కుడు ద్రోహము 0 28. ఇండియా ప్రభుత్వ మువారుజాడ నింపారు. బ్రిటిష్ రిగ్గరుబట్టిచాడ ఏరు భారతీయుల కతాకము వాదించినదని తెలుచున్నది. మాంబే గు గారి డియా ఆఫీసులో నన్ను కొంతమేలు కలిగియుండెడిది. 5 ప్రధానవిమయములలో వార్షి. టి. గ్గు మ కతాకము వాదించుచు రు. 25 అవజయము. దెను" అని పలికిరి.

శిర్కానము

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి నిర్ణయమును నిరసించుచు, సామ్రాజ్య సమావేశమున కేగిన భారతీయద్రవీధులు డిగిరావలె ననియు, బ్రిటిషు సామ్రాజ్య కేంద్రమున మన భారతవర్షము పాల్గొనకండ బహిష్కరింపవలసినయ్య, కల నిలనండి ఈ దేశమునకు దిగుకుతి యగు బొగ్గు మొదలగు వస్తువులపై హెచ్చుగా పన్నులు జేయవలసినయ్య తీర్మానింపబడెను.

కెక్కులి-కాలిదానగ్రంథాలయము

ఈనెల తే 1 దిని మాగ్రంథాలయమువారు లోకమాన్య తిలకు మహాకవియని స్మరణనాచకముగ, పునఃపరిచయమునకు ముందు 300 వందల నెల కేదలకు అన్నదానము జేసిరి. సాయంత్రా లము మరాఠ్ శ్రీ. వంకాయల కన్నము ర్నింపకుటగానిచే "సావిత్రి" కేంద్రాధ్యక్షులయొక్కగా వారికధిరెందువలసినది. శ్రీయత జయంతి వెంటబహురాజుగాద వారి అనుచరవర్ణము జాతీయ పతాకములతో నూరేగింపులుత్సవము జరిపి ఆనందము ముప్పు ముఖమున గల బారీజుమైవామున గొప్ప బహిరంగసభ జరిపి శ్రీకారాయణగారు తిలకుమహాకవియగుచ్చియు వారికధిరెందు యత్యయము గూర్చియు, సహాయనిరాకణోద్యమము అదిగమున ప్రవేశపెట్టబడిన ప్రాముఖ్యమును గూర్చియు సుభవసించిరి. రాత్రి కి ఫంతులకు సభ ముగిసెను.

శివల సుబ్బారావు

కార్యదర్శి

వకీలు మోసమునకై శిక్షించబడుట

భూమిపునదులి వకీల్ బీహారీలాల్ అనునకు తాన డైరెక్టరుగా నుండి అలహాబాదు టూరిస్ట్ కంపెనీకి వాటాల బొంకి 317 రూపులకు కమ్మిదొంగేశ. ఇట్టివకీలు నిచ్చివా టూకరుపట్టి. లో కొన్ని వానికేరు చెప్పకండ సొమ్మునకు వారింపినందులకై 6 నెలల కివలెదను 100 రూపుల జరిమానాను కలిపబడెను. అట్టి లో అలహాబాదు ప్రాకోర్టువారు కివకు భావము చేసిరి.

మోటారుబండి న బాగ్ క్రితో నడపించి ఫిరోజ్ పూర్ గొడ్డుమీద కొక తోటమీదికి ప్రాజాపాయము కలకత్తాన కెప్టెన్ మాక్ అను నరిదు 1 వ కరగతి మేజిస్ట్రేటు కెలికత్ గారిచే విడుదల గానింపబడెను.

మోహిని తైలము

క కలకత్తా గల నీనా 1-3 ఆనాలు 0-12-0 మాత్రగు

తామర తైలము

తామర, తిట్, గట్టి మంచిది దప్పి 1-3 0-10 మాత్రగు. అమ్మ తాంబూలము డిపో, మద్రాసు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ పై చర్య

చెన్నపురి దొరతనమువారి ప్రకటనము

చెన్నపురి 1928 ఆగష్టు 8.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 1928 జూను 22 వ తేదీన "స్వరాజ్యార్థ" అను శీర్షిక క్రింద ప్రకటించబడిన వ్యాసమునుగూర్చి ఆంధ్రప్రదేశ్ సంపాదకుడగు కే. నాగేశ్వరరావువైని యిండియను పీనలుకోడు 124 వ, 153 వ కేసునల ప్రకారము ప్రాసిక్యూటరు జరుపవలెనని 21-7-1928 వ తేదీన 564 వ జి. టి. ప్రకారము ఉత్తరువు యియ్యబడెను గాని 1928 జూలై 30 వ తేదీన ఆంధ్రప్రదేశ్ లో తుమాపణ ప్రకటించబడినందున ఆ ఉత్తరువును రద్దుపరుచుటకు చెన్నపురి గవర్నరు కౌన్సిలువారు ఆజ్ఞాపించిరి.

జి. ఎస్. బాయడం

ఆక్టింగు ఫిఫ్ సెక్రటరీ

జూలై నెల 30 వ తేదీన యిందును గూర్చి ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ప్రకటించబడిన విషయమును యీ క్రింద మరల ప్రచురించుచున్నాము:—

"స్వరాజ్యార్థ": ఒకపాఠపాటు

"స్వరాజ్యార్థ": యను శీర్షిక క్రింద ఉప విలేఖకు లొకరు వ్రాసిన వ్యాసము, 22 జూను తేదీ ప్రదేశ్ లో ప్రమాదవశమన ప్రకటించబడెను. దానిని మాద్యష్టి కిప్పుడు తేగ, పరిశీలించినమీదట వ్యాసమునందలి యంతములు గాంధీమహాత్ముడు బోధించిన ధార్మ్యరహిత సహాయనిరాకణోద్యమమునకు విరుద్ధము లని గ్రహించితిమి. అహింసయ, ప్రేమయ, మహాత్ముని యుద్యమమునకు మూలాధారము లగుటచే, వీనికి భంగ మొదవకేసెడి మార్గములను అసహాయవాదు లామోదింపజాలరు. అసహాయోద్యమారంభము నుండియు, మహాత్ముడు పడేసించిన ధర్మమార్గమునే ఆదర్శముగ నుంచుకొని మేము వ్యతిరేకు నడుపుచుండుటచే, ఈ వ్యాసమునందలి విషయములతో నెంతమాత్రము వీక్షింపవలయు. ఇట్టివ్యాసము పౌరపాలన వ్యతిరేకము. ముద్రితమయినందుల కెంతయు చింతిల్లెదము.

జన్మభూమి పత్రికాభిప్రాయము

ఒక వ్యాసప్రతిలో పాఠపాటున ధార్మ్యద్యమము లను పురికొల్పవ్యాసము ప్రకటించబడినవో అది కాంగ్రెసు కిద్దాంతునకు క్షుతికే మెక పని చేయక యే యగునగాన ఆ వ్యాసమును తిరస్కరించి అందులకు తిహాపణ ప్రకటించుట సంపాదకుడు ముఖ్యకర్తకము. అటుల ఒక వ్యాసమును ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో పాఠపాటున ప్రకటించబడినందున ఆంధ్రప్రదేశ్ లో చి. 28 1928 జూలై 30 తేదీన ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కొకవరకును ప్రకటించుట చాల నుతోపకడము. అట్టి పాఠపాటు జ. గుట కోరెనీ మే మైనను దినపత్రికయందు ప్రతి దినము ఆర్థిక కమగు నిమయములు ప్రకటించబడుచుండునగా. యిట్టిలోకము జరుగుట బెప్పుడు కేటగ్గింపు చుండును. అదిగాక అసహాయమునందు అదిగమున అక్కల్లుకాల మన పత్రికలో ప్రకటించబడినందునకు మరయుక విశ్వాసమున్నయెప్పుడు గాన యిదిగాద లోకమును సుదకు చేయ వండుటకు మరయుక బలియెనుగా కాణమై యున్నది.

దావూదు : పు., బిల్లి-చెనార్ గారము ప్రతిపూలము
డివి,
దబ్బియ్యం, బి. బిల్లి-చెనార్ తమనుమానముండెను. బ్రా..

MADRAS.

వృత్తిలేని విద్యార్థులకు
వృత్తుల గల్పించుట

ప్రభుల్య చర్యను నిరసించుట

విదేశీయుల భూమి సంపాదన చట్టము

(మంత్రిమూల) ఎఫ్. జే. ఫిషర్ (కలకత్తా విద్యుత్) సి.
ఎ. జర్. బాన్స్లిక్ (అలహాబాదు) ఐ. డి. బాకాన్ (లాహోరు)
లూయీ ఆర్. స్మిత్ (వల్లూరు) జె. జె. బన్నింగ్ (యఫ్
ఆర్) జర్. ఎ. హ్యూమన్ (అనామయ్యనూరు) చి. టి. రాజ్
(కలకత్తా) డబ్ల్యు. ఎన్. ఫిర్కానన్ (తద్రాసు) డి. హెచ్. మన్సి
(కలకత్తా) ఇ. టైన్ బోమ్స్ (కాతాపూరు) ఇ. సి. వార్మన్
(కలకత్తా) జర్. జి. క్రిస్టోఫ్లె (లాహోరు).

శ్లోక పదము

విద్యార్థులకు లాభా పరితః కాధపమయన్తు కారి సమస్య
ను విచారించుటకు ప్రభుత్వమువారిచే కేర్పరచబడిన విచారణ
సంఘమువారిచే జరిపిద్దామందు అనుమతిపడినచే మృతసాయమును,
చిన్నచిన్న పరిశ్రమలను, సాగించి జేయించుట గాను ప్రభుత్వ
మునకును సంస్థాపకభూమిను ఇతర సంఘములను ఆర్థిక సహ
యము నొసర్చులెని నూచించబడినది. ఇట్టిపద్ధతి విలంబింప నెం
చియ్యదల కలకలై విద్యవిద్యార్థులు స ఘురవేదికయందు 76
స ప్రభుత్వన 18 వ పేరాయదు వెలపబడిన ప్రకారమే సా
గించవలసియుండును. కొన్ని ప్రదేశములందు అన్ని ప్రభుత్వలక్షన
కును విస్తరించి, విద్యార్థులకులయవలయును చిన్నచిన్న
సంఘముగా జేర్చి ఆప్రదేశములందు విద్యవిద్యుల నుంచవలెననియు,
అనధిపము లేకపోవునవలసగాని నిర్దిష్టములనగాని, వారి
కొనుబడిన ధనమును దుర్వినియోగ మొనర్చుకుండ జూచుట
అందునూడ శ్రద్ధ త్రయ్యకొనవలెననియు అదు సూచింప
బడినది. ఇట్టినిష్పాదకలన వానిన్ని ప్రదేశముల విద్యార్థులకుల
మనస్సుగామములకు నుండి యవలయుటకు పరిశ్రమ లందును ఇతర
కేమలులందును ఇతరులకు లిచ్చేవలయు నొసగు విద్యార్థులకు
లకు సహాయములను ఇచ్చువలయును. ఇందువలన దేశమునందు, ఇతరులకు
కృతసాయ పాక్షికముగ కేమలులకు దనవలసినదియును
విద్య నొసగు విలంబును.

సర్ అశుతోషుచందరి గారినుంచి వైదికవిద్యాలయ
నివారణసంఘమువారు ఈ విధానము నివేదికయందు చేర్చిరి
ఈవిధానమును సాగించుట కేప్పటి సంఘమున కధ్యక్షుడుగ
నుండుటకు సర్ అశుతోషుచారి గారికిరెండిరి ఇష్టమింపజరకము
నకు సంబంధించిన అర్థి విషయములను తరికియ ప్రత్యేక సంఘ
మునకు అధ్యక్షుడుగ నుండుటకు రాజర్షి కేశలా గారికిరెండిరి
విరలములు దెలియిగోయేవారు కాశి బహుళ మహారాజు
గారికిని అంగోహృద్భుజు కలహ గిడ్డి గారికిని వ్రాసినలేదు

శ్రేష్ఠమైనది
ధరతకుగ్రావ

MULLER & PHIPPS (India), Ltd.
Wholesale Agents

Quaker Oats

Madras,
Bombay,
Karachi,
Rangoon,
Calcutta.

ఇప్పుడు ప్రయోగింపబడినంత తీవ్రముగ నిర్బంధము లిదివరకు ప్రయోగింపబడలేదని వెల్లడిజేసి యుండిరి. లా, అర్జునులు నిర్బంధప్రయోగమునకు పర్యాయపదములయినవి. దేశనాయకులకు కారాగృహములే వాసస్థానములగుచున్నవి. ఇట్టిదుస్థితిని బోలగించుటకు, రీడింగుక్రభువుగారి కింకను బుద్ధి పుట్టలేదు. రాజకీయ నిర్బంధితులను విడుదలజేయుటకు వారు బూనకొనలేదు. జన్మస్వాతంత్ర్య నిరోధమును వారు సరుకు గొనుటలేదు. శాసనసభవారు నిరాకరించిన ఉప్పుపన్నున, వీరు పునరుద్ధరించి, మరొకన్నివ్వయములను శాసనసభవారు త్రొసి జేయగ, వీరు పునరుద్ధరించిరి. మొత్తము మీద ప్రజాభిప్రాయమనిన పీక గారములేదని స్పష్టమయినది. సమయము తలస్థించినపు డెల్లను అసహాయవాదలను నిందించుటకు, వీరు పేనుడియరు. దేశదుస్థితికి తమశాధ్యతను వీరు గుర్తించుటలేదు. రంగూనలో, రీడింగుక్రభువుగారిని సన్మానించుట కేర్పడినసంఘములో సభ్యులగుటకు కదిమింది కార్పడేమనుసభ్యులు నిరాకరించిరి. చెన్నపురిలో హైకోర్టు వక్తలే సంఘమువారు రాజప్రతినిధిని సన్మానించుటకు తోడ్పడ నిరాకరించిరి. కేళములో బెరుగుచున్న ఆత్మగౌరవభావమున కిది నిదర్శనము. అధికారు లికనయినను, క్రజల నావ హించిన నూతనభావమును గ్రహించునెడల, వారియిచ్చను తృప్తికరింప బూనకొనజాలరు. దేశములో నానాటిక ప్రబలెడి యశాంతికి అధికారుల అసహనమే ముఖ్యకారణ మగుచున్నది.

కెనియా నిర్ణయము

కెనియా నిర్ణయము గూర్చి సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు తమ యసహ్యుతిని దృఢముగ దెలిపిరి. వీరి యధ్యక్షతక్రింద జరిగిన సభలో, ఇంపీరియల్ కాన్ఫరెన్సునుండి భారతీయప్రతినిధులు లేచి రావలయు ననియు, బ్రిటీషుసామ్రాజ్య ప్రదర్శనమును బహిష్కరింపవలె ననియు, వలసరాజ్యములనుండి నచ్చెడి బాగుపై హెచ్చు సుంకములను విధించవలయు ననియు, తీర్మానము లా మోదింపబడెను. ప్రభుత్వోద్యోగములందు గల వితవాద నాయకులు సయితము ఎట్టి నిరాశను జూపుచున్నదియు ఇందుమూలమున గోచరము గాగలదు. కెనియా తెల్లవారికి మాత్రము, ఈ నిర్ణయము తృప్తి గలిగించినది. కెనియా గవర్నరుగు సర్ రాబర్టు క్రాయిడనుగారు రూటరు ప్రతినిధితో ముచ్చటించుచు, కెనియా నిర్ణయమును కొనియాడిరి. డిలామీరీక్రభువుగారు తమ సంతృప్తిని దెలిపిరి. కెనియానిర్ణయము గూర్చి భారతీయ లాందోళనము జేయరిని, మార్నింగు పోస్టు పత్రిక భావించుచున్నదట. ఏలనన నీసమయమున హిందూపులకును మహమ్మదీయులకును విభేదములు చెలరేగెననియు, ఆంగ్లదేశములో కెనియానిర్ణయము గూర్చియోచించువారుండరనియు, మార్నింగు పోస్టు పత్రిక తలంపు. హిందువులకును మహమ్మదీయులకును విభేదము లంకురించి నందులకు, నిరంకుశాధికారాభిమాను లెటుల సంతోషించుచున్నారో, దీని బట్టి గ్రహింపవచ్చును. ప్రజ లొకరితోనుకరు పోరాడుచుండ నిరంకుశాధికారము తన యిచ్చవచ్చినటుల రాజ్యము జేయగలదని వీరు హించెదరు. వీరి యాహా నిరాధారము గాదు. ప్రజలు ఐకమగ్నమును కోల్పోయిన, స్వరాజ్యమును నైతము కోల్పోయెదరు. ఐకమత్యమునందే స్వరాజ్యము గలదని ఎల్లరు గ్రహించుట ముఖ్యము. తాత్కాలికముగ జరిగిన సాఫీయ మతి భేదములను వెనుకకుబెట్టి భారతీయ లెల్ల రేకమై తమ గౌరవమును విదేశములందలి తమ సోదరుల

గౌరవమును కాపాడుట ముఖ్యము. కెనియా నిర్ణయము భారతీయల నెల్లర నేకపాతబద్ధుల గావించునేని, దానికొరకు విచారణకుటకు మారుగ సంతోషించుటకు వీలగును.

అమెరికా విమనరీలు

బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునందు సభ్యురాలయిన హిందూదేశమునకు సామ్రాజ్యమునందే గౌరవము లేనపుడు, వెలువలగౌరవము గలుగునని యూహింపవీలులేదు. అమెరికాలో సుప్రీంకోర్టువారు నిర్ణయించినవిమర్శలు, భారతీయులహక్కులనుగంటినవి. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములలో భారతీయులు పారు లగుటకు వీలులేదు. భారతీయులు భూమిని సేవాదించుటకు హక్కులేదు. భారతీయులకు అమెరికాలో నెట్టిహక్కులు నిరాకరింపబడుచున్నవో, అట్టిహక్కులు అమెరికావారిదేశమున ననుభవించవచ్చును. అమెరికనులు హిందూదేశపు పౌరులుగానచ్చును. వారు హిందూదేశమున ఎంతభూమి నయినను సేవాదించవచ్చును. అమెరికాలో భారతీయులహక్కులను నిలువబెట్టుటకు, ఇండియాప్రభుత్వము వారేమి ప్రయత్నములు గావించిరో దెలియదు. కాని నిరవిష్టకములు అమెరికాప్రభుత్వము వారాలకితురనటకల్ల భారతీయుల సతీరున అన్యాయముల పాల్పేయుట, ప్రాచ్యపాశ్చాత్య ప్రపంచములకు గల యెడబాటను వృద్ధిజేయుననియు, మానవునికిని మానవునికిని మధ్యగల భ్రాతృభావమును చెడగొట్టననియు, సుప్రీంకోర్టువారి నిర్ణయమును అమలులోనికి దెచ్చుట పాడిగాదనియు, హిందూదేశమునందలి అమెరికను విమనరీలు కొందరు స్వదేశమునకు విన్నవించిరి. ఇట్టి విన్నవమునకు ఫలమేదీయినను, అమెరికను విమనరీలు జూపిన జౌదార్యమును కొనియాడవచ్చును. కెనియానిర్ణయము విషయమై బ్రిటీషువారి మాత్రము జౌదార్యము నయినను కనుపరుపక బోయిరి. తెల్లవారందరు ఏకమై భారతీయుల హక్కులను నిర్మూలించిరి. సామ్రాజ్యమునందు తిరస్కారము మొందుచున్న భారతీయులను అమెరికాలో తిరస్కరించుట వింతగాదు. భారతవర్షము తన రెక్కలపై తాను నిలువబడగలిగి నపుడే, ప్రపంచమునందు గణ్యత గాంచగలదు.

చిత్రరంజన దాసుగారి విన్నవము

పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారివలె చిత్రరంజనదాసుగారును ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సభనామోదించుచు, క్రకటనము గావించినందులకెంతయు సంతోషించెదము. దాసు నెహ్రూగార్ల క్రకటనముల ననుసరించి, స్వరాజ్యపక్షమువారు ప్రత్యేకసభకు విచ్చేసి దాని విజయమునకు తోడ్పడదని ఎంచెదము. కాంగ్రెసు సభ్యులందఱును తమతమ విభేదములను మరచి, ఏకాశయముతో పాటుబడవలెనని దాసుగారు జేసిన హెచ్చరిక నెల్లరాలకించెదరు గాక. ప్రజాశక్తియే జాతీయ సౌచలనమున కాధారమని, దాసుగారుదెలిపిన వాక్యమునందు సత్య మొత్తేగలదు. అట్టిశక్తి చెడిపోకుండు నటుల, ఎల్లరును ప్రయత్నించుట ధర్మము. దాసు గారిమారు సామ్యభావమును గనుబడిచినందులకు సంతోషించెదముగాని, ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సభానిర్ణయమును స్వరాజ్యపక్షమువారు శిరసావహింతురో లేదో, దాసుగారి క్రకటనము బట్టి నూడ బోధివడదు. ఈ విషయమును దాసు, నెహ్రూగార్లు త్వరలో స్పష్టపరుచుట యుక్తము.

ఫ్యాక్టరీలు

వార్షిక నివేదికము

ఫ్యాక్టరీలచట్టము 1922 వ సంవత్సరములో గట్టు పనిజేసినో లేదని విచారణగారు జరిపించుచు వార్షికనివేదికమును ప్రభుత్వమువారికి పంపగా వారు ప్రకటించిరి. 1911 ఫ్యాక్టరీలచట్టము 1922, జూలై 1వ తేదీనండి సంస్కరించిన విధమున ఆచరణలో బెట్టుబడినది. ఈ పరిణామ క్రొత్తని కచ్చుటకలన ఫ్యాక్టరీల యజమానులకిని అధ్యుగానను ఉపేక్షవల్లను కొందరు ప్రాసిక్యూటరులు తిరిగి జరిమానాలు విధించబడినవి.

సంవత్సర ప్రారంభమున 545 ఫ్యాక్టరీలుండెను. ఈ సంవత్సరములో 281 ఫ్యాక్టరీలు క్రొత్తవి నిర్మింపబడెను. కావున సంవత్సరాంతమునకు 769 ఫ్యాక్టరీలుండెను. ఇందు 545 స్వకాలమున జనితయు ననియు 221 మురువులలో పనిజేయుననియు గలవు. క్రొత్తఫ్యాక్టరీలే 281 మురువులను వనజేయుననియు 136 మురువులలో పనిజేయుననియు గలవు.

ఫ్యాక్టరీలలో నెక్కొక శ్రీమంతు డిల్లలును కూలికొని పయ్యించుటకు చట్టమును సంస్కరించిన ప్రకారము 12, 15 యేండ్లమధ్యడిల్లలనే పనిలో జేర్చుకొనవలె ననియు అయగంటలకన్న జగలు యెక్కువ పనిజేయించ గూడదనియు యేర్పరువబడినవి. ఈ క్రొత్తచట్టము నందలి మూలములను యజమానులు దెలిసికొనకొలదియు డిల్లలును పనిలోనికి రానిచ్చుట దిగ్విపాకయ్యును.

ఈ సంవత్సరములో 859 ఫ్యాక్టరీలొక్కసారియు 248 రెండుసార్లును 25 మూడుసార్లును పరిశీలయబడినవి. రాత్రి 9 నుండి 59 ఫ్యాక్టరీలు పరిశీలయబడినవి. ఒకచోట మాత్రము 24వ నెక్స్ నకు విద్యుత్తును పనిజేయుచుండుటచే ప్రాసిక్యూటరు కొరబడినది. ఆదివారమునాడు తెలియకుండ ఉత్తరసర్కియలో ఫ్యాక్టరీలు చూడబడినవి. అందు 22 వ నెక్స్ నకు విద్యుత్తును పనిజేయుచుండుటకు ప్రాసిక్యూటరులు జేయబడినవి.

ఫ్యాక్టరీలలో తెల్లరు, గారి, మొదలగునవియుండి పనిచారులకు ఆరోగ్యముగా నుండునటుల జేయుటకు మాత్రము కొరబడిరి. చెన్నరాజధానిలో యిక్కరక్రకటనలలో బోర్నిము, గుంటూరు జిల్లాలోగాక నవమన్న ఫ్యాక్టరీలలో బోర్నిచూచినను గుంటూరుజిల్లాలో పనిచారుల కిచ్చు కూలీలు బాస్తీగన్నటుల గానించుచున్నది.

ఈ సంవత్సరము ఫ్యాక్టరీలలో అనేక కారణముల వలన 17 చోట్ల పనిచారుల సమ్మెలుజరిగిరి. ఇందు 9 సమ్మెలు మదరాసుజిల్లాములోనే జరిగెను. మిగిలిన 8 లో 2 విశాఖపట్నం జిల్లామిల్లులలో జరిగెను. ఎంమిడివోట్ల పనిచారుల తమంటుతామేదనితో వచ్చిచేసేట్లును నాలుగుచోట్ల పనిచారులను డిస్మిసు చేసేట్లును ఒకచోట కూలీలెక్కువ జేసేట్లును, నాలుగుచోట్ల రాజీనామిట్లును దొలుపబడినవి. ఈ సంవత్సరము ఆరుచోట్ల అగ్నిప్రమాదము గల్గెను. నవంబరు 81, 516 రూపాయలు వచ్చినటుల అంచనా జేయబడినది. క్రొత్తచట్టము ప్రకారము యంతయు అపరవశరమైన వానియట్లును కంచె యుండవలెనని కలదు. ఇట్లుచనిచోట్ల ప్రాసిక్యూటరులు జేయబడినవి.

కొన్ని ఫ్యాక్టరీలలో ఆరోగ్యవిచారణసంఘములు, ప్రావిడెంటుఫండులు, నెవ్వడభద్రులు యున్నవి ఫ్యాసింపుటవలన యజమానులకును పనిచారులకును సమరసభావము గుడురు నని చెప్పవచ్చును.

ఫ్యాక్టరీలసభ్యు నానాటికి పెరుగుచున్నది. ఎన్నియో రిజిస్టరుగానివి గలవు. ఫ్యాక్టరీల వృద్ధిమై భారతవర్షములో అధివృద్ధి గాంచుచున్నది తలంకవచ్చును.

ఆంధ్ర విజ్ఞానమునకు

శాశ్వతమంటువము

గౌరవోగ్రంథాలయమునకు భవనము నేర్పరుపుడు

వసూలైన మొత్తము 13,300

“ఇట్టి ప్రతిష్ఠాపనము మా అరవజిల్లాలలో నేనెచ్చటను జూచియుండలేదు” (యన్. శ్రీనివాసయ్యంగార్)

స్థానిక వార్తలు

సర్. పి. రాజగోపాలాచారి.— గా. సర్. పి. రాజగోపాలాచారిగారి ఇంటియాకాన్నియలో నొక స్థానము కొనంగగా వారు అంగీకరించిరి.

మైలాపూరు సంగీత సభ.— ఈ సభ యజమాన్యమున మైలాపూరులోని గోపాలనాయగారు నాలుగో కేపు ఆదివారం సాయంత్రం 4-15 గంటలకు మైసూరు సంస్థాన విద్వాంసులగు చిదారం కృష్ణప్పగారి పాటకచ్చేరి జరుగును.

సుగుణభూషణ సభ వారు.— ఆంధ్రనాటక పితామహుడైన భర్తృతరం కృష్ణమూర్తిగారి వారిచే విరచితం లైన 'ప్రహేళిక' అను నాటకమును 1928 సం. ఆగష్టు 12-న తేదీ ఆదివారము సాయంత్రం 5-15 గంటలకు సాంస్కృతిక మహామలలో తేనుగున ప్రదర్శించును.

దేశీయ ప్రార్థన సమాజము.— ఈ సంస్థానము మా ప్రాధికారము క్షేత్రమున విద్యార్థులు పెరంబూరిలో మాధవరం హైస్కూలు 80 నెల. మా ప్రార్థన సమాజమున కేపు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు గాన వేళము కావలయును. సాయం కాలము 4 గంటలకు ప్రార్థన జరుగును.

భగవత్కథా ప్రసంగ సభ-ఒక కాలక్షేపము.— కేపు (12 వ తేదీ ఆదివారము) సాయంకాలము 4 గంటలకు టంగుపాటిగారి నున్న లొండలపాడలము స్కూలు హాలులో శ్రీమాన్ శ్రీరామారావు భాగవతులవారు (చిదంబరం) కాలే క్కాలమ్మయ్యారు చిత్రమును సూర్య ప్రవిధానములో కాలక్షేపము చేసెదరు.

విద్యార్థులకు సర్. మహమ్మద్ హబీబుల్లాగారు శ్రీరంగం జేతనయమునకు సమస్య విచారించుట కేర్పరచబడిన ఉపసంఘములో పాల్గొనుటకు 16 వ తేదీని తిరుచనాపల్లికి ఆదివారం 19 వ తేదీ చిన్నపురికి కేపు. సర్. హబీబుల్లాగారు కాక పానుల్లూరలో వర్. టి. జేకాచారి టి. సి. తంగుపాటి, తిరుచనాపల్లి కలెక్టరుగారు ఉపసంఘ సభ్యులుగ నున్నారు.

తిరువల్లిక్కేణి సంగీత సభ - పాటకచ్చేరి.— కేపు (12 వ తేదీ ఆదివారము) సాయంకాలము 4 గంటలకు జార్జిటవుతు ఆర్మీయను పీఠి గోక్షేపాలులో గానసభ జరుగును.

రామానుజయ్యగారు (అర్యకుడి) గ్రామం, చాచాయణ స్వామయ్యగారు (తిరుకోడికాండ్ల కృష్ణయ్యగారు అల్లుడు) ఢిల్లీ, అలనాటి పిల్లగారు (కుంభకోణం) మృగంగం, గుంజరం అయ్యగారు (ఉపయగం) ఘంటం.

పి. యస్. రామస్వామిగారి వారు.— బ్రెస్టు పత్రిక కళ్యాణి నిర్ణయమున సమర్థించుచు వ్రాసిన పి. యస్. రామస్వామి అయ్యగారు గారు ఎవరో కాదు. సర్. పి. యస్. విద్యార్థి అయ్యగారి మేల్లుడే. ఆయన ఇంగ్లాండులో బి. సి. యస్. ప్రాచీనముగా నున్నారు. వారు ఇంగ్లాండుకు వెళ్లక ముందు వారివారి కూడగముల దలిసినవారు బ్రెస్టు కుత్తిట్ల వ్రాసిన ఆర్థిక పరిశీలనలు. వీరు తిరుచినాపల్లి నెట్టుకోసెపు. తేజో. ఇకనుకు అస్సినెట్టు లెక్కయగ నుండిని 'హిందూ' తిరుచినాపల్లివలేటి యొరు (వాయు చున్నారు).

శ్రీ సీతారామాంజనేయ సమాజము-ఏలూరు
సా వి త్రి

ఈ సమాజము వారు రాయలగిరియలో శని 11 వ తేదీ కనివారము) రాత్రి 9-30 వ సావిత్రినాటకమును మరల ప్రదర్శించెదరు. ఈ నాటకమున శ్రీమత ఎకలవీత్యకారా యణగారు సర్వవతు: పాత్రమును నిర్వహింపబడెదరావు. గారు సావిత్రిపాత్రమును ధరించును. ఈ సంతకరావుగా రింతక కను చెప్పిలో నాటకంగమున నిలచియుండలేదు. నేడే వాం మెంటి ప్రవేశము.

శ్రీ కృష్ణకులభారము
కేపు (12 వ తేదీ ఆదివారము) సాయంకాలము 5-30 వ శ్రీకృష్ణకులభారమును మరల ప్రదర్శించెదరు.

అఖిలభారత హిందూ మహాసభ

చెన్నపురిలో రాష్ట్రీయ సభ వర్సరుచుట
అఖిలభారత హిందూ మహాసభకు కాళిగా చెన్నపురిలో రాష్ట్రీయసభను వర్సరుచుట 8 వ తేదీని నియమింతు లగు నుపసంఘమువారు 9 వ తేదీ ని మహాసభసభామండల మున సమావేశమైరి. ఇందులకు తగిన ఏర్పాటుచేయు నిమిత్తము ఉపసంఘము నేర్పరచుటకు అఖిలభారత హిందూ మహాసభకు (కలి) ఘనము ఎన్నుకొనుటకు యీ నెల 15 వ తేదీ బుధవారమునాడు సాయంకాలము 5-15 నిమిషములకు గోక్షేపాలులో బహిరంగసభను జరుపఁజేసెను. నెలవేరు 15 వ తేదీని ఢిల్లీలో ఆవరణ జేయుమహాసభ జరుగు గాన హిందూ మహాసభను గూడ నెలవేరు నెలలో 15 వ తేదీ ప్రాంతమున జరిపింప దాక్షిణాత్యులు రెండుసభలకును గూడ ౪ వీలగును గాని ప్రస్తుతము రెండుసభల ప్రకారము యీ ఆగష్టు నెల 18, 19 తేదీలలో ౪ వీలగుము హిందూమహాసభను జరుపుట మాని నెలవేరు నెలలోనే జరుపఁజేసి సమ్యాక సంఘమువారిని కొలవఁజేయును ఆ 9 వ తేదీని జరిగిన ఉపసంఘసభలో తీర్మానింప బడిన శ్రీయత వేదవేపు రామదాసు కంతులుగారు మాకు వ్రాసిరి.

జీవన్మృత రహస్యము

ఆంధ్రప్రచారణ గ్రంథనిలయము
ఆంధ్రప్రచారణ గ్రంథనిలయమువారి 82 వ పుష్పముగు జీవన్మృతరహస్యమును ౨౪లను కృతజ్ఞులతో నందుకుంటిమి. ఇది యొక అపరాధపరిశోధన న కల యందలి యిత్యంత మ కృత్యుల ఘట్టములను కలిగి పాఠకులను రిచ్చు పాటు నకు పోషించుచు మహేంద్రబాబులు మంచి చేయుచున్నది. వీరి నవలలు ఆంధ్రలోకమున నెల్ల వారికర ఫలకముల నల్లారు ముద్దు బిడ్డలవలె నలర రుచుండుటచే వానిగూర్చి ప్రత్యేకముగ ప్రకటించుట అవసరము. వెల రు 1-8-0. వలయువారు నిలయు మేనేజరు-కాకినాడ వ్రాయవలెను.

పంకజం రక్షించుట.— జనానామిషనువారు పాలకోటకు తీసుకొనిపోయిన పంకజం అనెట్లను ఆమెబంధు గులు 9 వ తేదీని రక్షించి తీసుకొనిపోయియున్నాను. మిమరీలు పోలీసువారికి దిప్పివేసెట్లును, వారుపంకజం కొరకును, బంధు గులకొరకును వెదుకుచున్నట్లును తెలియుచున్నది.

ఆంధ్ర నైషధ సారము

శ్రీనాథకవివర్యునిచే కథాకావ్యముగా రచింపఁబడిన శృంగార నైషధము ననుసరించి మహావారమున త్రేలియందు హృదయ నుభాధకంబుగ నుండునటుల వచనమూలమున వ్రాయఁబడిది. ఇందు హంసరాయభారము, నలమార్కము, కలిధటుల యార్థపుటములు, దమయంతి స్వయంవరము, నానారాజ్యముల చరిత్రములు, కల్పవృక్షము వేదోలే యస్మియు నమంజసముగ వర్ణింపబడియున్నది. ఇట్టి గ్రంథమును జూచిన మరీ నదలబాలకు. తరుణులు దాటనియ్యదు. వెల రు 0-12-0 అ.

సుగుణమణి ఆంధ్రతమనవల 2 వ కూర్పు రు 0-8-0 పాండరిక మాహా త్ర్యము

సుగుణత్రేలియందు వ్రాయబడినది. కొలది కాపీలుమాత్రమే కలవు. నాఖ్యముగా జూడదగిన గ్రంథము. రు 0-8-0, చిత్రం జూదానుబంధము రు 0-8-0, స్వప్నవాసవత వాటకము రు 0-8-0, నెలసాలయన భవము రు 0-12-0. మొత్తముగా గ్రంథములు తెప్పించెయ్యదల 8-0-0, పోస్టజుచార్జీలు ప్రత్యేకము. 762 అల్లూరి సూర్యనారాయణ, ఈమని.
గుంటూరు జిల్లా, మద్రాసు, వెనెడిన్.

వాతావరణ ప్రితి

1928-సం. ఆగష్టు 11 వ తేదీ కనివారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	అత్యధికవర్షము X 24 X 100లలో	అత్యల్పవర్షము X 24 X 100లలో	వర్షము X 24 X 100లలో	తేదీనుండి వర్షము	నిమిషముల భిన్నముల కా. 1 అంగుళము
గోపాలపురం	84.5	76.8	0.08	8.61	6.66
కోరాపుట్	...	...	...	...	...
విశాఖపట్నము	86.0	78.4	0.16	2.94	8.06
కాకినాడ	87.1	77.3	...	8.67	8.81
మచిలీపట్నము	92.1	76.0	0.18	6.94	6.22
గుంటూరు	...	...	...	...	...
కర్నూలు	86.8	75.2	...	7.48	2.18
బళ్లారి	87.1	74.3	...	2.69	1.61
అనంతపురం	...	...	...	...	...
కడప	93.1	80.4	...	2.42	6.48
నెల్లూరు	92.7	79.4	2.96	6.51	1.46
మద్రాసు	94.2	80.5	...	4.68	2.66
కడలూరు	91.6	77.2	...	6.48	0.06
నెల్లూరు	...	...	...	...	...
నీలము	89.6	72.2	0.10	5.25	8.78
కోడంబత్తూరు	82.2	69.5	0.11	4.87	0.85
తిరుచనాపల్లి	91.8	71.2	...	1.12	2.85
నాగపట్నము	89.8	77.3	...	1.46	2.88
పుదుకోట	...	...	...	...	...
మధుర	83.2	76.7	...	0.56	8.92
పాంబన్	89.4	78.1	...	0	0.74
తిరునల్వేరి	...	...	...	0.81	0.69
తిరువేంద్రము	79.0	71.6	0.61	87.85	15.66
కొచ్చిక్	79.6	71.8	1.86	78.97	22.04
కాలికట్టు	81.0	78.9	2.63	95.00	23.81
మంగళూరు	78.1	71.3	4.50	107.7	24.90
తెంగుకూరు	76.9	6.6	0.91	7.54	1.68
హస్సాన్	...	...	...	...	...
మెర్కాల్	64.6	60.0	8.12	118.6	35.09
రేచూరు	...	...	...	...	...
హైదరాబాద్	...	...	...	...	...
కర్నాట	...	...	...	...	...
రత్నగిరి	...	...	...	...	...
బొంబాయి	...	...	...	...	...
హోలూరు	...	...	...	...	...
కొడెకనూర్	57.5	51.4	0.08	5.89	6.10
ఉదకమండలము	...	...	...	...	...

నర్కారులు.— గడ్డ మంత్రిను సాధారణముగ నున్నది. గోపాలపురంలో 0.43 అంగుళములు. మచిలీపట్నంలో 0.18, విశాఖపట్నంలో 0.16 అంగుళములవాన కురిసెను. మిగిలిన పట్టణముల నున్నవి. విశాఖపట్నములో అర్ధాంశ తిక్కున. ఉత్తరమున పగటివేడిమి 28 డిగ్రీలు తిక్కున.

దక్కను.— మిగిలిన ఒక మోస్తరుగ నన్నవి. కడపలో అర్ధాంశ తిక్కున. ఇక్కడ రాత్రివేడిమి 8.4 డిగ్రీలు ఎక్కువ. గడిచేడిమి 8.6 డిగ్రీలు తిక్కున.

కర్నాటకము.— మేఘము లుండుట ఆకాశమున అల్పము. పగటివేడిమి 2 1/2 సం. 3 డిగ్రీలరకు తిక్కున. మద్రాసులో రాత్రివేడిమి 2.8 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

పడమటిదిశమున మంచి వానమిగిలు బయటదేరినవి.
ఎన్. ఆర్. సామ్రాజ్య.
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

SIGHT RESTORED

A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure; absolutely safe; highest testimony. Particulars free.

L. H. SELLER, D. Samta (Bengal)

SANTI OIL.

Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential.

HEALTH HOME, D. Samta (Bengal).

(యెమ్ డెన్) పాన్ టెన్ వేనా
వీటికి 14 వర్షములు బంగారు పతకము లు. దీనిని యింగ్లాండు దేశములో వేయబడినది. మామలకు శృంగారముగ వ్రాయుట తేలికగనుండును. కొద్దికలముతేవున్నది. కర్పరము. ఎన్నడును చూడనిది. కొత్తమాస్తరు పేనా 15 రు 2-12-0 అ.
కె. వి. రాజు అందుకో, సామలకూరుపేట, మద్రాసు.

విదేశ వార్తలు

రూపరేఖలు

ఇంగ్లండు - మిత్రమండలి

బ్రిటన్ ప్రత్యుత్తరము

లండన్, ఆగస్టు 10. - ఉదయం 12-25. ప్రెస్బుటెరికన్ చిరభిర దేవునినుండి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు: -

మిత్రమండలి అందరూ సమిష్టిగా పని చేయవలసి యున్నటుల బ్రిటిషువారి ప్రత్యుత్తరము వ్యక్తపరచుచున్నది.

బ్రిటన్ ప్రత్యుత్తరము

లండన్, ఆగస్టు 9: - ఇది దక్షిణాంశ వీధిలో మంత్రి శర్మచారందరను ని. దోలూ మన మాజీ మేలి. ఇటీవల వెంటి బ్రిటిషువారు బంపిన లేఖకు ప్రత్యుత్తరమును ఏకముగ ఆఖరు సారి అమోదించి పంపుటకు ఇంకోక ఒకటి రెండు గుర్తు లవసరమని తోచుచున్నది.

బ్రిటన్ వైఖరి

లండన్, ఆగస్టు 9: - పరామర్శలో నిశ్శబ్దము రాకుండ జేసికొనుటకై బర్మినామ కిపుడు వెంటి బ్రిటిషువారు ప్రత్యుత్తరము నీయదలచుకొని లేదని అధికారావళిముగ తెలియచున్నది. మిత్రమండలి సమిష్టిగా జర్మనీకి ప్రత్యుత్తర మిచ్చున ద్వైత్యముతో బ్రిటన్ ఇంకను సభ్యులకై ప్రయత్నించుచున్నది.

బ్రిటన్ ప్రత్యుత్తరము

రూప ఆకృతిని కలుపుచు బ్రిటిషువారు జోక్యము కలుగజేయుచు జర్మను లెంకమాత్రము కలంపలేక. ఇచ్చుది దాక్తున హ్యూగోగారి రిచిస్ట్రాను యువస్వామిమనవలని విడితము.

బ్రిటన్ ప్రత్యుత్తరము

క్రైస్తవ కార్యాలయాధికారి ఆపిల్లు

వాషింగ్టన్ లో ఎండ తీవ్రణత

వాషింగ్టన్ గారి ఉత్తరక్రియ జరిగినవాడు వాషింగ్టన్ లో ఆంధ్ర ఎండ తీవ్రణత ఇదివర కన్నదును లేదు. 190 మంది వదిపోయిరి. వీరికి వైద్యచికిత్స జరిగెను.

ఫ్రాన్సులో ఎండ వడిమి

టూలూస్ కట్టణములో 9 తేదీని ఎండ వడిమి 111 డిగ్రీల వున్నది. ఫ్రాన్సులో ఇంతవత్తు మెన్నడు నెరిపించలేదు.

బోనర్ల గారు

చాలవరకు ఆంగ్లేయుల నున్నాడు. ఇది యూరప్ లు బయలుదేరి యి.

ఒకసన్యాసి మరణము

క్యాంబెర్జియలో ఒక ఇల్లున్నది. అందులో 10 గదులు గలవు. ఒకగదిలో ఒక సన్యాసి బ్యాక్స్ అనే వృద్ధు డోడగులడు. అతడు చనిపోయెను. బ్యాంకులో ఆతని పేర రిపిల్లింగులు సామూహికముగా జరిగెను. ఆతని వృత్తము చాల భయంకరమగు స్థితియందుండెను. క్రైస్తవమతము వదిలిపోయినా యున్నటులండెను. కాని ఆమూల్యముకు గ్రంథరాజములతో మూలముగలదెను. చిత్రపుటలు, సామానుగూడ గలవు. మొత్తము 12000 పాములు వీటినివేటికి ఆమ్మగా వచ్చెను.

క్రమచ ఉపయోగాధ్యయన రూపిక్ చిత్రపుటలను రెంటిని ఇచ్చెను.

స్వేయిను బ్యాంకు లేఖకుల సమ్మె

స్వేయినులో బయలుదేరి. లేఖకుల సమ్మె అంతరించుచున్నది. చాలమంది ప్రేడ్ యూనియను నుండి తొలగి పోవుచున్నారు. యథాప్రకారము తమపనులను నాచుకునున్నారు. చాలమంది సమ్మెదారు పనిలోనుండి తొలగించబడిరి. ఇదే సమయమున బ్యాంకు అధికారులు తమ నిబంధిని రిగించిరి. దీని వలన చాలవరకు బ్యాంకుకు లాభము వచ్చెను.

కెన్యా తీర్మానము

కెన్యా గవర్నరు యభిప్రాయము

“ఇది ఒక్కటే మార్గము”

లండన్, ఆగస్టు 9: - రూపరేఖలో ప్రస్తావించుచు కెన్యా గవర్నరు జర్ రాబర్టు కార్లెడ్జ్ ఇట్లు తెలియజేసెను. కెన్యా తీర్మానము స్థిరముగ ఫలితములను కలుగజేయును. వీరు ఒక్క కొనుటవారు నిరాశించుటకు అను ఆకాశములే లేవు. కెన్యా తీర్మానమును విశాలభావముతో ఆమలులో పెట్టవలెను. సామ్రాజ్యవాదుల పథంబు నెను సరియే కెన్యా తీర్మానము చేయబడినది. ఇంతకంటే వేరనిదముగ కలెక్టరును చేయుటకు వీలులేదని భావతీయులు ప్రహింప గల్గుదురుగాక. తమకర్తవ్యము లకుగాని సామ్రాజ్యములో భా.స్వామ్యములకు నుండుటకుగాని ఎంతమాత్రము భంగము కలుగలేదని తెలిసికొనెదరు గాక! జేకీయుల లాభములకును వలసపోయినవారి లాభములకును సంఘర్షణము కల్గివును జేకీయుల మాటయే చెల్లవలెను. కెన్యా ఆర్థికపరిస్థితియు చక్కగ నున్నదియే కెన్యాగవర్నరుగారి భావము.

కెన్యా తీర్మానమును అంగీకరించుటకు కేక్రిమచన లేక త్రికరణముద్ధిగ ప్రయత్నించెద మనియు అయ్యది ఆచరణసాధ్యమనియు డిలమియో క్రభువు తెలియజేసెను. క్రొత్త అధినివేశముల మంత్రి డెక్ వాంగ రుగూడ టెల్లరీనుండి మరలుచున్నారని ఇండియాలో సర్వసేవాపతిగ 1909.1914 వరకు పని జేసిన సర్ ఓమూరు క్రిశ్చిగారు మరణించెదవని.

కి|| శే|| హరింగుగారు

కొంపోలదురున్న చైలుండి నెమ్మదిగా బయలుదేరుచున్నది. దాకి వెంటి ఇండియన్ స్కూలు కాయలు కాయనటుల జూచుచున్నారు హర్దింగుగారి అచంచలమనంబుతో నెమ్మదిగ తన మోటారునుండిలా ఉత్సవముతో వచ్చెను. వేసవేలు ప్రజలు హర్దింగుగారి ఉత్సరక్రియలు జరుగు సందర్భమున వచ్చెదనని. హర్దింగుగారి తండ్రి అంచనాజేసిరి. ఇందులో చాలమంది బయటనే యుండవలసివచ్చెను.

హార్వేగారు క్రొత్త అధ్యక్షుడు

లండన్ లో అమెరికా రాయబారిగ నున్న హార్వేగారు శేకు - 19 తేదీని - క్రొత్త అధ్యక్షులగు హార్డింగ్ గారితో ఒకగంట మాట్లాడెను. అంతర్జాతీయ కార్యకర్తల స్థానమున యున్న ప్రేడ్ స్టేట్సువారు జోక్యము కలుగజేసికొనవలె నని హర్డింగుగారున్న సంగతిని హార్డింగ్ గారితో హార్వేగారుచర్చించిరి. లండన్ లు మరల నెమ్మదిగా ప్రారంభములో వచ్చెదనని తెలియజేసిరి.

తురుష్క సేనానులు

తురుష్క సైన్యములో పనిచేయుచుండిన మూడియపాపా మెష్కీపాపాగారిని పిదచువుచున్నవారి కట్టిగా జేర్చిరి యు అంగ్లోరాకు 11 గురు రివాస్యపు పోలీసును కేరనియు, తెలియుచున్నది.

ఐరిషు ఎన్నికలు

చాల పోటీ గలుగు

అ ఫలు సారాంశము

లండన్, ఆగస్టు 9: - ఉదయం 12-10. ప్రెస్బుటెరికన్ చిరభిర దేవునినుండి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు: - 27వ తేదీని విర్లాం డు లో స్ట్రీట్స్ లు ఎన్నికలు జరుగుట కిదే మొదటి పర్యాయము. యుక్త వయస్సు వచ్చిన వారందరికిని నిశ్చయజాధికారమున్నది. అంశాంశ ప్రాతినిధ్యమున్నది - ప్రాపోర్టర్ ల్ రిజలెంటేషన్ - నియోజకవర్గము రెండింటిలకును పరిస్థితులు చాల అస్థిరముగ నున్నవి. ఇప్పుడే ఓటురులు ఏమి చేయుచు చెప్పుటకు వీలులేదు. ప్రభుత్వమువారు తప్పక ఓడిపోవుదురని నమ్ముచున్నాడు కొయినివక్ ఇండిమెంటెబ్ల్యుతోగాని మరెవరవమువారితోగాని జేరి అధిక సంఖ్యాకముగ నుండి తన కార్యమును సాధించెదరు.

ఇప్పుడు 4 గురు కక్షదారులున్నారు: - ప్రభుత్వకక్షమువారు, ఇండిమెంటెబ్ల్యువర్గము, కార్లిక్ కక్షమువారు, చైతులు 160 మందిని పేర్కొనిరి.

రాబోవు డెయిలినధకు 158 స్థానములున్నవి. ఈస్టానములకు 500 మంది యభ్యర్థులు ప్రయత్నింపవచ్చును.

కార్లిక్ కక్షమువారు 50 మందిని పేర్కొనిరి. వీరు భిష్నాభిప్రాయం యున్నను వీరికి బల మెక్కువగనున్నది. ప్రభుత్వకక్షమువారిలో తిగవు బయలుదేరును. వీరి డెబ్బులేదు. వీరిలో ముగ్గురిని పేర్కొనిరి.

చైతులు తమతరపున ఆరుగురిని నియమించిరి. కార్లిక్ పక్షమువారికి ప్రతిపక్షులు మిక్తవ్యము వేరి సిద్ధములు.

ఇండిమెంటెబ్ల్యు కక్షమువారు 33 గురిని పేర్కొనిరి. ఇంగ్లలో వర్తమాను జరిగివున్నవి నున్నారు. వీరు డెయిలి సభ కేంద్రియము పరమోదయము నుండవలసి, వీరికే జయము కలుగవచ్చును.

కాన్వేన్యూగారు రిపబ్లికనుల కొలువను తీసివేసిరి. 11000 రిపబ్లికనులను నిష్పంధనవాసమున నుండిరి. రిపబ్లికనులు ఇద్దలను తగులబెట్టుట చేతను, అధికపరిస్థితులు బాగుండ పోవుట చేతను ఓటరులు చేరు.

కిక్ షేక్ వర్గమువారు ప్రతిపక్షుల సంధిప్రచారమును నల్పుచున్నారు.

ప్రభుత్వమువారు రాజకీయ బండిలను చెజుసాలలో నంచునివయ్యే. ముఖ్యవిషయముగ వెంటి అందోళనము జరుగును. డెబ్బిను కార్లిక్ కార్ల గెనులో ఇత ముఖ్యవిషయముగ చర్చింపబడెను. ప్రవాసమున కంపనదీనవారి నందరిని విడిచిపెట్టవలెనని తీర్మానమును కార్లగెనులో జేసిరి.

మొదట క్షేత్రపుంటిలో ఎన్నికలు ప్రారంభమగును వచ్చేవారము డిసెంబరుగారు తమ ప్రయత్నములను జేయ ప్రారంభించును. రిపబ్లికను కార్లిక్ పక్షమువారికి తమలో తమకే కలహములు బయలుదేరినవి. దీనిచే కొంతవరకు ప్రభుత్వముపట్ల ప్రజలకు ఇష్టములేకపోవుట కగును.

అంశాంశ ప్రాతినిధ్యము ననుగరించి ప్రాపోర్టర్ ల్ రిజలెంటేషన్ ఎన్నికలు జరుగును. 21 విండ్లమిద నున్నవారందరను ఓటుజేయవచ్చును.

మార్కుధర వడిపోవుట

అవారవ దార్థముల ధర పెరుగుట

పారిశ్రామికోపద్రవము

లండన్, ఆగస్టు 10: - ఉదయం 12-25. ప్రెస్బుటెరికన్ చిరభిర దేవునినుండి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు: - మార్కుధర వడిపోయినకొలది తిండిధరలు పెరిగిపోవుచున్నవి. వారము ప్రారంభమునందున్న కూలి వారాంతమున చాలలేదు.

అయ్యపనివారిదు వేతనములుచాలక సమ్మెకై వచ్చుచున్నారు. వారమునకు 20 బంగారు మార్కులు గావలె ననుచున్నారు. ఇది ఒకపానుకు గరిపోవును.

సమ్మె సాగినవో నోట్లను అయ్యచేయు కార్యాలయములు మూయుటకును.

కర్మాగారములందు చాల అందోళనము నున్నది.

బంగారువెలుకారము ధరలను నిర్ణయించుటకు ప్రభుత్వమువారు నిరాశించుటచే ఆవారవ దార్థములనుకాణములు రేళ్ళి అన్నిదు కాణములు మూయుటదీనని.

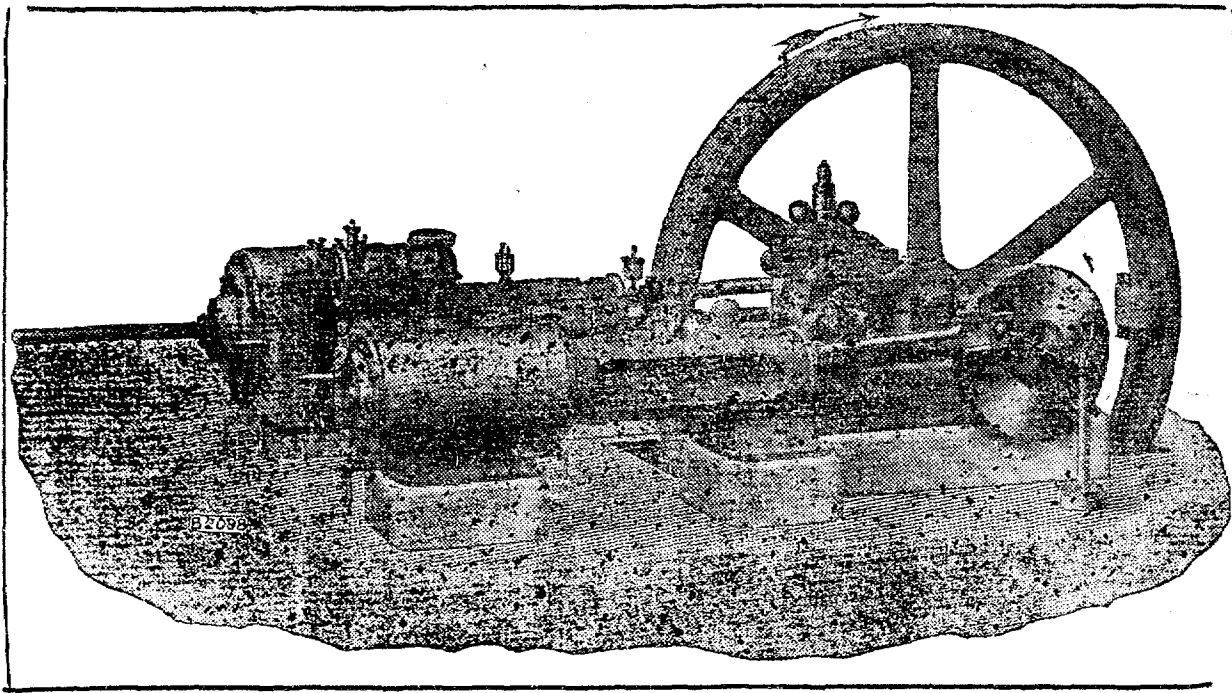
MARSHALL'S

మార్షల్స్

శ్రేష్ఠ తర మైన

స్టీము పవరు ప్లాంట్లు

అన్ని పరిశ్రమలకును ఉపయోగించుటకు తగినవి.

“కె” తరగతి ఎంజినులు

హిందూదేశమందు అంతటను గట్టి నిర్మాణమునకు, మంచి పరికరములకు,

అభివృద్ధి పనితీరును, ఎట్టి ఫిలిలోనైన పంపుగ్లమైన తృప్తికీ, ప్రసిద్ధి చెందినది.

మంచి మేధావిగలిగినట్టి ఎంజిన్లు, యంత్రాలయముల స్వంతదారులు మొదలగువా

రందరును గడచిన 50 సం॥ముల నుండి పై యభిప్రాయములనే

దేశమందు అంతటను పెలిబుచ్చుచున్నారు.

ఈ అతిశ్రేష్ఠ తరమైన ఎంజినులు, బాయిలర్లు

అనేక పరిమాణములలో హిందూదేశమందు నిలువనగుచుండియు మీరు కోరిన ప్రకారము మేము సరిఫరా చేయగలము.

మీరు వివరములకై మాకు వ్రాయగోరెదము

యొ

మార్షల్స్ సన్స్ అండ్ కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

నెం. 9, నెకంబులైనుబీచి

మద్రాసు.

తంజావూరు

బెజవాడ

కోయంబుత్తూరు

వలూరు-అన్న,వస్త్ర,వైద్య,విద్యాదానసమాజము

ఈ సమాజమునకు ౧౦ మహాదానసమాజములు
యొక్క బుద్ధి వర్ధకములగుటకు నెలకొల్పి అన్న
వైద్యము (శిశువైద్యము, యువవైద్యము, వృద్ధవైద్యము) కొంత
మంది ధర్మదాతల సహాయముచేతను, దివివాళివృద్ధియై, బల
ప్రసముగా సాగుచున్నట్లు, అనునది నేత్రోత్సాహముగా నాచు
యిది కామెట్ల రెగిన విషయమే గాని, యీ సమాజమునకు
కాశ్యపములధనము, శేతుండుటచేతను, ఇదిరకు చంపా
ఇన్నువారిలో నెట్లమంది చందాలు ఇచ్చునందుచేతను,
యీకడ ప్రదేశములలో ఇచ్చునందుచున్న ఆదాయము ౪౮౫
చాలకదాపులచేతను, జయప్రదానగా నెరుగుటకు నున్నది,
మధ్యమధ్య ఆశ్రయంపులకు లోనుగా వలసి
నయ్యుచున్నది. ఇది చాలా విచారకరమయిన
వంగతి. అందులకు యీ సమాజమువారు యీనెల ౨౮ న
తేదీని సమావేశమయి కాశ్యపములధనము క్రిందను ధర్మదాతల
శ్రద్ధకుండి కనూలు చేయుటకున్నా, సమాజము జయముగా
జరిగిన యేర్పాటులు చేయుటకున్నా, సదరుసామ్యులను
అనువరకు సమాజమువారు గట్టి దీక్షతో క చేయుటకున్నా
తిర్మానముచేసి ౪౮౫ సామ్యులను గురించి ఈ సమాజ
సభ్యులును యితర ఆభిమానులును బయలుదేరుచున్నారు.
ఇందుకు ౪౮౫ సామ్యులు 50000 లు (యైదై వేల రూపాయలు)
కావలెను.

ఈ సమాజమునందు, అదగా, అన్నమో రామచంద్రా
యన ఆరనాదమొనరి చు వీలవచ్చును, వస్త్రోపేను లయి
దగ్గర వేరే వేరే వాదనలు ఆసాధ్యమందును, లోగిపీడితు
లయి బాధపడుచు పేదలయందును, విద్యావిహీనులయి దాదీప్య
మునభవించు చాలవలెనందును, కుట్రాన్నము(పాతాళము),
ధర్మము కాశ్యపము "జయము" అను వేదవ్యాసుడు మంక
నారవిది, మహాదానముతో, యీ మహాదాన సమాజము
జకు, మహాదానముకు ధనము, దానము నొసంగి, సర్వస
మనోంజకముగా వీలవలెను నాదరించి, యీసామయి కాశ్యప
శ్రీయు, కరుణయు కాశ్యపమోక్షమును, పొందుటకును ఆనె
కుదవలెనతో మిమ్ములను ప్రార్థించును దయాకుమండల
భగవంతుడు మీకులునునును కాశ్యప ఆయురారోగ్య
అమృత్యములు నిచ్చి సమాజమునందు యిది ప్రార్థించు
యిది.

ఈ సమాజమునకు ధర్మముగ ౫00 లు ధనము కట్టి
బట్టి ధర్మము జరుగుటకు మూలధనముక్రింద నొసంగిన వారిని
కాశ్యపధర్మకర్తలుగా చేర్చుకొని, వారియిచ్చాదానములను
సమాజధర్మమున నుంచెను. ఇంకా యితర సంఘముల
కాలననవారి యాదినక నదహరించిన ధర్మకర్తలవలన
తెలివిన కొరయినారు.

1. మోతే గంగరాజు జమిందార్, 2. బొమ్మ రత్నం
  3. చీవకుర్తి మల్లిఖార్జున, 4. గుడిమెట్ల శ్రీరాములు,
  5. క్రొత్తమాను శివరామయ్య, 6. మోతే నరసింహారావు
  - జమిందార్, 7. మోతే నారాయణరావు జమిందార్, 8.
  - మోతే పిష్టారావు జమిందార్, 9. కందుల రామయ్య, 10.
  - పోలికెట్టి గోపాలస్వామి, 11. అన్న గంగరాజు, 12. పలు
  - మర్తి రామయ్య, 13. కేశవయ్య అంజనేయులు, 14. బలభద్ర
  - రామయ్యయ్య, 15. బలభద్ర రామయ్య, 16. అమృతవేంకట
  - వరదేను, 17. గుజబాగు వెంకట, 18. క్రొత్తమాను శివరాములు,
- (౪౮౫ వేల).

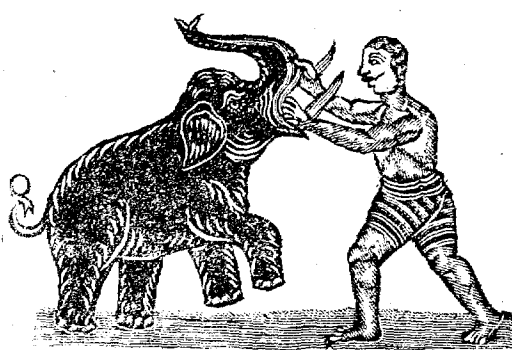
* * *
(జూలై 17 న, తేదీని నర్జిక మీటింగు దర్శించు
వసూలుల నమూనాను మిమ్ములకు ధర్మం)
శ్రీకృష్ణ అంజనేయులుగారు - రు 500, బల
భద్ర రామయ్యగారు రు 500, బలభద్ర మల్లిఖార్జున
రామయ్యగారు రు 50, తిమ్మన వెంకటేశ్వర శ్రీరాములు
గారు రు 500, గుజబాగు వెంకట, బాబుకాంగారి కొమ్మ
యమ్మయ్య, తిమ్మగారు రు 500, మోటమర్తి శేషారావు
గారివేం, శ్రీమతి మోటమర్తి కొమ్మగారు రు 200 కూతా
యచ్చయ్యగారు రు 200, కలంగి కాపురములు, తుమ్మలభట్టి
సుబ్బయ్యగారు రు 180, గొల్లపూడి రామయ్యగారు రు 160,
పాలెపురమ్మంగారి వేద కొమ్మగారు నూర్నానా రామయ్యగారు రు
100, రు 60 చామర్తి కేశవయ్యగారు, రు 60 కొమ్మగారు రామ
తిమ్మగారు, రు 60 శ్రీకృష్ణ నమశివయ్యగారు, రు 60 శ్రీకృష్ణ
లింగాయ్యగారిభార్య యమ్మయ్యగారు, రు 60 శ్రీ అంజనేయు
గారు, ధర్మ రామయ్యగారు, మోతే ముత్తు రు 8780,
యిమ్మయ్యగారు ముత్తు ముత్తు ముత్తు - ఈ ధర్మములు,
కృష్ణయ్యగారు (శ్రీమయ్యయ్య అనుకొన్నాము ఇందుకు వీ
రెల్లరు వందనీయులు, 1 రోజు అన్నదానము రు 60, ధర్మ
యమ్మగారు రు 100 కాశ్యపసభ్యులు, రు 150 కాశ్యప అభి
మాను, రు 180 కాశ్యప సహాయులు, రు 250 కాశ్యపసభ్యు
లు, రు 500 కాశ్యప ధర్మకర్తలు.

దుర్గోచన పరాభవము.

కొత్తనాటకము. వెల 0-10-0

గంధకర్త: పల్లె వేంకటసుబ్బారావు, గుంటూరు.

గుహలీలావినోద పురుష గంభీర జీవనంద ధాతువుషి లేహ్యము

ఈ దివ్యవధము స్వర్ణం, హాస్యం, హాడం, కాయాబ
లాజిత్తు, కృష్ణము, జీవకోయ్య, వెండి, గడ్డం, అల్ల
కము మొదలగు విలువలతో వేషములైన ధర్మపురుషుని దివ్య
మైన కుమారిలచే భగ్యముచేసి, కాస్త్రోక్తమైగా పాపు
వేర్చివేయారు చేయబడినది, ఇది కుష్మంధ, కెల్లకవ్యం
1౫౫, మేనాపురం, దివాలపేటగనండా ప్రణయం, మేనా
ప్రణయం, వీటిని కుదుర్చుటయే గాక ధాతువుని కలిగి
చిను బాల్యములందు నీతిబాహ్యములగు చేష్టలవలన, యితర
గవ్య చేష్టలవలన గలిగిన బహిష్కరణ, మోక్షగోళం, చిట్ట
భీరి, మొదలగు దుష్టత్రై సంబంధమైన వ్యాధులను తప్పుకు కుదుర్చుటయే గాక శుద్ధరక్తమును హరించి, దేహ
మునకు బలమున, నాభియన కాంతిని యిచ్చును. ఈ యోగము ప్రకారము కియారుచేయబడిన బౌద్ధధర్మము నేకుతతి
మహాదానగాన నేరింది 21 వనమ్యుల బలమును గడించినట్లు చెప్పబడియున్నది. ఇది గనుక భూలోకాకామ్యునిమయే
కప్పురలెను. 20 కులములు గల దర్శి 1 కి ధరము. 5-8 0 చి. పి. భక్తతో. 2 బుడ్లు రు 10-0-0 మాత్రమే.

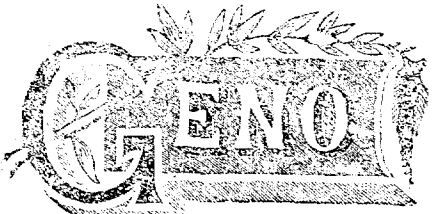
గుహ నర్వెన్ టానిక్ మాత్రలు: మా బౌద్ధకాలలో కియారగు బౌద్ధధర్మలలోనిది
యొక దివ్యవధము. బహిష్కరణ ఎందువలన గలి
గిన బహిష్కరణ పోవును శ్రీ, పురుషం, విద్యాభిరు
దీని కిప్పుక వాడుట మంచిది.
25 మాత్రలు గల బుడ్డి 1 కి రు 3-0-0 పోట్లు భక్తతో.
గుహ ఆయుర్వేద ఆశ్రమము, 81, వరదామూర్తియవగ్ వీధి, తపాలాపెట్టె నెం 1266, మద్రాసు.

సంస్కృత గ్రంథములు - తెనుగులిపి

అమరకోశము మూలము - స్వల్పార్థము, అంగ్లేషము	ఆంధ్రసంస్కృతము - ఆంధ్రనామసంకలనం,
భాషాసంకలనము లుచి చిన్ని నైజా అట్టలెండు ౦ ౮ ౦	ఆంధ్రనామ కేవలము, సాంఘికములు) కాలికో ౧ ౨ ౦
శుద్ధకాండము మూలము 16 కుట. కత్తెనట్టెండు ౧ ౦ ౦	" అట్టలెండు ౦ ౧౪ ౦
స్తోత్రార్థము 1 వ. భాగము 1 త్రానట్టెండు ౦ ౧౨ ౦	రామదాసుచరితము ౧ ౦ ౦
దీప్ 2 వ. భాగము " ౦ ౧౨ ౦	దీప్ కాలికో అట్టెండు ౧ ౨ ౦
దీప్ 3 వ. భాగము " ౦ ౧౨ ౦	సృష్టినాకేశము - మూలము మాత్రము ౦ ౨ ౦
భగవద్గీత - మూలము మాత్రము, చిన్ని నైజా ౦ ౬ ౦	కాలరామాయణము దీప్ ౦ 3 ౦
చిన్ని సువాసనామస్తోత్రము, చిన్ని నైజా ౦ 3 ౦	ఇ-ది " ౦ ౮ ౦
దీప్ కామసర్వజ్ఞము ౦ ౧ ౦	కామసర్వజ్ఞము " ౦ ౮ ౦
	శ్రీవేంకటాద్రిస్వామి కీర్తనలు ౦ ౮ ౦

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., ఆనందముద్రాలయము, మదరాసు.

Powell's Extract of Golden

శవలుగారి ఆమోఘమైన గెనో

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద బౌద్ధధర్మములందు తయారుచేయబడినది.
సెనోగియు, మెహరోగియు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండిములయొక్క వాపు,
శుక్లవర్ణము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది సమర్థముగా కుదుర్చునట్టి
దివ్యవధము.

గుణము: - 6 మోతాదుల గెనోను పురుషునిన తక్షణమే ప్రణయము తప్పుక నిలు
చును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమును
మంటకూడ తగును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రు. 1-4-0
దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రు. 1-8-0
మా దివ్యవధములు సుప్రసిద్ధమైన దుకాణములన్నిటియలో దొరికును
మాదిలివెచ్చిలిపు కృతలాగునకై వ్రామును.

N. Powell & Co. Manufacturing Chemists,
Langinton Road Bombay.

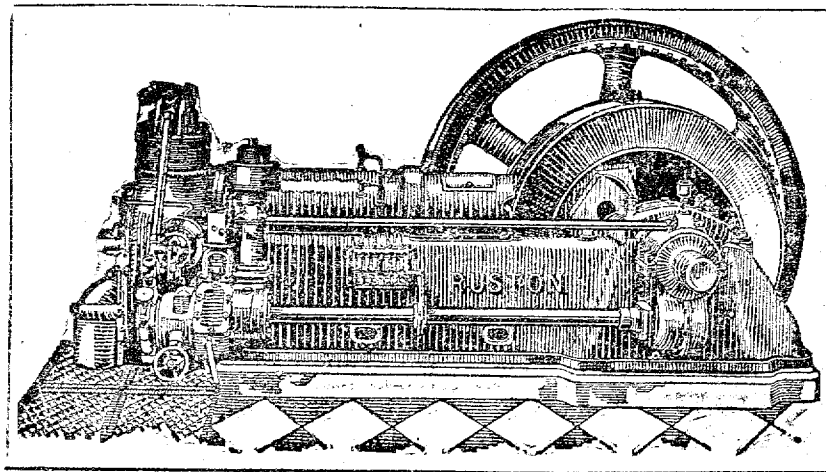
అవ్వతారిజనము

మిక్కిలి తక్కువ ఖర్చుతో
పనిచేయునది

25 బి. హెచ్. పి. ఎంజనుకు
బాగుగా పనిచేయునప్పుడు
ఒక గంటకు ఒక గాలను
క్రూడు ఆయిల్ మాత్రమే
చాలును.

రస్త్ నో — హార్ ను బై
కోల్డ్ షాట్టింగు
క్రూడు ఆయిల్ ఎంజను

మృదానునందు
నిలువయున్న సరకునుండియే
సరఫరా చేయబడును.

16 మొదలు 550
బి. హెచ్. పి. వరకు అన్ని
పరిమాణములలో తయారు
చేయబడుచున్నది.

పూర్తి పనిముదలకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయును.

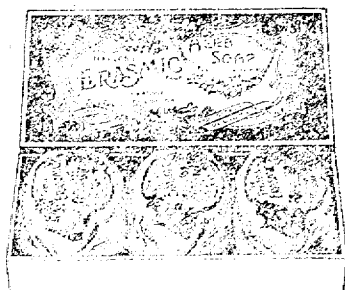
TELEGRAMS
MASSEY
MADRAS.

MASSEY & Co., Ltd.,
ENGINEERS, POST BOX 554, MADRAS.

TELEPHONE
1085

Delightfully Refreshing.

For
Health
and
Beauty.

“ERASMIC”
SOAPS & PERFUMES.

“ERASMIC” Perfumers, LONDON, PARIS.
To Be Obtained From All Stores & Dealers.

మన దేశ వృద్ధుల వద్ద

గమనింపుడు గమనింపుడు
తల్లిపాలు త్రాగు పిల్లలకంటే పోతపాలు త్రాగు పిల్లల మరణము
15 శాతము అధికముగ నున్నట్లు ఆ ద్వారా ముక్తుగాదుట కంటే
ముష్నారు, గమక హాస్తి క్షయము కృత్రిమ ఆహారముల నివృత్తి
ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రిలవారి

క్షీరవర్ధకాని

తల్లిల కిచ్చిన యడల

చనుబాలు ఆయుర్వేదముగ గలగును.
దీని గుణ మత్యాగ్యవృద్ధులు. ఆతిథియోక్తకారు.
రాత్రి సేవించిన వృద్ధులమునకే గుణ మిచ్చినవారు లక్షకులుగలరు
బుడ్డి 1 కి నెల రు 1-8-0. వి. పి. సహ రు 2-0-0.
ఆయుర్వేదస్థలియము, బెజవాడ.